

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PLANU OGÓLNEGO GMINY LIPNIK

Warszawa, 13.07.2026 r.

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Lipnik
Zlecniodawca:	Gmina Lipnik
Opracowujący:	BUDPLAN Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Autor opracowania:	mgr Agata Grzelak

Spis treści

1	Wprowadzenie.....	7
1.1	Podstawa formalno-prawna opracowania	7
1.2	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie.....	7
2	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	9
2.1	Cele i zawartość dokumentu	9
2.2	Powiązania z innymi dokumentami.....	11
3	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	29
4	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	29
5	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	29
6	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	30
7	Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego.....	31
7.1	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania.....	31
7.2	Ukształtowanie powierzchni terenu.....	32
7.3	Budowa geologiczna.....	33
7.4	Surowce mineralne	35
7.5	Gleby	37
7.6	Warunki hydrologiczne	38
7.6.1	Wody powierzchniowe	38
7.6.2	Obszary gruntów zmeliorowanych	39
7.6.3	Wody podziemne.....	40
7.6.4	Zaopatrzenie w wodę	42
7.7	Warunki klimatyczne	45
7.8	Flora.....	45
7.9	Fauna.....	47
7.10	Formy ochrony przyrody	48
7.11	Korytarze ekologiczne	51
7.12	Walory krajobrazowe	52
8	Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska	55
8.1	Stan środowiska	55
9	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	61
9.1	Identyfikacja głównych zagrożeń	61
9.1.1	Zagrożenie osuwiskowe	61
9.1.2	Zagrożenie powodziowe	62
9.1.3	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	62

9.1.4	Zagrożenia dla jakości powietrza	64
9.1.5	Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych.....	64
9.1.6	Zagrożenia dla jakości gleb	65
9.1.7	Zakłady stwarzające ryzyko poważnych awarii	65
10	Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń	65
11	Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	66
12	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	66
13	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	67
13.1	Identyfikacja możliwych oddziaływań	68
13.2	Oddziaływanie na ludzi.....	82
13.3	Wpływ na zwierzęta i rośliny.....	95
13.4	Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną.....	99
13.5	Oddziaływanie na wodę	100
13.6	Oddziaływanie na powietrze	103
13.7	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	104
13.8	Oddziaływanie na krajobraz	105
13.9	Oddziaływanie na klimat	107
13.10	Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	109
13.11	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	110
13.12	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody	111
13.13	Odnawialne źródła energii	113
14	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	120
14.1	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	121
15	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	121
16	Załączniki	122
17	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	122
18	Materiały źródłowe.....	123

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Lipnik, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr XII/89/2025 Rady Gminy w Lipniku z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lipnik.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach w piśmie z dnia 13 marca 2026 r. (znak pisma: WOO-III.411.2.10.2026.MD) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Opatowie w piśmie z dnia 4 lipca 2025 r. (znak pisma: ZNS.9022.2.4.2025).

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej. Część kartograficzna została ujęta w tekście w formie schematów i zestawień oraz na załączniku graficznym sporządzonym do prognozy.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność

do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 ze zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 31 sierpnia 2026 r.

Zgodnie z art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Rada Gminy w Lipniku dnia 28 maja 2025 r. podjęła uchwałę Nr XII/89/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lipnik.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 11 stref planistycznych, tj.:

- 1) SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ,
- 2) SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ,
- 3) SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ,
- 4) SU – STREFA USŁUGOWA,
- 5) SP – STREFA GOSPODARCZA,
- 6) SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ,
- 7) SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA,
- 8) SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI,
- 9) SC – STREFA CMENTARZY,
- 10) SO – STREFA OTWARTA,
- 11) SK – STREFA KOMUNIKACYJNA.

Plan ogólny **nie wyznacza** na terenie gminy Lipnik **strefy SH - strefa handlu wielkopowierzchniowego** oraz **strefy SG – strefa górnictwa**.

Wyznaczone strefy planistyczne wynikają z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych, komunikacyjnych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego w tym kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków. Ponadto strefy te wskazują istniejącą zabudowę, której utrzymanie w sporządzanych planach miejscowych bądź decyzjach o warunkach zabudowy będzie możliwe przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających przepisów odrębnych m.in. z zakresu ochrony przyrody czy ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wyznaczając strefy planistyczne w obszarach uwzględniano częściowo wnioski złożone

w procedurze planistycznej oraz dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy w tym obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik.

W pierwszej kolejności strefy **SW, SJ i SZ** zostały wyznaczone w granicach:

1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Na terenie gminy Lipnik nie ma obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Strefy **SU, SP, SI** zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej oraz na terenach będących przedmiotem wniosków do procedury planistycznej.

Strefy **SR** zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy związanej z produkcją rolniczą, na terenach będących przedmiotem wniosków mieszkańców oraz w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej w ramach uzupełnienia istniejących terenów zabudowy, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej.

Strefy **SN i SC** zostały wyznaczone na obszarach istniejącego zagospodarowania o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiająca zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie sportu, rekreacji i pochówku.

Strefy SO zostały wyznaczone na pozostałym terenie gminy poza obszarami zabudowy.

W strefie 1SO objętej obszarem Natura 2000 ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn.zm.) oraz nie określono profilu dodatkowego, ani gminnych standardów urbanistycznych.

Strefa SK obejmuje swoim zakresem istniejące drogi krajowe.

Dla poszczególnych **stref planistycznych określono profile dodatkowe** zgodne z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.) lub uwzględniające istniejące uwarunkowania oraz przyjętą politykę przestrzenną. Określone profile dodatkowe umożliwią uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego w taki sposób, aby nie generował on konfliktów przestrzennych i umożliwił zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla stref **1SN, 2SN, 3SC i 4SC** zgodnie z art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. **obligatoryjnie** określa się

wyłącznie wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Na ww. terenach nie ma zlokalizowanego żadnego budynku, a profil funkcjonalny tych stref nie przewiduje realizacji budynków. W związku z powyższym w strefach tych nie określono pozostałych gminnych standardów urbanistycznych.

Dla strefy **SK** oraz części stref **SO** nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych. Profil funkcjonalny tych stref nie przewiduje możliwości realizacji budynków. Zgodnie z **art. 13e ust. 2 u.p.z.p.** dla tych stref **nie jest obligatoryjne** określenie gminnych standardów urbanistycznych.

W strefach oznaczonych symbolami SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SC, SO i SK teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.)). **W związku z powyższym na etapie sporządzania miejscowych planów będzie możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury o powierzchni nie większej niż 0,5 ha.**

Zgodnie z rozporządzeniem Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.) strefę komunikacyjną **można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren.**

2.2 Powiązania z innymi dokumentami

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w dniu 30 stycznia 2023 r. podjął uchwałę Nr LVI/685/23 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego.

Obecnie obowiązuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, który został przyjęty uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zwanej dalej Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, zgodnie z u.p.z.p., w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Obszar gminy w PZPWŚ wymieniony jest jako obszar o największym potencjale rolniczym oraz podobzdar kumulacji działań w zakresie poprawy i dostępności do usług.

Plan ustala główne zadania dla obszarów o największym potencjale rolniczym:

- tworzenie warunków terenowych sprzyjających wzrostowi efektywności gospodarowania w rolnictwie,
- ekologizacja produkcji rolniczej,
- ograniczeniem negatywnych zjawisk w środowisku rolniczym.

Gmina Lipnik ze względu na niski wskaźnik dostępności do usług została objęta podobzarem kumulacji działań w zakresie poprawy i dostępności do usług, dla którego ustala się następujące zasady w zagospodarowaniu przestrzennym:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków obsługi (w tym transport zbiorowy) i telekomunikacyjnej,
- poprawa dostępu do usług publicznych, w tym usług: edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, usług komunalnych i kultury,
- tworzenie warunków dla rozwoju nowych segmentów usług w turystyce oraz ochronie środowiska i dziedzictwa kulturowego, jak również w zakresie wykorzystania lokalnych potencjałów do produkcji energii z OZE.

W zakresie infrastruktury transportowej PZPWŚ na obszarze gminy Lipnik wskazuje:

- przebieg drogi krajowej nr 9 i 77,
- 2 węzły dystrybucyjne połączone siecią dystrybucyjną.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – obszar gminy Lipnik włączony jest do strefy województwa z przekroczeniami norm zanieczyszczenia powietrza dla których zostały opracowane programy ochrony powietrza.

W zakresie ochrony i kształtowania zasobów wodnych Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego obszar gminy Lipnik obejmuje programem „Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla woj. świętokrzyskiego. Uwzględniony został również do obszarów niewodonośnych – deficytowe w wodę. Ponadto w granicach gminy Lipnik wskazano ujęcia ze strefami o znaczeniu ponadlokalnych Uj. Włostów oraz Zbiornik wodny o pow. 30 ha z „Programu małej retencji dla woj. świętokrzyskiego” nie kolidujące z przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000.

W zakresie ochrony i racjonalnym wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego PZPWŚ obejmuje gminę Lipnik w orientacyjnym zasięgu krajobrazu kulturowego dolin rzecznych. Przez teren gminy zaproponowano przebieg Historycznego Szlaku Piłsudskiego – do upamiętnienia i oznakowania.

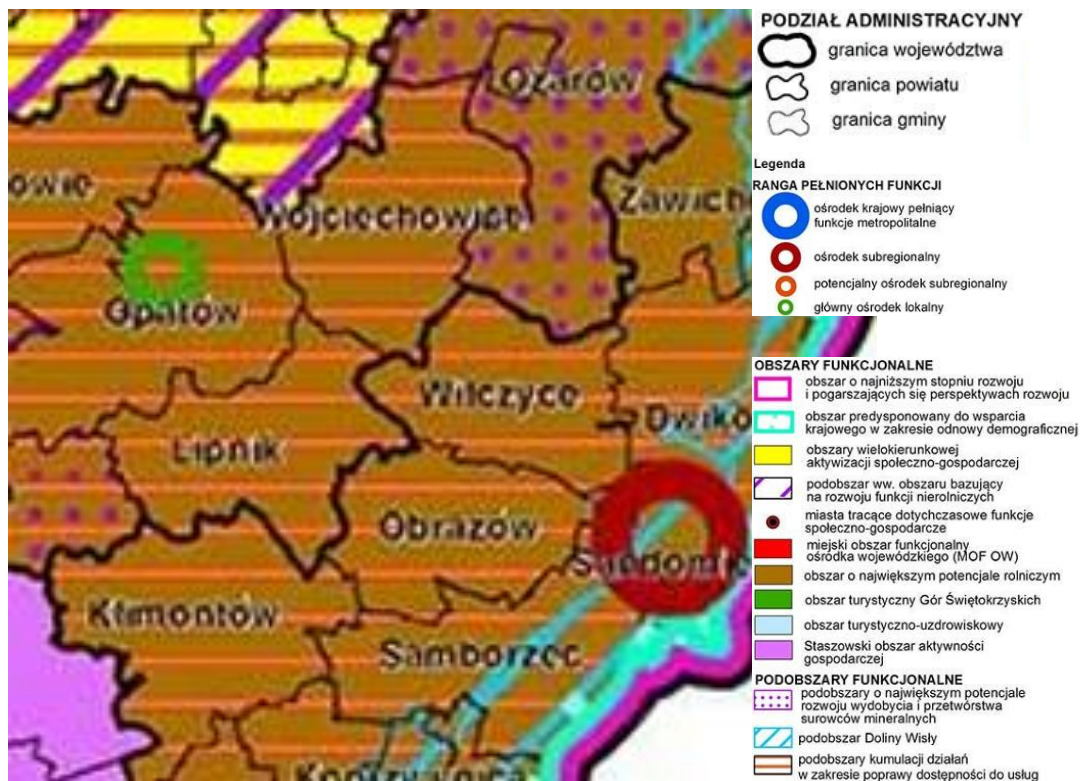
W zakresie rozwoju turystyki i rekreacji Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego uwzględnia obszar gminy Lipnik do obszaru predysponowanego do rozwoju agroturystyki, prowadzi przez niego główny korytarz turystyczny o zwiększonym standardzie zagospodarowania przestrzeni turystycznej o standardzie krajowym.

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego uwzględnia obszar gminy Lipnik do obszaru największych potrzeb w zakresie reelektryfikacji, strefy korzystnych warunków energetycznych dla energii wiatrowej związanej z częstotliwością występowania wiatrów średnio powyżej 40 dni rocznie z wiatrem silnym (10 m/s i więcej).

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego na terenie gminy Lipnik wskazuje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego:

- modernizacja dróg krajowych: nr 9 Radom – Rzeszów, nr 77 Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Przemyśl do parametrów drogi GP; związane z drogą nr 77 budowa węzła z drogą wojewódzką nr 723, na odcinku od Lipnika do Sandomierza trasa ta, w zależności od wybranego na podstawie dalszych prac studialnych prowadzonych przez GDDKiA i uzgodnień środowiskowych wariantu, może przebiegać w ciągu drogi ekspresowej S-74 lub stać się drogą lokalną zgodnie z ustawą o drogach publicznych;
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków zgodnie ze zaktualizowanym „Programem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”;
- bioelektrownie i biogazownia planowana do realizacji.

Rysunek 1. Gmina Lipnik w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (źródło: PZPWŚ 2014, Mapa nr 12 Główne obszary funkcjonalne - kierunki rozwoju)

Rysunek 2. Inwestycje celu publicznego wyznaczone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (źródło: PZPWŚ 2014, Mapa nr 9 - Kierunki rozwoju głównych elementów energetyki)

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego

Plan ogólny gminy Lipnik uwzględnia zapisy planu zagospodarowania przestrzennego

województwa świętokrzyskiego poprzez:

1. wskazanie stref produkcji rolniczej oraz stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w celu tworzenia sprzyjających warunków do wzrostu efektywności gospodarowania w rolnictwie;
2. wskazanie stref usługowych, w szczególności w terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową w celu zwiększenia dostępu do usług publicznych;
3. dopuszczenie lokalizacji elektrowni słonecznych w terenach wyznaczonych zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami w celu wykorzystania lokalnych potencjałów do produkcji energii z OZE;
4. wskazanie stref komunikacyjnych w granicach istniejących dróg krajowych. Infrastrukturę komunikacyjną o znaczeniu lokalnym uwzględniono poprzez określenie w poszczególnych strefach planistycznych profilu podstawowego, umożliwiającego realizację infrastruktury komunikacyjnej;
5. wyznaczenie strefy otwartej w pasie planowanej drogi ekspresowej S-74;
6. objęcie strefami infrastrukturalnymi większych obiektów infrastruktury technicznej oraz określenie w poszczególnych strefach planistycznych profilu podstawowego, umożliwiającego realizację infrastruktury technicznej o powierzchni do 5 000 m².

*Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego gminy Lipnik,
BUDPLAN Sp. z o.o. luty 2026*

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:

I. Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **doliny rzeczne** wraz z obudową biologiczną w postaci łąk i zadrzewień;
- **płaty leśne**, w tym lasy stanowiące własność Skarbu Państwa;
- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniają funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, wpływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleń urządzona**, w tym zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym, stanowiąca uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego;
- **tereny i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych**, które objęto ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.):
 - dla **obszaru Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036** obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz wpłynąć

negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a ponadto pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami;

- o w stosunku do **pomników przyrody** obowiązują zakazy oraz odstępowstwa zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.).

II. Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.), w odniesieniu do obszaru Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z art. 28 i art. 29 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura sporządza się plan zadań ochronnych lub plan ochrony.

Dla **obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036** ustanowiono plan zadań ochronnych¹, w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. **Obszar gminy Lipnik nie jest objęty działaniami ochronnymi wskazanymi w planie zadań ochronnych.**

Pomniki przyrody

W stosunku do **pomników przyrody** obowiązują zakazy oraz odstępowstwa zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.).

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Na terenie gminy Lipnik **nie wskazano² obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ani obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi** w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.).

¹ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036 (Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z 2025 r., poz. 14)

² Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

Na obszarze gminy Lipnik zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej PIG-PIB **udokumentowano 9 osuwisk**, ponadto na terenie gminy **występuje 5 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi**.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) konieczność zapobiegania masowym ruchom ziemi uwzględniana jest już na etapie planowania przestrzennego – przepisy nakładają obowiązek uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom określając ustalenia planu ogólnego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538) ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym m.in. znajdujące się na obszarze gminy tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy (art. 13b pkt 3 lit. d). Osuwiska stanowią istotne niebezpieczeństwo i ograniczenie dla zabudowy. Osuwiska aktywne okresowo powinny zostać wyłączone spod zabudowy, natomiast osuwiska nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi – dopuszczone do zabudowy po przeprowadzeniu odpowiednich badań geotechnicznych.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 421 – Zbiornik Włostów

Obecnie brak. Do czasu udokumentowania oraz ustanowienia obszarów ochronnych wody GZWP nr 421 – Zbiornik Włostów podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Ograniczenia wynikające z występowania stref ochronnych ujęć wód

Brak. Zgodnie z informacją PGW WP – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie przekazaną w piśmie z dnia 27 czerwca 2025 r. (znak pisma: K.RZI.0144.46.2025.DŁ) **na terenie gminy Lipnik nie występują strefy ochronne ujęć wód obejmujące tereny ochrony bezpośredniej lub pośredniej.**

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) w planie ogólnym gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Na terenie gminy Lipnik **udokumentowano 5 złóż kopalin.**

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Na terenie gminy występują **użytki rolne klas I – III**, które są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych

terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Podsumowanie

zakaz zabudowy lub zabudowa po uzyskaniu pozwolenia	ograniczenie zabudowy
pomniki przyrody	obszar Natura 2000 – obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (tzw. ocena habitatowa)
udokumentowane złoża kopalin	osuwiska nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi
użytki rolne klas I – III chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych	
tereny leśne – chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych	
osuwiska aktywne okresowo	

III. Strefy planistyczne – ocena przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

W opracowaniu ekofizjograficznym oceniono mocne strony oraz istniejące ograniczenia środowiskowe dla wyznaczenia poszczególnych stref planistycznych na terenie gminy Lipnik oraz określono przydatność terenów gminy do objęcia daną strefą planistyczną.

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakość powietrza, klimat akustyczny; walory krajobrazowe i przyrodnicze (lasy, dolina rzeki Opatówki, w bezpośrednim sąsiedztwie obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036); potencjalne miejsca zatrudnienia: - o sektor rolniczy, - o sektor publiczny, - o prywatne podmioty gospodarcze; dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji (miejscowość Lipnik, miejscowość Włostów, Miasto Iwaniska, Miasto Opatów, Miasto	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

³ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.).

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
					Sandomierz);		
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakość powietrza, klimat akustyczny; walory krajobrazowe i przyrodnicze (las, dolina rzeki Opatówki, w bezpośrednim sąsiedztwie obszar Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036); potencjalne miejsca zatrudnienia: - sektor rolniczy, - sektor publiczny, - prywatne podmioty gospodarcze; dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji (miejscowość Lipnik, miejscowość Włostów, Miasto Iwaniska, Miasto Opatów, Miasto Sandomierz);	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SZ	strefa wielofunkcyjna	teren zabudowy	teren wielkotowarowej	30	stosunkowo dobry stan	konieczność koncentracji	istniejące tereny zabudowy

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
	z zabudową zagrodową	zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód		środowiska przyrodniczego, w tym jakość powietrza, klimat akustyczny; walory krajobrazowe i przyrodnicze (lasy, dolina rzeki Opatówki, w bezpośrednim sąsiedztwie obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036); potencjalne miejsca zatrudnienia: - sektor rolniczy, - sektor publiczny, - prywatne podmioty gospodarcze; dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji (miejscowość Lipnik, miejscowość Włostów, Miasto Iwaniska, Miasto Opatów, Miasto Sandomierz); dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;	zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	zagrodowej oraz tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni	teren składów i magazynów, teren	30	potrzeba rozwoju/ uzupełnienia oferty	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na	istniejące tereny zabudowy usługowej wraz

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
		urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód		sektora usługowego; wolne tereny inwestycyjne;	potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	wolne tereny inwestycyjne; dostęp do dróg krajowych;	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa;	ze względu na wolne tereny inwestycyjne, brak jest przeciwwskazań dla wyznaczenia tej strefy - lokalizacja nowej zabudowy jest zależna od ograniczeń środowiskowych, lokalizacja obiektu handlu wielkopowierzchniowego może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	wolne tereny inwestycyjne; dostęp do dróg krajowych;	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	istniejące tereny zabudowy produkcyjnej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowej

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	korzystne ukształtowanie terenu oraz warunki topoklimatyczne; popyt na zdrową żywność; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; użytki rolne klas I – III;	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	istniejące tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej, tj. obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z elektroenergetyką, gazownictwem, gospodarką odpadami, gospodarką wodno-kanalizacyjną oraz	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy	istniejące tereny infrastruktury technicznej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
					urządzenia wodne; potrzeba zapewnienia obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych;	Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50	walory krajobrazowe i przyrodnicze (lasy, dolina rzeki Opatówki, w bezpośrednim sąsiedztwie obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036); liczne obiekty zabytkowe; potrzeba wykorzystania potencjału turystycznego i walorów przyrodniczych gminy i jej najbliższej okolicy, rozwoju infrastruktury turystycznej, stworzenia nowych przestrzeni do wypoczynku;	konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów wiejskich; tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami	istniejące tereny zieleni urządzonej wraz z towarzyszącymi terenami komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						masowymi ziemi;	
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	-	wymagania dotyczące realizacji terenów cmentarnych określają: - o ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1590); - o rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315); - o rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok	istniejące tereny cmentarne wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest poszerzenie istniejących cmentarzy bądź realizacja nowych, przy uwzględnieniu wymagań dotyczących realizacji terenów cmentarnych i ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284); rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz.U. z 2011 r. Nr 75, poz. 405); tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; ujęcia wód podziemnych; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	tereny, na których udokumentowano złoża kopalin wraz z terenami towarzyszącymi eksploatacji tereny, na których planuje się wydobywanie, co umożliwi uzyskanie, po udokumentowaniu złoża, pozwolenia na wydobywanie (koncesji)
SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-	walory krajobrazowe i przyrodnicze (las, dolina rzeki Opatówki, w bezpośrednim sąsiedztwie obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036); kompleksy leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; doliny rzeczne wraz z obudową biologiczną w postaci łąk i zadrzewień; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;	tereny i obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	tereny aktywne przyrodniczo wraz z towarzyszącymi terenami komunikacji i infrastruktury technicznej realizacja OZE przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren	teren drogi zbiorczej,	-	potrzeba zapewnienia	tereny i obiekty chronione	istniejące tereny

symbol literowy ³	nazwa strefy planistycznej ³	profil funkcjonalny strefy planistycznej ³		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ³	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
		drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód		obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych;	na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; użytki rolne klas I – III; kompleksy leśne, w tym lasy Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; udokumentowane osuwiska; tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	komunikacyjne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, infrastruktury technicznej oraz tereny aktywne przyrodniczo, na których planuje się poszerzenie istniejących bądź realizację nowych ciągów komunikacyjnych, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym opracowania ekofizjograficznego w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Przy wyznaczaniu stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wskazania i wytyczne zawarte ww. opracowaniu poprzez:

1. wyznaczenie stref otwartych, które obejmują obszar Natura 2000, a także większe kompleksy rolne i leśne. W strefach o wyjątkowych uwarunkowaniach przyrodniczych nie wyznaczono profilu dodatkowego;
2. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
3. określenie gminnych standardów urbanistycznych - udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu;
4. wskazanie w poszczególnych strefach zieleni urządzonej jako profilu dodatkowego.

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

Do prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono część graficzną w skali 1:10 000 (załącznik II), na której zaprezentowano uwarunkowania środowiskowe gminy na tle projektowanych stref planistycznych oraz na podkładzie ortofotomapy w celu zobrazowania istniejącego zagospodarowania obszaru gminy, a tym samym identyfikacji terenów, na których zgodnie z ustaleniami projektu planu ogólnego proponowana jest zmiana sposobu zagospodarowania.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy w Lipniku na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania MPZP oraz wydawania WZ.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych

w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Lipnik. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Lipnik będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

krajowa nr 77 relacji Lipnik - Sandomierz - Stalowa Wola - Leżajsk - Tryńcza - Jarosław - Radymno - Przemyśl. Przez teren gminy Lipnik nie przebiega żadna linia kolejowa.

7.2 Ukształtowanie powierzchni terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski, gmina Lipnik położona jest w megaregionie Pozaalpejska Europa Środkowa, w prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Małopolska, makroregionie Wyżyna Kielecka, na granicy mezoregionów Góry Świętokrzyskie (342.34-35) i Wyżyna Sandomierska (342.36).

Tabela 1. Podział gminy Lipnik na regiony fizyczno-geograficzne (źródło: Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań)

systematyka	zachodni skraj gminy		płn., płd., wsch., zach. część gminy	
mezoregion	342.34-35	Góry Świętokrzyskie	342.36	Wyżyna Sandomierska
makroregion	342.2	Wyżyna Kielecka		
podprowincja	342	Wyżyna Małopolska		
prowincja	34	Wyżyny Polskie		
megaregion	3	Pozaalpejska Europa Środkowa		

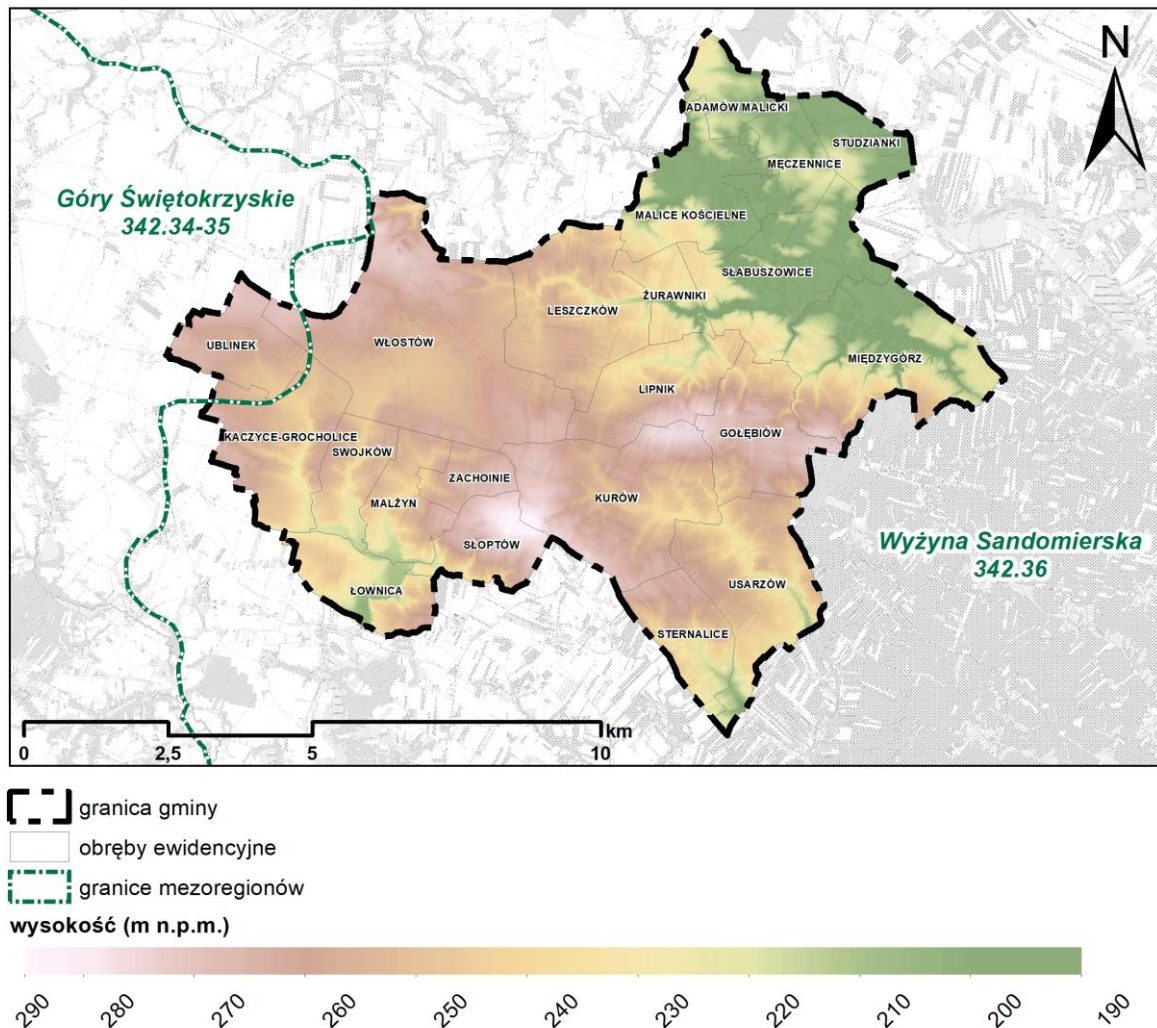
Góry Świętokrzyskie (342.34-35)⁴ składają się szeregu naprzemianległych, niewielkich pasm, oddzielonych obniżeniami, skupionych wokół centralnie położonego, najwyższego Pasma Łysogór. Obniżenie tektoniczne – Padół Kielecko-Łagowski dzieli Góry Świętokrzyskie na dwie odrębne części: Północne Góry Świętokrzyskie z Pasmem Sieradowickim, Doliną Bodzentyńską, Pasmem Klonowskim, Doliną Dębiańską, Pasmem Pokrzywiańskim, Doliną Wilkowską, Pasmem Świętokrzyskim, Doliną Słupiańską i Wzgórzami Obłęgorsko-Tumlińskimi oraz Południowe Góry Świętokrzyskie z Padołem Kieleckim, Padołem Łagowskim, Pasmem Bielińskim, Pasmem Dymińskim, Wzgórzami Chęcińskimi, Wzgórzami Daleszyckimi, Wzgórzami Morawieckimi, Pasmem Orłowińskim i Pasmem Wygielzowskim. Osobliwością rzeźby są gołoborza (blokowe pokrywy stokowe kambryjskiego piaskowca kwarcytowego). Liczne są też niewielkie formy skalne, twarżelcowe lub ostańcowe.

Wyżyna Sandomierska (342.36)⁴ stanowi trójkątną, miejscami płaską lub falistą powierzchnię. Stopień zróżnicowania rzeźby zależy głównie od dynamiki procesów erozyjnych zachodzących na powierzchni utworów lessowych. Liczne są formy erozyjne rozcinające powierzchnie lessowe w postaci malowniczych rozcięć z najcenniejszymi sandomierskimi wąwozami: Wąwozem Królowej Jadwigi i Wąwozem Piszczele (pomnikami historii od 2017 r.). Głębsze wcięcia dolinne tworzą doliny stale odwadniane – Koprzywianki, Opatówki, Krzczonowianki, Czyżówki, Świśliny i Modły.

Na przeważającej części gminy rozpościera się wysoczyzna lessowa, wyniesiona ponad dna głęboko wciętych dolin rzecznych Opatówki i Koprzywianki. Lekko falista powierzchnia przechodzi stopniowo ku północy i południu w bardziej strome stoki i zbocza głównych, płaskodennych dolin rzecznych, oraz ich dolinek bocznych. W morfologii terenu gminy odznacza się szeroka dolina Opatówki i jej dopływów, która zajmuje północno-wschodnią część gminy. Wysokości bezwzględne wahają się od około 190 m n.p.m. do 230 m n.p.m. w dolinach rzecznych, natomiast na wysoczyźnie dochodzą do ok. 290 m n.p.m.

⁴ Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań

Rysunek 4. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Lipnik, podział na regiony fizyczno-geograficzne (źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych PIG-PIB: Środowisko - regiony fizyczno-geograficzne Polski, J. Solon i inni, 2018 oraz NMT, GUGiK)

7.3 Budowa geologiczna⁵

Obszar gminy położony jest w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich, gdzie utwory wykształcone są w trzech jednostkach tektonicznych:

- **Synklinorium Kielecko – Łagowskie** – budujące na terenie gminy jej zachodnią i północno-zachodnią część. Występują tu głównie utwory dewonu dolnego i środkowego reprezentowane przez piaskowce oraz kwarcyty z łałami pstryimi, łupkami i szarogłazami emsu (dewon dolny), a także dolomity i wapienie eiflu i żywetu (dewon środkowy).
- **Antyklinorium Klimontowskie** – ograniczające synklinorium od południa i wschodu. Budują je utwory kambru dolnego (szarogłazy, łupki i piaskowce), kambru środkowego

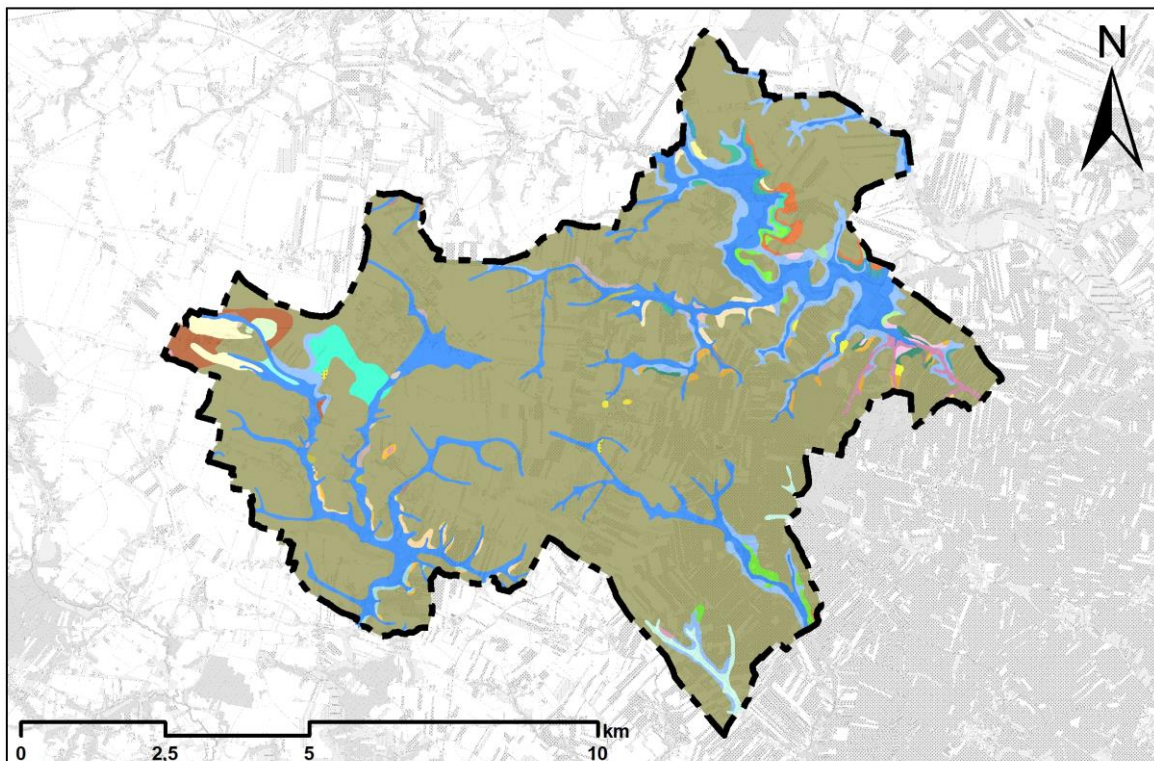
⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik (Uchwała Nr XXVIII/225/2012 Rady Gminy Lipnik z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie: uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik)

i górnego (kwarcyty, łupki kwarcytowe i ilaste), oraz ordowiku i syluru (piaskowce, szarogłazy i łupki graptolitowe, lokalnie wapienie).

- o **Jednostka Łysogórska** – obejmuje północną – wschodnią część obszaru gminy do głównej strefy nasunięcia łysogórskiego (dyslokacji świętokrzyskiej). Budują ją utwory kambru środkowego i górnego (grubo - i średnioziarniste piaskowce kwarcytowe), ordowiku, syluru i dewonu. Jednostkę niemal całkowicie przykrywa osadowa pokrywa miocenska.

Trzeciorzędowy nadkład utworów paleozoicznych w północnej i północno-wschodniej części gminy związany jest genetycznie z Zapadliskiem Przedkarpackim, wykształcony jest w postaci miocenkich wapieni litotamniowych z wkładkami piasków, przechodzących ku wschodowi w żwiry, piaski oraz słabo scementowane piaskowce. Starsze podłoże przykryte jest na całym terenie warstwą plejstocenkich i holocenich utworów czwartorzędowych. Występują tu przeważnie piaski i żwiry fluwiogłacjalne, ewentualnie gliny morenowe o miąższości do kilku metrów, związane ze zlodowaceniem krakowskim i środkowopolskim. Utwory te zasypane zostały w okresie zlodowacenia bałtyckiego grubą warstwą lessów, która w zależności od położenia osiąga bardzo znaczne miąższości (do ponad 20-25m) w obrębie terenów wyniesionych ponad dna dolin. Można wyróżnić dwa poziomy lessowe, przedzielone glebą kopalną i miejscami warstwą piasków. W części stropowej lessy mogą być lokalnie zapiaszczone (piaski gliniaste) lub zaglinione. Dna dolin bocznych wyerodowanych w pokrywie lessowej pokryte są warstwą deluwii lessowych, o zmiennej miąższości, w obrębie den głównych dolin rzecznych (Opatówki) osadziły się piaski i mułki rzeczne, oraz mułki lessowe, przemyte i nieco zapiaszczone, złożone przez rzekę w czasie wezbrań, bliżej zboczy zazębające się z deluwiami lessowymi.

Rysunek 5. Powierzchniowe utwory geologiczne na terenie gminy Lipnik (źródło: opracowanie własne na podstawie Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50 000, PIG-PIB, arkusze: 854 – Opatów, 855 – Sandomierz)

7.4 Surowce mineralne

Na terenie gminy Lipnik udokumentowano pięć złóż kopalin, tj. cztery złoża piaskowców oraz jedno złożo dolomitów. Są to złoża, w których eksploatacja została zaniechana bądź zostały rozpoznane wstępnie. Aktualnie dla żadnego złoża nie została udzielona koncesja ani ustanowiony obszar i teren górniczy.

Zgodnie z Mapą Geośrodowiskową Polski⁶ w granicach gminy (obręby ewidencyjne: Ublinek, Kaczyce-Grocholice, Swojków, Włostów), występują również perspektywiczne⁷ i prognostyczne⁸ obszary występowania dolomitów.

⁶ Mapa Geośrodowiskowa Polski Plansza A, skala 1:50 000, arkusz: 854 – Opatów, PIG-PIB Warszawa, 2015.

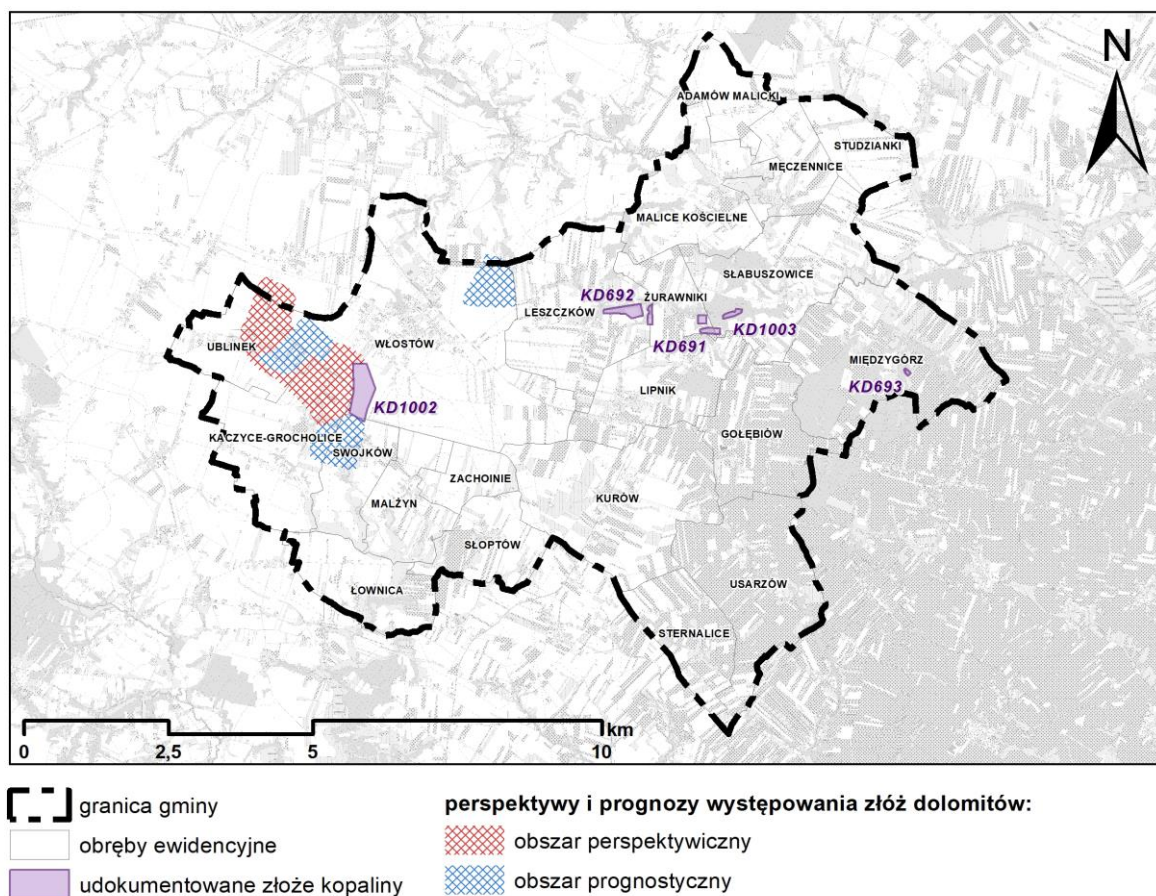
⁷ Obszar perspektywiczny (perspektywiczna jednostka surowcowa) jest obszarem występowania skał i/lub naturalnych płynów, które mają cechy kopalin, a geologiczno-górnictwowe warunki nie wykluczają możliwości ich eksploatacji.

⁸ Obszar prognostyczny (nie będący w wyraźnym konflikcie środowiskowym) dotyczy obszaru występowania kopalin w ramach perspektywicznej jednostki surowcowej, mających określone własności jakościowe, określone zasoby (generalnie odpowiadające kat. D1) lub oszacowane przez autora, po wyłączeniu obiektów i obszarów prawnie chronionych.

Tabela 2. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Lipnik (źródło: opracowanie własne na podstawie danych MIDAS PIG-PIB, stan na lipiec 2026 r.)

nazwa złoża nr MIDAS	rodzaj kopaliny	powierzchnia złoża (ha)	stan zagospodarowania złoża
Grocholice KD 1002	dolomity	25,95	złożo rozpoznane wstępnie
Leszczków KD 692	piaskowce	11,4	eksploatacja złoża zaniechana
Międzygórz KD 693	piaskowce	0,7235	eksploatacja złoża zaniechana
Słabuszowice KD 1003	piaskowce	2,6094	złożo rozpoznane szczegółowo
Żurawniki KD 691	piaskowce	4,7	eksploatacja złoża zaniechana

Rysunek 6. Udokumentowane złoża kopalin, perspektywy i prognozy występowania złóż dolomitów (źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG PIG-PIB: Surowce – złoża kopalin, obszary górnicze, tereny górnicze, Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000, PIG-PIB, arkusz: 854 – Opatów)

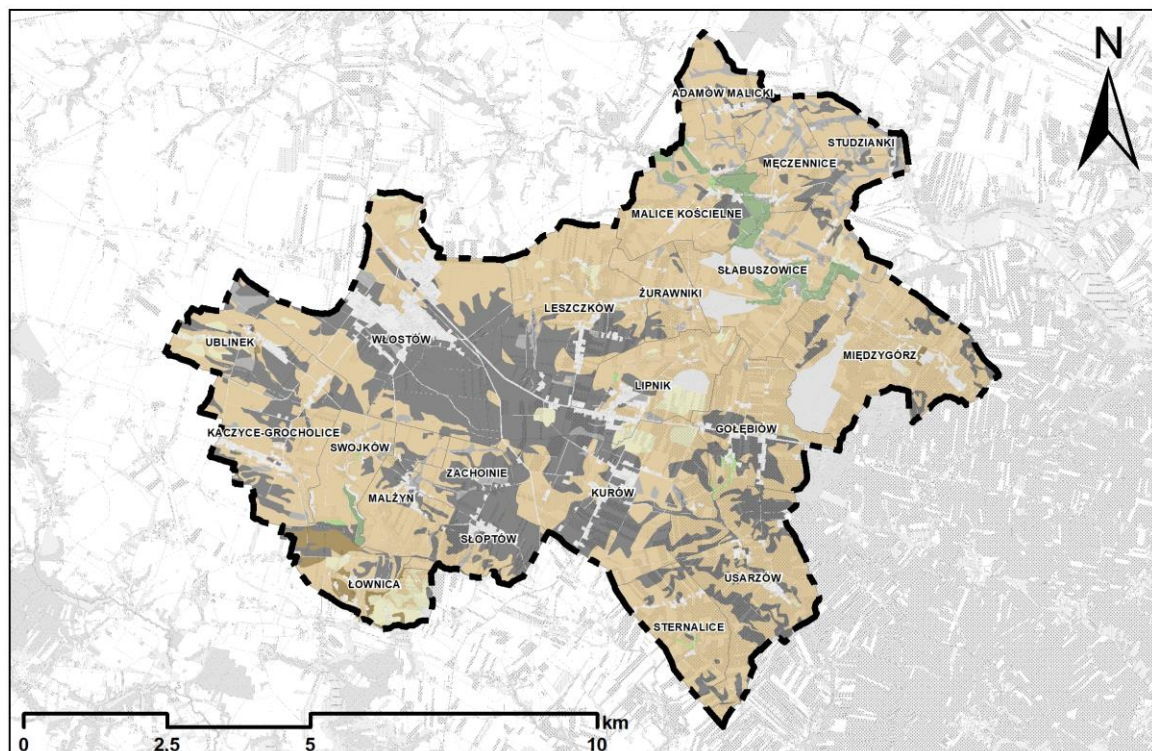

7.5 Gleby

Na obszarze gminy przeważają gleby powstałe na podłożu lessowym. Gleby wytworzone na lessach to najlepszej jakości czarnoziemy, posiadające dobre właściwości wodne i powietrzne, bogactwo składników pokarmowych stanowi o ich dużej urodzajności. Ze względu na występowanie dużej ilości gruntów ornych, nieosłonięta roślinnością część gleb uległa degradacji tworząc czarnoziemy zdegradowane. Znaczny udział na obszarze gminy mają kompleksy gleb brunatnych. W dolinach rzecznych Opatówki oraz jej dopływów wykształciły się mady rzeczne oraz gleby brunatne wytworzone na deluwacjach rzecznych. Są to gleby żyzne, lecz o nieuregulowanych stosunkach wodnych. W najniższej położonych częściach den dolinnych, o utrudnionym odpływie płytko zalegających wód gruntowych wykształciły się gleby glejowe.

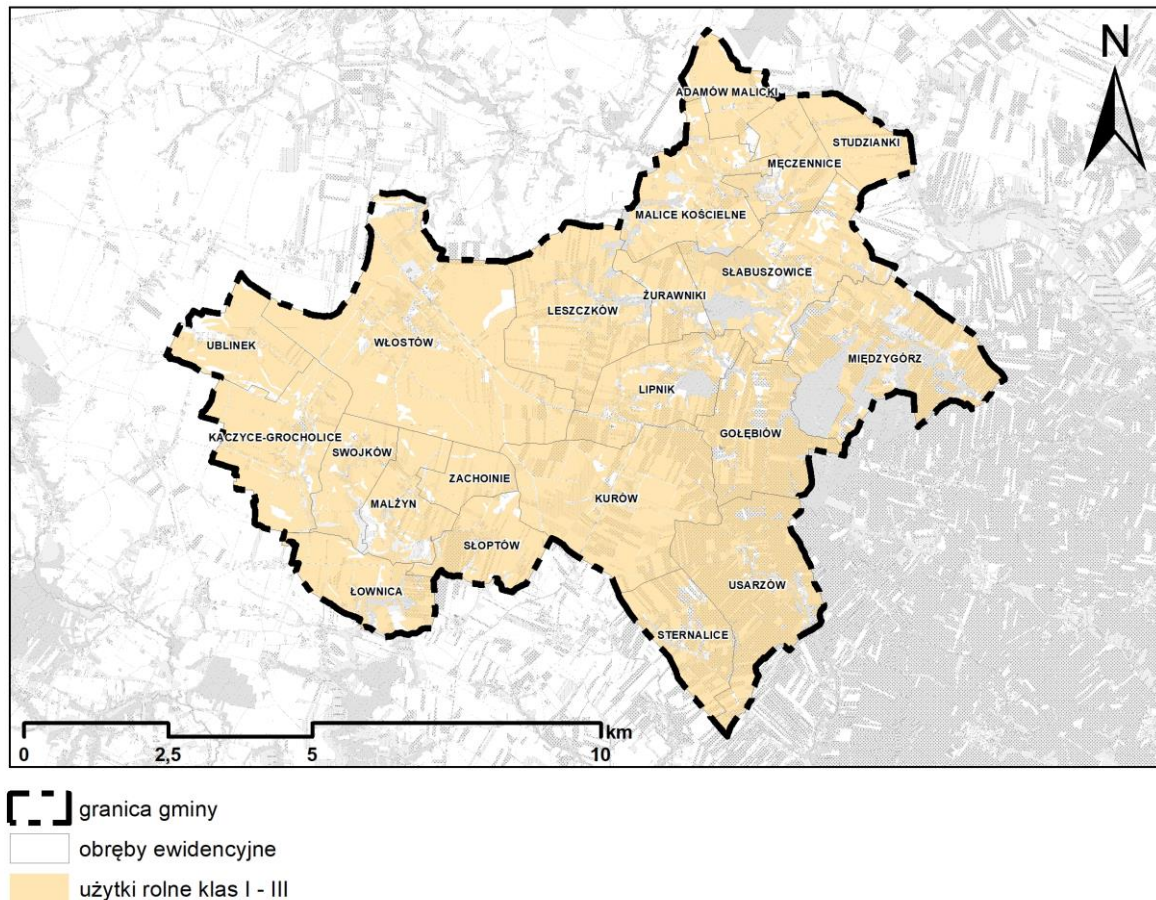
Okolo 90% gruntów ornych, dominujących na obszarze gminy, zbonifikowana jest w klasach I – III.

Rysunek 7. Typy gleb na terenie gminy Lipnik (źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej województwa świętokrzyskiego w skali 1:5 000, format SHP, WODGiK)

- [---] granica gminy
[] obręb ewidencyjne
- typy gleb**
- [] gleby o niewykształconym profilu
 - [] A - gleby bielcowe i płowe (pseudobielcowe)
 - [] B - gleby brunatne właściwe
 - [] Bw - gleby brunatne wyługowane i kwaśne
 - [] Cd - czarnoziemy deluwialne
 - [] Cz - czarnoziemy zdegradowane i gleby szare
 - [] F - mady
 - [] G - gleby glejowe

Rysunek 8. Użytki rolne klas I – III podlegające ochronie (źródło: opracowanie własne na podstawie EGiB)

7.6 Warunki hydrologiczne

7.6.1 Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna gminy Lipnik jest dobrze rozbudowana, położona jest w zlewni Wisły, w obrębie zlewni dwóch lewobrzeżnych jej dopływów – Koprzywianki i Opatówki. Dział wodny pomiędzy tymi zlewniami biegnie w środkowej części terenu gminy na kierunku zachód - wschód. Fragment zlewni Koprzywianki obejmuje tereny położone w południowej części obszaru gminy, odwadniane przez niewielkie ciek, będące dopływami Koprzywianki (m.in. Kozinka, Gojcowianka, Kurówka, Dębiana). Zlewnia Opatówki położona jest na północ od linii działu wodnego. Opatówka mająca swoje źródła na północnym stoku Pasma Jeleniowskiego Gór Świętokrzyskich, przepływa w obrębie gminy Lipnik na odcinku długości ok. 7 km. Jest to największy ciek w tym rejonie, stanowiący jedną z głównych dróg odpływu wód z terenu Wyżyny Opatowskiej. Szerokość jej koryta w obrębie gminy wynosi około 2–4 m, jest ciekami silnie meandrującym, z wytworzonymi lokalnie krawędziami koryta (wałami brzegowymi) o wysokości 1–2 m. Szerokość doliny głównej Opatówki jest zróżnicowana, od ok. 80–100 m w odcinku przełomowym (Słabuszewice) do ok. 450–500 m w miejscach najszerszych. Na terenie gminy Opatówka zasilana jest przez kilka niewielkich dopływów, głównie prawobrzeżnych, tj. Tudorowy, Żychawa.

Na obszarze gminy znajduje się kilka niewielkich zbiorników wodnych.

7.6.2 Obszary gruntów zmeliorowanych

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych, utrudniania przepływu wody w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Na terenie gminy Lipnik (w obrębach ewidencyjnych: Ublinek, Kaczyce-Grocholice, Włostów, Malżyn, Zachoinie, Łownica, Słoptów, Kurów, Lipnik, Leszczków, Malice Kościelne, Studzianki) istnieją i funkcjonują urządzenia melioracji wodnych. Urządzenia melioracji wodnych zgodnie z ustawą – Prawo wodne to m.in. rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi, czy ziemne stawy rybne, jeśli służą polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby.

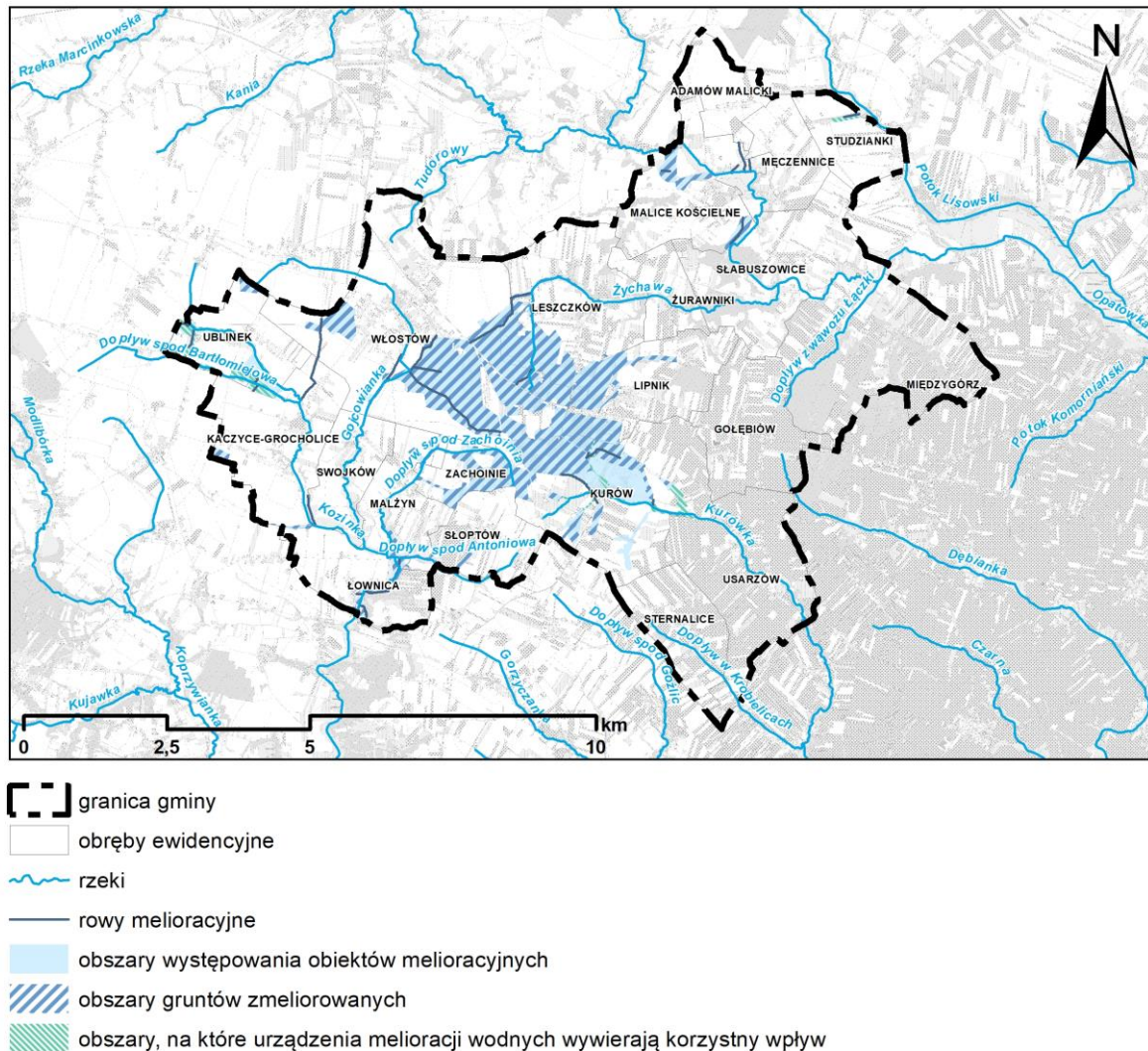
Zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy – Prawo wodne utrzymywanie urządzeń wodnych należy do ich właścicieli i polega na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Właściciele gruntów, na których znajdują się urządzenia wodne oraz zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rowów zobowiązani są do ich utrzymywania we właściwym stanie zgodnie z art. 205 ustawy – Prawo wodne. Utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie sprawuje nadzoru nad urządzeniami melioracyjnymi (rowy, drenowania) występującymi na gruntach rolnych.

Wykonywanie prac utrzymaniowych rowów melioracyjnych musi być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Rysunek 9. Obszary gruntów zmeliorowanych (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Zlewni w Sandomierzu)

7.6.3 Wody podziemne

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi są:

- wody gruntowe, które występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji), intensywnie zasilane przez infiltrujące opady atmosferyczne;
- wody wglębne, znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi, związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia;
- wody głębinowe, czyli wody izolowane od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Na terenie gminy Lipnik występują dwa zasadnicze piętra wodonośne w utworach paleozoicznych, lokalnie trzeciorzędowych starszego podłoża oraz w utworach czwartorzędowych.

Piętro wód paleozoicznych i trzeciorzędowych

Środkowa i południowa część terenu gminy położona jest w obrębie jednostki hydrostrukturalnej obejmującej trzon paleozoiczny Gór Świętokrzyskich, gdzie utwory wodonośne charakteryzują się skomplikowaną tektoniką. Wody podziemne, szczelinowo – krasowe, występują głównie w dolomitach i wapieniach dewonu środkowego leżących w synklinach, ich wodonośność jest zróżnicowana od średniej do wysokiej i bardzo wysokiej. Utwory dewonu dolnego są wodonośne jedynie w strefach silnych spękań i przy kontakcie z innymi utworami wodonośnymi. W antyklinach zalegają natomiast praktycznie bezwodne utwory kambru, ordowiku i syluru. Najlepsze warunki hydrogeologiczne w tej jednostce występują na terenie gminy w okolicach Włostowa i Leszczkowa.

Druga z jednostek hydrostrukturalnych zajmuje północną część terenu gminy. W głębokim podłożu występują tu utwory sarmatu detrytycznego i warstw baranowskich. Panuje tu układ hydrostrukturalny wielowarstwowy, o wodach porowo – szczelinowych. W zachodniej części tej jednostki utwory te są praktycznie bezwodne z uwagi na małą ich miąższość.

Piętro wód czwartorzędowych

W obrębie piętra czwartorzędowego wyróżnia się dwa poziomy wodonośne:

- poziom wodonośny w obrębie utworów fluwioglacjalnych i eolicznych występujących pod grubym nadkładem lessów na głębokości najczęściej poniżej 8-10 m p.p.t., wodonośność tej warstwy jest ogólnie niska. W obrębie lessów, lokalnie pojawiają się soczewki wód zawieszonych w poziomie występowania gleby kopalnej (ok. 3-5 m p.p.t.);
- poziom wodonośny w utworach rzecznych w obrębie głównych dolin występujący w mułowatych i piaszczystych utworach aluwialno – deluwialnych. Główne doliny zasilane wodami spływającymi ze stoków gromadzą wody najczęściej na głębokości 0-2 m p.p.t. oraz 2-4 m p.p.t. Wodonośność tych utworów jest średnia i niska.

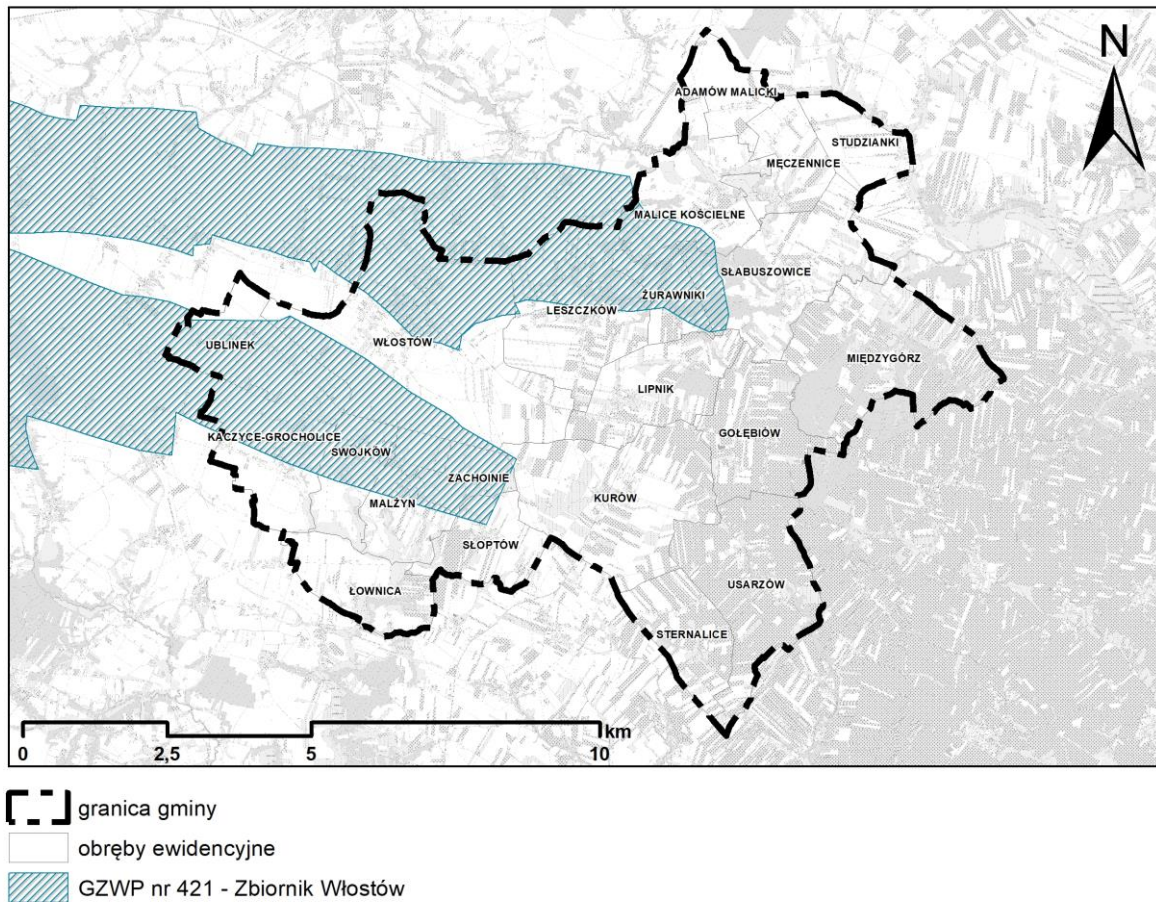
Główny Zbiorniki Wód Podziemnych nr 421 – Zbiornik Włostów

Na obszarze gminy głównym źródłem zaopatrzenia w wodę jest poziom środkowo- i górnodewoński. Jest on rozczłonkowany, co wynika ze skomplikowanej budowy geologicznej i występuje w formie odizolowanych od siebie wąskich zbiorników wodonośnych, które stanowią Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 421 – Zbiornik Włostów.

Zbiornik zbudowany jest z wapieni i dolomitów dewonu środkowego i górnego. Seria wodonośna stanowi rozległą i ciągłą warstwę o miąższości najczęściej 100–150 m. Wodoprzewodność warstw zbiornikowych jest bardzo zmienna i osiąga średnio wartość 70–400 m²/d, a współczynnik filtracji 0,05–30 m/d. Wodonośność od niskiej do bardzo wysokiej zależy głównie od spękań tektonicznych, z których największe występują w strefach uskoku. W części wschodniej zbiornika (w granicach gminy Lipnik) warstwy wodonośne są izolowane przez gliny zwałowe (lokalnie) i ciągłą pokrywę lessową o miąższości ok. 20 m. Zasilanie wód podziemnych GZWP nr 421 następuje pośrednio na drodze infiltracji opadów atmosferycznych w obrębie zbiornika, a w części także i dopływu bocznego z sąsiednich poziomów wodonośnych.

Wody Głównych Zbiorników Wód Podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto objęte mogą być dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Dla GZWP nr 421 w 2001 r. sporządzono *Dokumentację określającą warunki hydrogeologiczne dla ustalenia strefy ochronnej GZWP 421 Włostów (Szczerbicka i zespół, 2001)*. Dla GZWP nr 421 wyznaczono obszar ochronny ze względu na występowanie w jego obrębie terenów podatnych na zanieczyszczenia. Proponowany obszar ochronny obejmuje tereny zbiornika wraz z częścią zewnętrznych obszarów jego zasilania i wynosi 172 km². Obszary ochronne są ustanawiane przez wojewodę, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek Wód Polskich.

Rysunek 10. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 421 – Zbiornik Włostów (źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG PIG-PIB: Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych)

7.6.4 Zaopatrzenie w wodę

Gmina Lipnik jest zaopatrywana w wodę z ujęcia wód podziemnych zlokalizowanego w miejscowości Włostów. Ujęcie posiada dwie studnie głębinowe o symbolach S-3 i S-4, studnia S-3 o głębokości 60 m i zatwierdzonych zasobach rzędu 101 m³/h pełni rolę studni zasadniczej natomiast studnia S-4 o głębokości 80 m i zasobach rzędu 80 m³/h pełni funkcję studni awaryjnej. Na ujęciu wody znajdują się również dwa zbiorniki wyrównawcze przeznaczone do gromadzenia wody jak również pełniące funkcję zbiorników kontaktowych wody ze środkami dezynfekcyjnymi. Hala technologiczna wyposażona jest w sterylizator UV, zestaw hydroforowy tłoczący wodę do sieci oraz dwie stacje uzdatniania wody – zmiękcacz i odmanganiacz.

W styczniu 2022 r. została wydana decyzja przez PGW WP – Zarząd Zlewni w Sandomierzu na wykonanie urządzenia (studni „S” zlokalizowanej na dz. 76/7, obr. 0019 Włostów, gm. Lipnik, dla potrzeb gospodarstwa rolnego w tym chlewni) oraz pobór wody podziemnej z utworów dewonu za pomocą pompy głębinowej zamontowanej na studni „S” ($Q_{\max} = 0,0021 \text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{\text{śrd}} = 77,4 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{dopr}} = 28\,250 \text{ m}^3/\text{r}$).

Tabela 3. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Lipnik posiadające obowiązujące pozwolenia wodnoprawne (źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, 2025)

lp.	lokalizacja	opis	pozwolenie wodnoprawne (PWP)	data obowiązywania PWP
1	dwie studnie głębinowe (S-3 „Włostów”, S-4 (awar.) „Włostów”) zlokalizowane na dz. ew. nr 174/2 w obrębie Włostów	pobór wód dla potrzeb zaopatrzenia wodociągu wiejskiego	decyzja R OŚ.I-6223-28/2005/ak Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 23.12.2005 r.	31.12.2025 r.
2	planowana studnia głębinowa (S) zlokalizowana na dz. ew. nr 76/7 w obrębie Włostów	pobór wód dla potrzeb gospodarstwa rolnego, w tym chlewni	decyzja KR.ZUZ.4.4210.255.2021.AK Zarządu Zlewni w Sandomierzu z dnia 25.01.2022 r.	03.03.2052 r.

Ponadto na terenie gminy znajdują się powierzchniowe ujęcia pobierające wodę do celów gospodarczych oraz chemizacyjnych.

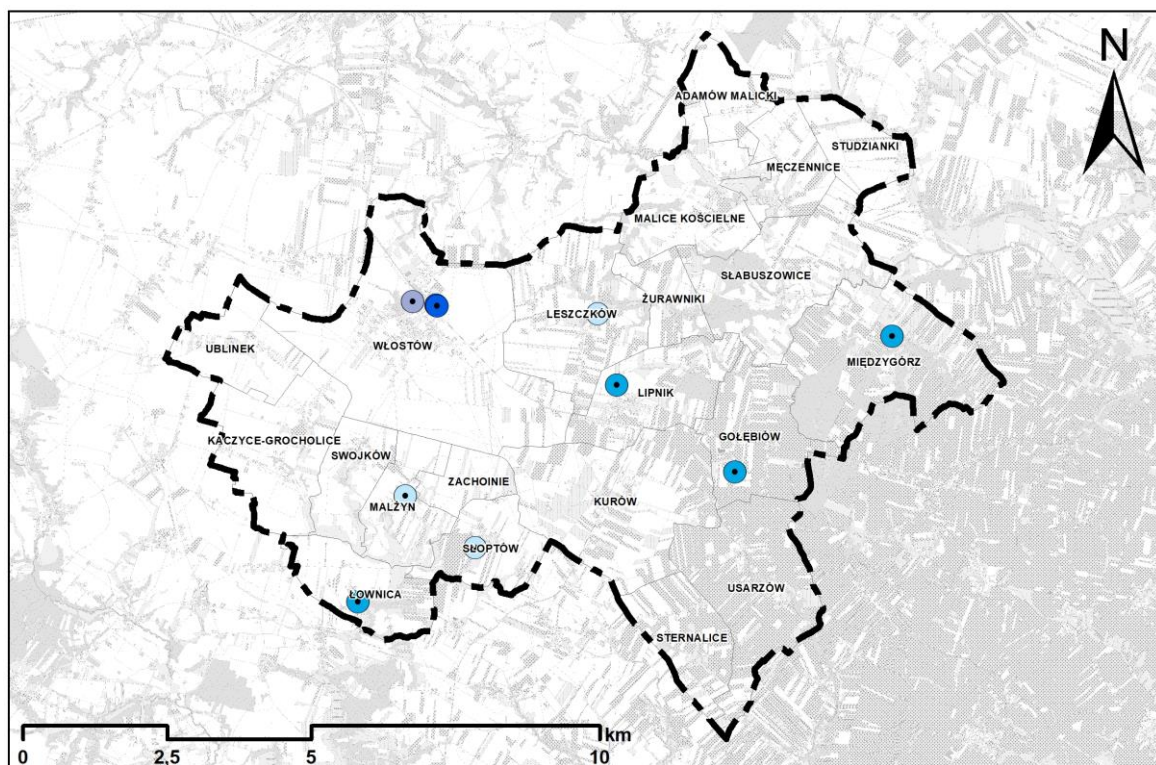
Tabela 4. Ujęcia wód powierzchniowych na terenie gminy Lipnik posiadające obowiązujące pozwolenia wodnoprawne (źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, 2025)

lp.	lokalizacja	opis	pozwolenie wodnoprawne (PWP)	data obowiązywania PWP
1	działki o nr ew. 60/1 i 60/2 w obrębie Gołębiów	Sezonowe ujęcie na działkach nr ew. 60/2 i 60/1 w Gołębiowie gm. Lipnik. Piętrzenie wody w stawie do rzędnej NPP=253,40 m n.p.m. Pobór wód powierzchniowych do celów gospodarczych w il. $Q_{maxh} = 6 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{grd} = 96 \text{ m}^3/\text{d}$.	decyzja R OŚ.I-6223-22/2005/ak Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 21.11.2005 r.	31.10.2025 r.
2	działka o nr ew. 182/2 w obrębie Międzygórz	Pobór wód ze stawu zlokalizowanego na dz. 182/2 obr. 11 w Międzygórzu w celach gospodarczych.	decyzja ROŚ.I.6341.25.2013 Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 27.11.2013 r.	30.10.2033 r.
3	działka o nr ew. 137 w obrębie Łownica	Pobór wód ze stawu gromadzącego wody opadowe i roztopowe w celach gospodarczych.	decyzja ROŚ.I.6341.24.2013 Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 27.11.2013 r.	30.10.2033 r.
4	działka o nr ew. 98/1 w obrębie Lipnik	Pobór wód powierzchniowych ze stawu w celach chemizacyjnych na dz. 98/1 ob. Lipnik, gm. Lipnik.	decyzja ROŚ.I.6341.33.2014 Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 12.08.2013 r.	31.07.2034 r.
5	działka o nr ew. 301 w obrębie Małżyn	<u>Planowane</u> ujęcie brzegowe w ilości: $Q_{maxh} = 9,5 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{grd} = 9,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{maxr} = 2\,000 \text{ m}^3/\text{r}$ dla potrzeb napełnienia zbiornika.	decyzja ROŚ.I.6341.35.2016 Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 23.12.2016 r.	20.12.2036 r.
6	działka o nr ew. 657 w obrębie Leszczków	<u>Planowany</u> pobór wód powierzchniowych ze zbiornika (ujęcie brzegowe) zlokalizowanego na działce nr 657 obr. 0005 w ilości: $Q_{maxh} =$	decyzja ROŚ.I.6341.34.2016 Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 21.12.2016 r.	20.12.2036 r.

		9,5 m ³ /h, Q _{śrd} = 18 m ³ /d, Q _{maxr} = 2 900 m ³ /r do celów chemizacyjnych rolników.		
7	działka o nr ew. 173 w obrębie Słoptów	Planowany pobór wód powierzchniowych ze zbiornika (ujęcie brzegowe) zlokalizowanego na działce nr 173 obr. 0013 w ilości: Q _{maxh} = 9,5 m ³ /h, Q _{śrd} = 9,0 m ³ /d, Q _{maxr} = 2 000 m ³ /r do celów chemizacyjnych rolników.	decyzja ROŚ.I.6341.31.2016 Starostwa Powiatowego w Opatowie z dnia 05.12.2016 r.	30.11.2036 r.

Zgodnie z informacją PGW WP – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie przekazaną w piśmie z dnia 27 czerwca 2025 r. (znak pisma: K.RZl.0144.46.2025.Dł) na terenie gminy Lipnik nie występują strefy ochronne ujęć wód obejmujące tereny ochrony bezpośredniej lub pośredniej.

Rysunek 11. Lokalizacja istniejących i planowanych ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych na terenie gminy Lipnik (źródło: warstwy SHP, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie)

- granica gminy
- obręby ewidencyjne
- istniejące ujęcie wód podziemnych
- planowane ujęcie wód podziemnych
- istniejące ujęcie wód powierzchniowych
- planowane ujęcie wód powierzchniowych

7.7 Warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej Polski Gumińskiego, gmina Lipnik przynależy do radomskiej dzielnicy klimatycznej. Poniżej podano charakterystyczne dane klimatyczne dla tego obszaru:

- średnia temperatura roczna 7,2–7,5°C;
- średnia roczna suma opadów 550 – 650 mm;
- ilość dni z opadem 140 – 160;
- okres wegetacyjny trwa 210 dni;
- średnia liczba dni z pokrywą śnieżną w ciągu roku wynosi ok. 60 dni;
- przewaga wiatrów z kierunków W, SW i NW.

Z punktu widzenia planowania przestrzennego w analizie uwarunkowań istotniejszy jest klimat lokalny, tzw. topoklimat. Jest on zależny przede wszystkim od ukształtowania terenu, a także jego pokrycia (rodzaj szaty roślinnej, wody powierzchniowe lub rodzaj zagospodarowania).

Generalnie mało korzystne warunki topoklimatyczne panują w dolinach głównych cieków i ich dopływów, gdzie występowanie inwersji temperatury powoduje, że reżim termiczny jest ostrzejszy w porównaniu z obszarem wyżyny. W czasie trwania zjawiska inwersji – na terenie doliny notuje się większą wilgotność względną powietrza niż na terenach wyniesionych, co przy znacznych spadkach temperatury prowadzi do powstawania przyziemnych mgieł radiacyjnych. Szczególnie intensywne zastoiska zimnego powietrza tworzą się u wylotu dolin bocznych, przy zmianie kierunku dolin – przed przewężeniami i przegrodami terenowymi.

W ostatnich kilkunastu latach zwraca się uwagę na wzrost intensywności ekstremalnych zjawisk klimatycznych (gwałtowne i intensywne opady, silne wiatry, gradobicia, tornada, susze, silne mrozy) oraz rozmiary zniszczeń, jakie one wyrządzają, jest to jednak trend globalny związany z ocieplaniem klimatu. Przewiduje się zwiększenie liczby dni upalnych oraz częstsze i dłuższe susze, spowodowane dużym parowaniem.

7.8 Flora

Gmina Lipnik jest gminą typowo rolniczą. W strukturze gruntów rolnych przeważają pola uprawne, gdzieś tam przeplatane terenami zadrzewionymi oraz użytkami zielonymi.

Szata roślinna na gruntach ornych ogranicza się głównie do uprawianego gatunku oraz roślinności segetalnej (m.in. komosa wielkolistna *Chenopodium hybridum*, gorczyca polna *Sinapis arvensis*, rdest plamisty *Polygonum persicaria*, koniczyna polna *Trifolium arvense*, szczawik żółty *Oxalis fontana*, ostrożeń polny *Cirsium arvense*, konyza kanadyjska *Conyza canadensis*, sporek polny *Spergula arvensis*, mlecz zwyczajny *Sonchus oleraceus*, bylica pospolita *Artemisia vulgaris*, perz właściwy *Elymus repens*, wiechlina roczna *Poa annua*, włośnica sina *Setaria pumila*, sit dwudzielny *Juncus bufonius*). Trwałe użytki zielone stanowią siedlisko zbiorowisk łąkowych oraz murawowych, tj. kostrzewa łąkowa *Festuca pratensis*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, życica trwała *Lolium perenne*, tomka wonna *Anthoxa. odoratum* s., mietlica pospolita *Agrostis capillaris*, kosmatka polna *Luzula campestris*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, koniczyna biała *Trifolium repens*, marchew zwyczajna *Daucus carota*, przytulia *Galium*. Terenom rolnym towarzyszy również roślinność drzewiasta oraz krzewiasta.

Szatę roślinną terenów zabudowy mieszkaniowej stanowi zieleń urządzone – koszone trawniki, ozdobne drzewa i krzewy, kwiaty rabatowe, drzewa owocowe. Ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego stanowi również zieleń towarzysząca zabudowie usługowej, produkcyjnej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom.

Zbiorowiska leśne

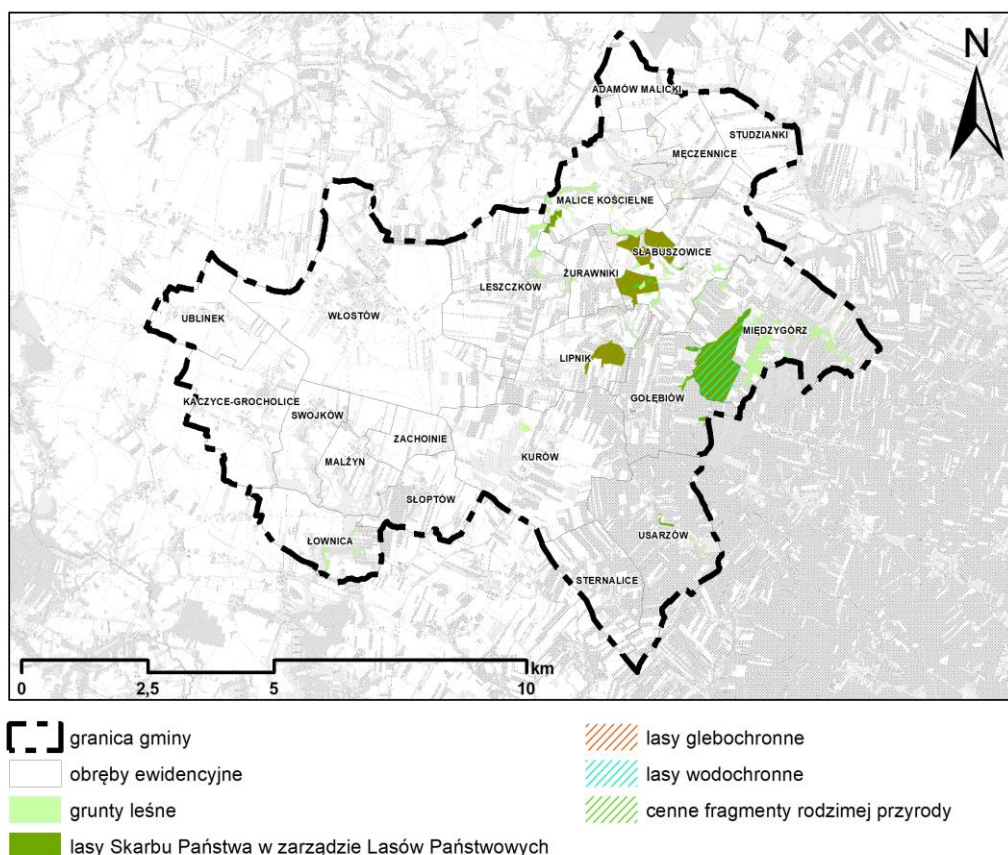
Zgodnie z danymi GUS z 2025 r. lesistość gminy kształtuje się na poziomie 3,9%. Powierzchnia lasów wynosi 320,19 ha, z czego lasy publiczne zajmują powierzchnię 201,63 ha (w tym 199,80 ha gruntów leśnych publicznych Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych), natomiast lasy prywatne 118,56 ha. Gmina Lipnik w całości przynależy do Nadleśnictwa Staszów, które podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu.

Kompleksy leśne w zarządzie Lasów Państwowych występują we wschodniej części gminy, w obrębach ewidencyjnych: Malice Kościelne, Słabuszowice, Lipnik, Gołębiów, Międzygórz, Usarzów.

Najczęściej występującym siedliskiem jest las wyżynny świeży, gdzie dominującymi gatunkami są robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, buk pospolity *Fagus silvatica*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, dąb nieokreślony *Quercus species*, grab pospolity *Carpinus betulus*, modrzew europejski *Larix decidua*, wiąz pospolity *Ulmus minor*. Mniejszy udział mają siedliska lasu łęgowego wyżynnego oraz lasu wyżynnego wilgotnego, gdzie przeważają gatunki tj. dąb nieokreślony *Quercus species*, grab pospolity *Carpinus betulus*, modrzew europejski *Larix decidua*, wiąz pospolity *Ulmus minor*, olsza czarna *Alnus glutinosa*. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany, średnia wieku wynosi ok. 60 lat. Lasy państwowe gminy odznaczają się dużymi walorami biocenotycznymi – chronią zarówno środowisko wodne jak i gleby, a ponadto wydzielenia leśne wzdłuż rzeki Żychawy oraz dopływu z wąwozu Łączki stanowią cenne fragmenty rodzimej przyrody.

Lasy prywatne są rozdrobnione głównie we wschodniej części gminy, małopowierzchniowe płąty leśne występują również na zachodzie w obrębach ewidencyjnych: Kaczyce-Grocholice, Małżyn, Łownica.

Rysunek 12. Lasy, w tym lasy Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych, na terenie gminy Lipnik (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictwa Staszów – www.bdl.lasy.gov.pl – warstwy opisu taksacyjnego lasów oraz danych EGİB)

7.9 Fauna

Największą powierzchnię na terenie gminy Lipnik zajmuje otwarty krajobraz rolniczy z takimi środowiskami jak pola uprawne, łąki i pastwiska. Fauna kręgowców tego środowiska nie jest liczna w gatunki, ale charakterystyczna, gdyż niektóre z nich występują tylko w ww. siedliskach. Ze ssaków należy tu wymienić: zając, kreta, ryjówkę aksamitną, nornika zwyczajnego, lisa, sarnę, kilka gatunków gryzoni (m.in. mysz polna, myszarka zaroślowa, nornik zwyczajny). Najbardziej typowe dla pól i łąk gatunki ptaków to: skowronek polny, kuropatwa, bażant, pliszka siwa, pliszka żółta, pokląskwa, potrzuszc, mazurek i inne. Z rzadszych gatunków może występować błotniak łąkowy, srokoś, przepiórka. Najczęściej występującym płazem jest żaba trawna. Gady w tym środowisku są bardzo nieliczne. Dotyczy to przede wszystkim jaszczurki zwinki, która najchętniej zasiedla suche ugory, w sąsiedztwie lasów lub zadrzewień. Specyficznym środowiskiem krajobrazu rolniczego są osiedla wiejskie. Występuje tu charakterystyczna fauna ssaków (np. mysz domowa, szczur wędrowny, kuna domowa) oraz ptaków (bocian biały, wróbel domowy, szpak, kawka, jaskółka dymówka i oknówka), które w innych środowiskach nie występują lub występują nielicznie.

Bogatsze florystycznie zbiorowiska roślinne występujące w obrębie niewielkich izolowanych lasów i w obrębie podmokłości doliny rzecznej Opatówki stanowią ekosystemy bardziej różnorodne pod względem gatunkowym zwłaszcza ornitofauny. Szczegółowy wykaz gatunków ptaków zaobserwowanych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Staszów, które swoim zasięgiem obejmuje gminę Lipnik, zawarty został w programie ochrony przyrody stanowiącym część planu urządzenia lasu⁹: batalion *Philomachus pugnax*, bażant *Phasianus colchicus*, bączek *Ixobrychus minutus*, bąk *Botaurus stellaris*, białorzytka *Oenanthe oenanthe*, biegus krzywodzioby *Calidris ferruginea*, biegus zmienny *Calidris alpina*, bielaczek *Mergellus albellus*, bielik *Heliaetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, błotniak zbożowy *Circus cyaneus*, bocian biały *Ciconia ciconia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, bogatka *Parus major*, brodziec śniady *Tringa erythropus*, brzegówka *Riparia riparia*, brzęczka *Locustella luscinioides*, cierniówka *Sylvia communis*, cyraneczka *Anas crecca*, cyranka *Anas querquedula*, czajka *Vanellus vanellus*, czapla nadobna *Ergetta garzetta*, czapla biała *Ardea alba*, czapla siwa *Ardea cinerea*, czarnogłówek *Parus montanus*, czernica *Aythya fuligula*, czubotka *Parus cristatus*, czyż *Carduelis spinus*, derkacz *Crex crex*, drożdżik *Turdus iliacus*, dudek *Upupa epops*, dymówka *Hirundo rustica*, dzierlatka *Galerida cristata*, dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięciołek *Dryobates minor*, dziwonka *Carpodacus erythrinus*, dzierzba czarnoczelna *Lanius minor*, dzwonec *Carduelis chloris*, gajówka *Sylvia borin*, gawron *Corvus frugilegus*, gąsiorek *Lanius collurio*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, głowienka *Aythya ferina*, grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*, grzywacz *Columba palumbus*, jarząbek *Bonasa bonasia*, jarząbka *Sylvia nisoria*, jastrząb *Accipiter gentilis*, jemioluska *Bombycilla garrulus*, jerzyk *Apus apus*, kamusznik *Arenaria interpres*, kania czarna *Milvus migrans*, kapturka *Sylvia atricapilla*, kawka *Corvus monedula*, kłaskawka *Saxicola torquatus*, kobuz *Falco subbuteo*, kokoszka *Gallinula chloropus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, kormoran *Phalacrocorax carbo*, kos *Turdus merula*, kowalik *Sitta europaea*, krakwa *Mareca strepera*, krętogłów *Jynx torquilla*, krogulec *Accipiter nisus*, kruk *Corvus corax*, krwawodziób *Tringa totanus*, krzyżówka *Anas platyrhynchos*, kszyc *Gallinago gallinago*, kukutka *Tyto alba*, kulczyk *Serinus serinus*, kuropatwa *Perdix perdix*, kwiczoł *Turdus pilaris*, lelek *Caprimulgus europaeus*, lerka *Lullula arborea*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, łozówka *Acrocephalus palustris*, łyska *Fulica atra*, makolągwa *Carduelis cannabina*, mazurek *Passer montanus*, mewa pospolita (siwa) *Larus canus*, modraszka *Parus caeruleus*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula*

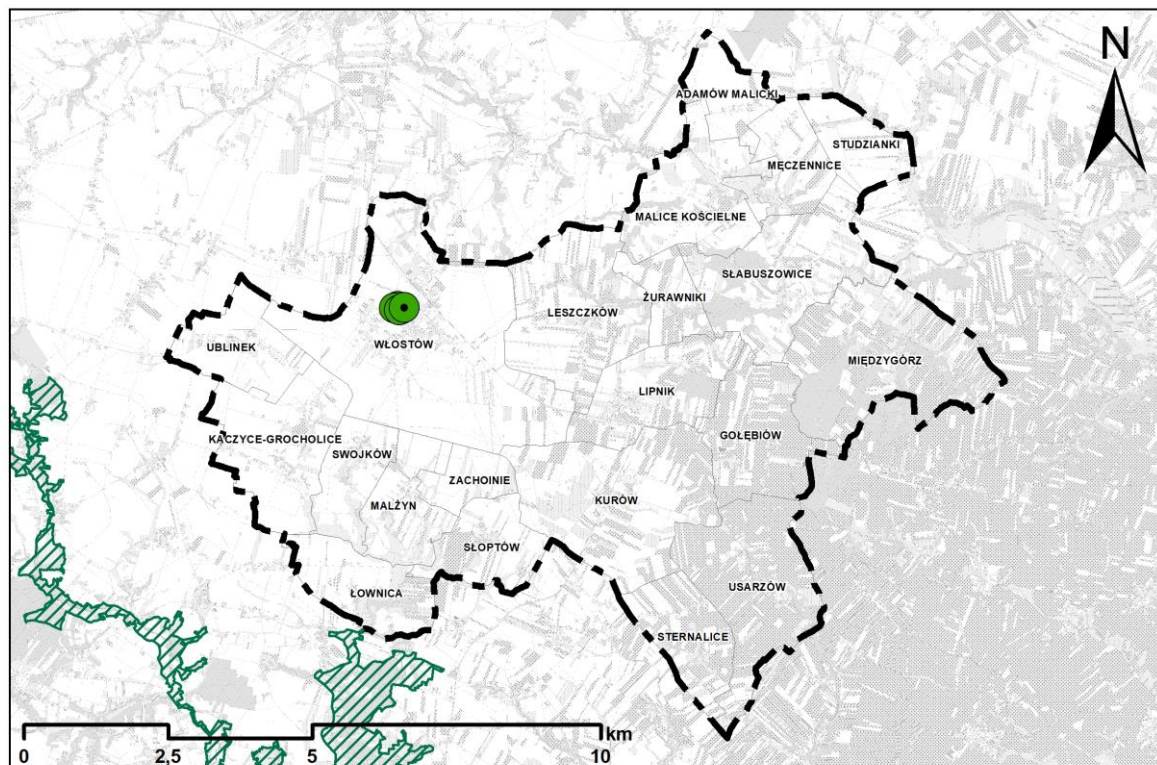
⁹ Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Staszów na okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2031 r. – opis ogólny tom II Program Ochrony Przyrody, RDLP w Radomiu

parva, muchołówka szara *Muscicapa striata*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, mysikrólik *Regulus regulus*, myszołów *Buteo buteo*, nurogęś *Mergus merganser*, oknówka *Delichon urbicum*, ortolan *Emberiza hortulana*, paszkoć *Turdus viscivorus*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, piaskowiec *Calidris alba*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, piegża *Sylvia curruca*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, pliszka siwa *Motacilla alba*, pliszka żółta *Motacilla flava*, płaskonos *Anas clypeata*, płomykówka *Tyto alba*, podgorzałka *Aythya nyroca*, pokląskwa *Saxicola rubetra*, pokrzywnica *Prunella modularis*, potrzysz *Emberiza calandra*, potrzos *Emberiza schoeniclus*, poświerka *Calcarius lapponicus*, półdżka *Athene noctua*, przepiórka *Coturnix coturnix*, pustułka *Falco tinnunculus*, puszczyk *Strix aluco*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, raniuszek *Aegithalos caudatus*, remiz *Remiz pendulinus*, rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus*, rożeniec *Anas acuta*, rudzik *Erithacus rubecula*, rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*, rybitwa czarna *Chlidonias Niger*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rybitwa wielkodzioba *Hydroprogne caspia*, rybołów *Pandion haliaetus*, rycyk *Limosa limosa*, samotnik *Tringa ochropus*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, siewnica *Pluvialis squatarola*, sikora uboga *Parus palustris*, siniak *Columba oenas*, skowronek *Alauda arvensis*, słonka *Scolopax rusticola*, słowik szary *Luscinia luscinia*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*, sosnówka *Parus ater*, sójka *Garrulus glandarius*, sroka *Pica pica*, srokosz *Lanius excubitor*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, strzyżek *Troglodytes troglodytes*, szczygieł *Carduelis carduelis*, szlamnik *Limosa lapponica*, szpak *Sturnus vulgaris*, ślepowron *Nycticorax nycticorax*, śmieszka *Larus ridibundus*, śpiewak *Turdus philomelos*, świergotek drzewny *Anthus trivialis*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, świergotek polny *Anthus campestris*, świerszczak *Locustella naevia*, świstun *Mareca penelope*, świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*, trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*, trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*, trzmielojad *Pernis apivorus*, trznadel *Emberiza citrinella*, turkawka *Streptopelia turtur*, uszatka *Asio otus*, wąsatka *Panurus biarmicus*, wilga *Oriolus oriolus*, wodnik *Rallus aquaticus*, wrona siwa *Corvus cornix*, wróbel *Passer domesticus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, zausznik *Podiceps nigricollis*, zielonka *Porzana parva*, zięba *Fringilla coelebs*, zimorodek *Alcedo atthis*, żółta *Merops apiaster*, żuraw *Grus grus*.

7.10 Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Lipnik występują obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.), tj. cztery pomniki przyrody. Ponadto skrajny fragment obrębu ewidencyjnego Łownica znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036.

Rysunek 13. Formy ochrony przyrody w granicach gminy Lipnik (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

- granica gminy
- obręby ewidencyjne
- obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036
- pomniki przyrody

Pomniki przyrody

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody GDOŚ na terenie gminy Lipnik ochroną w postaci pomnika przyrody objęto cztery pojedyncze drzewa, które rosną w parku podworskim we Włostowie.

Tabela 5. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Lipnik (źródło: CRFOP GDOŚ, stan na lipiec 2026 r.)

lp.	opis pomnik	gatunek drzewa	lokalizacja	akt prawny ustanawiający
1	pojedyncze drzewo w parku podworskim	grab zwyczajny <i>Carpinus betulus</i>	rośnie w parku przy ruinach pałacu we Włostowie	Zarządzenie Wojewody Tarnobrzieskiego Nr 34/88 z dn. 30.12.1988 r. w sprawie uznania tworów przyrody za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Tarnobrzieskiego z dn. 10.01.1989 r. Nr 1., poz. 2)
2	pojedyncze drzewo w parku podworskim	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	rośnie w południowej części parku, przy ruinach pałacu we Włostowie	
3	pojedyncze drzewo w parku podworskim	klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	rośnie w południowo-zachodniej części parku, przy ruinach pałacu we Włostowie	
4	pojedyncze drzewo w parku podworskim	klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	rośnie w południowo-zachodniej części parku, przy ruinach pałacu we Włostowie	

Obszar Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036

Obszar Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036 leży w całości na terenie województwa świętokrzyskiego, w jego południowo-wschodniej części i zajmują powierzchnię 4 480,03 ha. Ostoja położona jest w obrębie Wyżyny Sandomierskiej, Gór Świętokrzyskich i Pogórza Szydłowskiego. Jest to płaska wyżyna z bardzo gęstą siecią dolin i wąwozów. Dominującą częścią krajobrazu są doliny Koprzywianki i Kacanki. Rzeki meandrują stwarzając dogodne siedliska dla łąk oraz płatów łągów. Rozleglejsze powierzchnie łąk o różnym stopniu wilgotności znajdują się w dolinie rzeki Kacanki. Zbocza dolin i wąwozów oraz skarpy śródpolne pokrywają ciepłolubne murawy. Występujące tu lasy to bory sosnowe i mieszane, nierzadko trafiają się cenne lasy grabowe. Największe znaczenie w ostoi mają bardzo dobrze wykształcone ekstensywnie użytkowane świeże łąki, fragmenty muraw kserotermicznych, zbiorowiska łąkowe oraz grądy. Łąki nawęglanowe nad rzeką Kacanką są siedliskiem mięczaka – poczwarówki zwężonej. W rzece Koprzywiance występuje skójką gruboskorupowa i głowacz białopłetwy. Ponadto występują motyle, tj. czerwoczyk nieparek, modraszek telejus.

Tabela 6. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Żytnów (PLH260036) (źródło: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Żytnów (PLH260036))

lp.	kod	nazwa
1	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>
2	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)
3	6120	Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)
4	6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)
5	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)
6	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
7	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
8	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)
9	8210	Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>
10	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
11	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)
12	9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)
13	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne
14	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe
15	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)

Tabela 7. Gatunki zwierząt innych niż ptaki, będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Żywnów (PLH260036) (źródło: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Żywnów (PLH260036))

lp.	nazwa polska	nazwa naukowa	populacja objęta ochroną
1	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	osiadła
2	głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	osiadła
3	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	osiadła
4	minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>	osiadła
5	modraszek nausitous	<i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	osiadła
6	modraszek telejus	<i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	osiadła
7	pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita (Osmoderma barnabita)</i>	osiadła
8	poczwarówka jajowata	<i>Vertigo moulinsiana</i>	osiadła
9	poczwarówka zwężona	<i>Vertigo angustior</i>	osiadła
10	skójka gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	osiadła
11	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	osiadła

Na terenie gminy Lipnik nie zinwentaryzowano żadnych chronionych siedlisk przyrodniczych ani stanowisk fauny.

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036 ustanowiono plan zadań ochronnych¹⁰, w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. **Obszar gminy Lipnik nie jest objęty działaniami ochronnymi wskazanymi w planie zadań ochronnych.**

7.11 Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym również dla roślin. W zależności od wielkości i długości można mówić o korytarzach międzynarodowych i krajowych, regionalnych i lokalnych. Istnieje kilka koncepcji o znaczeniu ogólnopolskim i regionalnym dotyczących systemów powiązań obszarów przyrodniczych.

Sieć ogólnopolska korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000

Koncepcja korytarzy ekologicznych została przedstawiona w projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 opracowanym na zlecenie Ministerstwa Środowiska pod redakcją Jędrzejewskiego. W ramach projektu wyznaczono spójną sieć, obejmującą zarówno

¹⁰ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036 (Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z 2025 r., poz. 14)

wszystkie ważne obszary przyrodnicze (obszary węzłowe), jak i korytarze ekologiczne łączące je w ekologiczną całość. Korytarze wskazano przy uwzględnieniu łączności pomiędzy różnymi elementami siedliska przyrodniczego, a także dróg migracji zwierząt – posłużono się dostępnymi danymi o przemieszczaniu się dużych ssaków kopytnych (sarna, jelen, dzik, łoś) i drapieżnych (niedźwiedź, wilk, ryś).

Gmina Lipnik położna jest poza siecią korytarzy ekologicznych wyznaczonych w ramach projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce.

Obszarami pełniącymi istotne funkcje przyrodnicze na terenie gminy są przede wszystkim zwarte kompleksy leśne oraz doliny rzeczne wraz z ich obudową biologiczną w postaci łąk i zadrzewień. Funkcje ciągów ekologicznych pełnią lokalne zadrzewienia, płaty leśne, użytki zielone oraz doliny cieków i rowów melioracyjnych porośnięte krzewami bądź drzewami, zadrzewienia na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie. Odgrywają one zasadniczą rolę dla zachowania lokalnych populacji różnych gatunków i siedlisk, stanowiąc przestrzeń migracji organizmów na mniejszych odległościach.

7.12 Walory krajobrazowe

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Na terenie gminy dominuje krajobraz typowo rolniczy. Przeważają pola uprawne, gdzieś tam przeplatane użytkami zielonymi oraz terenami zadrzewionymi. Zabudowa ma charakter rozproszony, przy czym koncentruje się wzdłuż głównych dróg.

Pośród współczesnej zabudowy na terenie gminy zachowały się liczne obiekty zabytkowe, które kształtują jej krajobraz kulturowy. Są to m.in.: ruiny zamku w Międzygórzu, zbór braci polskich (arian) w Ublinku, kościół parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela z XIII-XIV w. wraz z ogrodzeniem we Włostowie, zespół pałacowy z XVIII-XIX w. we Włostowie (w jego skład wchodzi: pałac, oficyna, brama parkowa, park, lamus), cmentarze, figury, krzyże, stanowiska archeologiczne.

Krajobraz leśny tworzony jest przez rozczłonkowane płaty leśne zlokalizowane głównie we wschodniej części gminy, są to lasy zarówno prywatne jak i państwowe.

Krajobraz dolinny związany jest przede wszystkim z rozległą doliną rzeki Opatówki oraz siecią jej dopływów. Rzeka meandrując tworzy dolinę wciętą w podłoże niekiedy na głębokość ponad 5 m.

Audyt krajobrazowy województwa świętokrzyskiego – projekt poddany konsultacjom społecznym w dniach od 23 kwietnia br. do 22 maja 2026 r.

Dnia 15 kwietnia 2026 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr 3972/26 przyjął projekt Audytu krajobrazowego dla województwa świętokrzyskiego i przekazał go do konsultacji społecznych. W projekcie audytu krajobrazowego wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa świętokrzyskiego (w tym na obszarze gminy Lipnik) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych¹¹.

¹¹ Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony

Zgodnie z projektem audytu krajobrazowego na terenie gminy Lipnik zidentyfikowano łącznie dwa krajobrazy priorytetowe, tj.:

I. Dolina Opatówki (26-342.36-57)

Krajobraz jest zlokalizowany we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, na terenie gmin: Dwikozy, Lipnik, Wilczyce, Wojciechowice, Opatów. Obszar obejmuje Dolinę Opatówki.

Typ: 2. Bagienno-łąkowe - głównie bezleśne

Podtyp: 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk

Walory przyrodnicze: Szata roślinna tego obszaru jest reprezentowana przez zespoły roślinności wodnej, łąkowej, bagienno szuwarowej i jest interesująca z uwagi na występowanie szeregu rzadkich i chronionych gatunków. Dolina Opatówki pełni funkcje korytarza ekologicznego, który jest ważnym elementem regionalnego systemu przyrodniczego. Pełni on istotną rolę w utrzymaniu ciągłości przestrzennej cennych przyrodniczo ekosystemów, umożliwia przemieszczanie się gatunków pomiędzy nimi i wspiera naturalne procesy ekologiczne. Jego prawidłowe funkcjonowanie jest kluczowe dla wzmocnienia odporności lokalnych ekosystemów i utrzymania równowagi ekologicznej.

Walory kulturowe: W granicach jednostki nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków ani ujęte w ewidencji zabytków.

Fizjonomia krajobrazu: W rzeźbie terenu dominują krajobrazy faliste. Teren ten charakteryzuje się bagienno-łąkowym typem z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk. Obszar urozmaicają skupiska drzew. Obszar ten charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, która nadaje mu dynamiczny i zróżnicowany charakter krajobrazowy. Pola ekspozycji widokowej zlokalizowane w zachodniej części obszaru umożliwiają obserwowanie krajobrazu.

II. Sady Gołębiów-Kamień Łukawski (26-342.36-61)

Krajobraz jest zlokalizowany we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, na terenie gmin: Dwikozy, Lipnik, Obrazów, Samborzec, Sandomierz, Wilczyce. Obszar rozciąga się od Lipnika po Nowy Kamień.

Typ: 6. Wiejskie

Podtyp: 6f. Z przewagą wielkoobszarowych sadów i plantacji

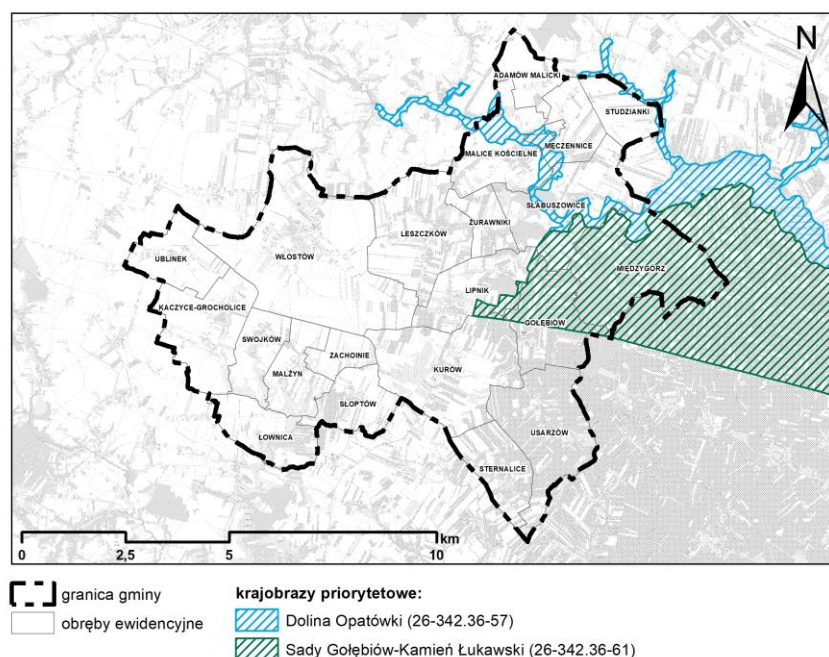
Walory przyrodnicze: Przedmiotowy teren w znacznej części pokrywają wielkoobszarowe sady i plantacje. W części południowo wschodniej znajduje się rezerwat przyrody Góry Pieprzowe oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 – „Góry Pieprzowe”. Ochroną objęto w nich cenne murawy i zarośla kserotermiczne. Obszar ten jest znany ze stanowisk dzikich róż oraz niezwykle bogatej fauny południowych (ciepłolubnych) owadów i pajęczaków. Dodatkowo wartość przyrodniczą tego obszaru podkreślają utworzone na tym obszarze pomniki przyrody. Znajduje się tu też siedlisko bociana czarnego (*Ciconia nigra*) – rzadkiego, chronionego gatunku ptaka, który gniazduje w trudno dostępnych partiach lasów i w pobliżu naturalnych cieków wodnych. Jego obecność świadczy o wysokiej jakości środowiska i potrzebie zachowania jego naturalnego charakteru. Doliny cieków płynących przez ten obszar pełnią funkcje

korytarzy ekologicznych, które zapewniają łączność przestrzenną cennych przyrodniczo siedlisk oraz umożliwiają migrację dzikich zwierząt.

Walory kulturowe: Obszar ten posiada istotne walory kulturowe i historyczne, świadczące o wielowarstwowym dziedzictwie regionu. Znajdują się tu obiekty archeologiczne w postaci kopca i grobu, które stanowią materialne ślady osadnictwa i działalności człowieka. Cennym zabytkiem architektury obronnej są ruiny zamku w Międzygórzu, pochodzącego z drugiej połowy XVI wieku. Obiekt ten, mimo zachowanego w formie szczątkowej, ma duże znaczenie jako świadectwo dawnej struktury feudalnej i rozwoju regionalnego budownictwa. Walory historyczne obszaru uzupełniają miejsca pamięci narodowej. Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Rózkach to pamiątka tragicznych wydarzeń związanych z walkami na tych terenach, a mogiła zbiorowa 29 uczestników ruchu oporu, rozstrzelanych przez hitlerowców w kwietniu 1944 roku, przypomina o bohaterstwie i ofierze lokalnej ludności podczas II wojny światowej.

Fizjonomia krajobrazu: W rzeźbie terenu dominują krajobrazy faliste. Teren ten charakteryzuje się wiejską zabudową z przewagą wielkoobszarowych sadów i plantacji. Obszar ten cechuje się wyjątkowo malowniczym krajobrazem o wysokich walorach widokowych, kształtowanym przez urozmaiconą rzeźbę terenu oraz zróżnicowane użytkowanie przestrzeni. Na większości jego powierzchni występują pagórkowate formy, które tworzą naturalne punkty obserwacyjne i pozwalają na obserwacje krajobrazowe. Szczególną wartość mają punkty widokowe – jeden zlokalizowany na wzgórzu zamkowym, z którego roztacza się panorama w kierunku północno-wschodnim, oraz drugi z widokiem w stronę południową, na malowniczą Dolinę Wisły. Ruiny zamku stanowią czytelną dominantę punktową w krajobrazie, pełniącą ważną rolę orientacyjną i historyczną. Na terenie tym występują otwarcia widokowe na mozaikę pól uprawnych, zadrzewień. Szczególnie cenne są ciągi widokowe w kierunkach północnym i północno-wschodnim, gdzie obserwować można krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze – od pól o płynnym przebiegu po sady i plantacje o wstęgowatym układzie.

Rysunek 14. Krajobrazy priorytetowe (źródło: opracowanie własne na podstawie danych wektorowych udostępnionych w ramach konsultacji społecznych projektu Audytu krajobrazowego dla województwa świętokrzyskiego w dniach 23 kwietnia – 22 maja 2026 r.)

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska

8.1 Stan środowiska

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenia powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa świętokrzyskiego wydzielone zostały 2 strefy, obszar gminy Lipnik zaliczany jest do strefy świętokrzyskiej, w której ocena jakości powietrza prowadzona jest zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin.

Tabela 8. Wynikowe klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2025. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2026)

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO ₂ ¹²	SO ₂	CO	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	C	A/C1	C	A	A	A	A	A/D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	- ¹³	-	-	-	-	-	-	-	A/D2

gdzie:

klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;

klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom docelowy;

klasa C1 – stężenia pyłu PM2,5 przekraczają poziom dopuszczalny dla II fazy;

klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2025”¹⁴ na obszarze strefy świętokrzyskiej największym problemem są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień), co wskazuje, że główną przyczyną podwyższonych stężeń jest „niska emisja” pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. W sezonie letnim rejestrowany był

¹² dla roślin NO_x

¹³ nie przeprowadzono klasyfikacji

¹⁴ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2026

również wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz, w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi.

W porównaniu z rokiem 2024, w roku 2025 zmieniła się klasyfikacja strefy świętokrzyskiej, która zarówno dla pyłu zawieszonego PM₁₀ jak i pyłu zawieszonego PM_{2,5} otrzymała klasę C. Stężenia pyłu zawieszonego w dużej mierze zależą od warunków meteorologicznych panujących w danym roku kalendarzowym. Niska temperatura powietrza, brak opadów i cisze wiatrowe w połączeniu z występowaniem zjawiska inwersji sprzyjają kumulowaniu się przy powierzchni gruntu zanieczyszczeń emitowanych z indywidualnych źródeł grzewczych i transportu. Sytuacja taka sprzyja występowaniu krótkotrwałych epizodów wysokich lub podwyższonych stężeń pyłu zawieszonego.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa świętokrzyskiego. Obecnie na terenie województwa obowiązuje uchwalona przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego we wrześniu 2023 roku „Aktualizacja programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza w województwie.

Wody podziemne

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry. Gmina Lipnik położona jest w granicach JCWPd nr 116 oraz JCWPd nr 117.

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Lipnik nie znajduje się żaden punkt pomiarowy.

Tabela 9. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w 2022 r. (źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska - aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania – marzec 2023)

powiat/gmina	miejsowość (numer punktu pomiarowego)	JCWPd	zwierciadło wody	klasa jakości w punkcie
opatowski/Iwaniska (gm. miejsko- wiejska)	Stobiec (8809)	116	swobodne	II (wody dobrej jakości)
opatowski/Opatów (gm. miejsko- wiejska)	Okalina – Wieś (4523)	117	napięte	III (wody zadowalającej jakości)

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.)* wody podziemne JCWPd nr 116 oraz JCWPd nr 117 charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

JCWPD nr 116 stanowi jednolitą część wód przeznaczoną do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

W granicach JCWPd nr 116 znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (parki krajobrazowe – 1, obszary Natura 2000 SOO – 3, obszary chronionego krajobrazu – 3).

JCWPD nr 117 stanowi jednolitą część wód przeznaczoną do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

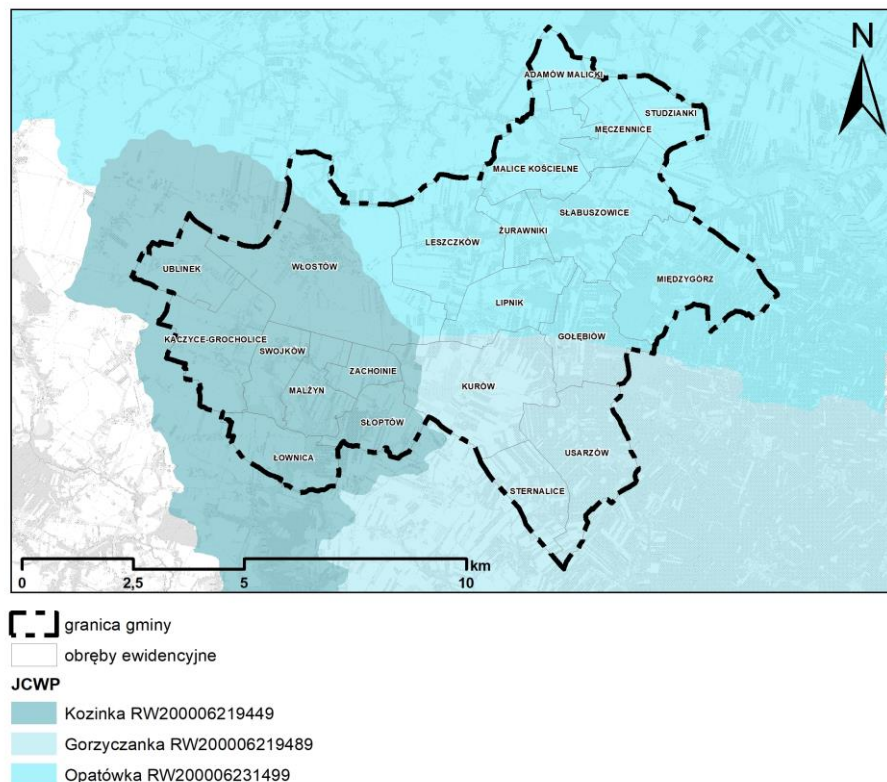
W granicach JCWPd nr 117 znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (parki krajobrazowe – 1, obszary Natura 2000 SOO – 1, obszary chronionego krajobrazu – 1, stanowiska dokumentacyjne – 1).

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależy jest od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki. Celem monitoringu wód powierzchniowych, zgodnie z art. 349 ust.1. pkt 1 ustawy Prawo wodne, jest pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

Gmina Lipnik położona jest w zasięgu trzech jednolitych części wód powierzchniowych, tj.: JCWP Kozinka RW200006219449, JCWP Gorzyczanka RW200006219489, JCWP Opatówka RW200006231499.

Rysunek 15. Jednolite Części Wód Powierzchniowych (źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych IIaPGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie)

Monitoringiem¹⁵ prowadzonym przez GIOŚ w okresie do 2021 r. objęte były wszystkie¹⁶ ww. JCWP. Stan wód JCWP oceniony został jako zły.

Tabela 10. Ocena stanu JCWP na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.)

nazwa JCWP	kod JCWP	stan / potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan ogólny
Kozinka	RW200006219449	słaby stan ekologiczny	przewodność; fitobentos, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren; nie dotyczy	zły
Gorzyczanka	RW200006219489	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy; fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły
Opatówka	RW200006231499	słaby stan ekologiczny	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos	poniżej dobrego	benzo(a)piren, fluoranten; nie dotyczy	zły

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.)* wszystkie trzy JCWP stanowią naturalne części wód i są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego.

Szczegółową charakterystykę JCWP przedstawia tabela 11.

¹⁵ JCWP posiadające ustalony ppk w okresie 2016-2021

¹⁶ Stan JCWP Kujawka został oceniony na podstawie oceny eksperckiej.

Tabela 11. Charakterystyka JCWP (źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.)

kod JCWP	Kozinka RW200006219449	Gorzyczanka RW200006219489	Opatówka RW200006231499
stan JCWP	zły	zły	zły
cel środowiskowy	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zagrożona	zagrożona	zagrożona
odstępstwo	Tak, zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych

biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	oraz pogorszenie jakości tych wód	wód	wód
Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów	NIE – na terenie zlewni JCWP nie występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	rezerwat przyrody „Wisła pod Zawichostem”, Jeleniowski Park Krajobrazowy, Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu
Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

9 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

9.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

9.1.1 Zagrożenie osuwiskowe

Zgodnie z definicją Kleczkowskiego osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywoływana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spełzniania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. Ruchy skał odbywają się w postaci osuwania i obrywu.

Na obszarze gminy Lipnik zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej PIG-PIB udokumentowano 9 osuwisk, ich charakterystykę przedstawia tabela 12. Ponadto na terenie gminy występuje 5 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, które zlokalizowane są w obrębach ewidencyjnych Męczennice, Żurawniki, Słabuszowice, Międzygórz.

Tabela 12. Udokumentowane osuwiska na terenie gminy Lipnik (źródło: opracowanie własne na podstawie danych SOPO PIG-PIB, stan na lipiec 2026 r.)

nr identyfikacyjny	rodzaj materiału	rodzaj ruchu	stopień aktywności	pow. (ha)	lokalizacja
149916	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,09	Leszczków, działki ew. nr 668/12
149917	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,16	Słabuszowice, działki ew. nr 189, 464/2, 495
149918	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,09	Słabuszowice, działki ew. nr 197/1, 198/1, 199/1
149919	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	nieaktywne	0,03	Międzygórz, działki ew. nr 676, 677, 753, 754, 844
149920	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,13	Międzygórz, działki ew. nr 750, 786, 672/2, 841
149921	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,06	Międzygórz, działka ew. nr 503/2
149922	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	nieaktywne	0,04	Międzygórz, działka ew. nr 503/4

149924	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,19	Międzygórz, działki ew. nr 673, 750, 844
149925	osuwisko gruntowe (ziemne)	zsuw	aktywne okresowo	0,16	Międzygórz, działki ew. nr 812, 813, 852

9.1.2 Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Lipnik nie wskazano¹⁷ obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ani obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.).

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym

Na terenie gminy Lipnik nie zostały wskazane żadne działania opisane w obowiązującym Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2022 r., poz. 2739).

9.1.3 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Klimat akustyczny na terenie gminy Lipnik warunkują czynniki takie jak komunikacja drogowa. Potencjalnym źródłem hałasu na terenie gminy jest lokalna działalność produkcyjna (m.in. zakład przetwórczy Austria Juice Poland Sp. z o.o. w Gołębiowie) oraz usługowa – istniejące zakłady emitują hałas o zasięgu lokalnym, który dotyczy głównie terenów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie.

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi krajowe, tj. droga krajowa nr 9 relacji Radom - Ostrowiec Świętokrzyski - Rzeszów - granica polsko-słowacka i droga krajowa nr 77 relacji Lipnik - Sandomierz - Stalowa Wola - Leżajsk - Tryńcza - Jarosław - Radymno - Przemyśl. Zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu przeprowadzonym przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2020/2021 na drogach krajowych¹⁸ ruch samochodowy na ww. szlakach jest dość wzmożony, a ponadto poruszają się po nim także pojazdy ciężarowe, których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość akustyczną w porównaniu do samochodów osobowych

¹⁷ Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

¹⁸ Generalny Pomiar Ruchu 2020/21, GDDKiA: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

Tabela 13. Średni Dobowy Ruch Roczny w GPR 2020/21 dla dróg krajowych (źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021)

numer drogi	opis odcinka		SDRR poj. silnikowe ogółem (poj./dobę)
	długość (km)	nazwa	
9	11,080	OPATÓW /UL. 1 MAJA (DK74)/ - LIPNIK /DK77/	9 986
9	9,573	LIPNIK /DK77/ - KLIMONTÓW /UL. OSSOLIŃSKA (DW758)/	6 219
77	16,273	LIPNIK /DK9/ - SANDOMIERZ /UL. OŻAROWSKA (DK79)/	6 403

W celu ochrony nowych terenów budowlanych, przed ponadnormatywnym hałasem od DK9 oraz DK77, należy maksymalnie odsunąć nowe budynki od pasa drogowego, a także lokalizować w pierwszym rzędzie zabudowy od strony drogi zabudowę usługową oraz zabudowę mieszkaniową z dopuszczeniem usług. Ograniczający wpływ na rozprzestrzenienie hałasu ma również zieleń izolacyjna w formie pasów zadrzewień i zakrzewień.

Hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika on z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zgodnie z *Oceną poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie świętokrzyskim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska (Kielce, czerwiec 2025)* w roku 2024 przeprowadzono pomiary łącznie w 42 punktach w miejscach dostępnych dla ludności, w tym w 28 punktach w ramach stałej sieci monitoringu (cykl 2-letni na terenach miast) oraz w 14 punktach w ramach monitoringu badawczego (cykl 4-letni na terenach gmin wiejskich). Na terenie gminy Lipnik nie znajduje się żaden punkt pomiarowy. Zgodnie z analizą wyników pomiarów poziomów PEM dla stałej sieci monitoringu jak również dla monitoringu badawczego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości PEM, ponieważ w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WM_E^{19} nie przekroczył wartości 1. Oznacza to, że na monitorowanych obszarach województwa świętokrzyskiego poziomy PEM są bardzo niskie. Można wnioskować, że dane są reprezentatywne również dla obszaru gminy Lipnik. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego na terenie powiatu opatowskiego w latach 2021 - 2024 wyniosło 0,35 V/m.

Przez obszar gminy przebiega linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia 400 kV na odcinku Ostrowiec-Połaniec, stanowiąca element krajowego systemu przesyłowego. Właścicielem tej

¹⁹ WM_E oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola, która liczona jest na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{MAX}). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości WM_E nie przekracza wartości 1.

infrastruktury są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego. Na terenie gminy zlokalizowana jest również linia elektroenergetyczna dystrybucyjna wysokiego napięcia 110 kV.

Zasilanie obszaru gminy Lipnik w energię elektryczną odbywa się poprzez linie średniego napięcia 15 kV wyprowadzone z dwóch głównych punktów zasilania (GPZ) położonych poza granicami gminy – GPZ Opatów oraz GPZ Klimontów.

Sposób zagospodarowania terenów pod liniami elektroenergetycznymi i w ich pobliżu musi uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych tj.:

- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

9.1.4 Zagrożenia dla jakości powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja” oraz emisja komunikacyjna.

Gmina Lipnik nie posiada centralnego systemu ciepłowniczego. Brakuje dużych ciepłowni oraz sieci ciepłowniczych, a budynki zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, gdzie paliwem jest gaz oraz paliwa stałe: węgiel, drewno, biomasa oraz pellet. Poziom gazyfikacji gminy wynosi 39,2% (GUS, 2024 r.).

Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

9.1.5 Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych jest nieuregulowana gospodarka ściekowa. Gmina odznacza się niskim stopniem skanalizowania, zgodnie z danymi GUS z 2024 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest ok. 34,3% mieszkańców. Z roku na rok liczba ta wzrasta, co świadczy o rozbudowie sieci kanalizacyjnej oraz chęci przyłączania się do niej mieszkańców. Gmina posiada jedną oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną „Lipnik” o średniodobowej przepustowości 650 m³/d.

Na terenach, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej nie jest ekonomicznie uzasadniona mieszkańcy korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych. Niewłaściwe zagospodarowanie ścieków, np. w nieszczelnych szambach, stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Na terenie gminy Lipnik znajduje się 740 sztuk zbiorników bezodpływowych oraz 20 oczyszczalni przydomowych (GUS, stan na 31 XII 2024 r.).

Działalność rolnicza zagraża wodom podziemnym i powierzchniowym głównie poprzez niewłaściwe lub nadmierne stosowanie gnojowicy, nawozów organicznych, środków ochrony roślin. Zasięg zagrożenia wynikającego z działalności rolniczej ma charakter wielkopowierzchniowy i jest trudny do opanowania.

9.1.6 Zagrożenia dla jakości gleb

Do procesów niszczących glebę zalicza się głównie:

- wyczerpywanie się składników odżywczych;
- degradacja gleb – obniżenie wartości użytkowej gleb;
- denudacja – zniszczenie profilu glebowego, zmęczenie gleb;
- zanieczyszczenie chemiczne gleb;
- zbyt małe nawożenie organiczne, co prowadzi do utraty próchnicy;
- wyczerpywanie się składników odżywczych, stosowanie zbyt ciężkiego sprzętu uprawowego, co powoduje pogarszanie się struktury gleb.

9.1.7 Zakłady stwarzające ryzyko poważnych awarii

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś poważna awaria przemysłowa to poważna awaria w zakładzie.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska²⁰ na terenie gminy Lipnik nie występują zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZDR) oraz zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

10 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

Podsumowując, główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Lipnik to:

- nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa – spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, natomiast na terenach gdzie ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa odprowadzanie ścieków może odbywać się poprzez indywidualny system oczyszczania (do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków), przy założeniu, iż spełniają one wymogi techniczne, w oparciu o przepisy odrębne.
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków.
- hałas, którego głównym źródłem są szlaki komunikacyjne – możliwe jest ograniczenie uciążliwości akustycznych poprzez lokalizację pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg przebiegających przez tereny zabudowane, a także modernizację nawierzchni drogowych (wymiana na cichą nawierzchnię). W przypadku posadowienia nowej zabudowy należy maksymalnie odsunąć nowe budynki od pasa drogowego, wskazane jest także stosowanie

²⁰ <https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>

elementów osłaniających i ekranujących przed hałasem, np. w postaci stolarki okiennej o podwyższonej izolacyjności akustycznej.

11 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Wieloletnie prace nad poprawą jakości środowiska prowadzone na terenie gminy Lipnik od lat przynoszą efekty i można spodziewać się dalszych postępów, szczególnie w zakresie:

- rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem, co ma na celu ograniczenie niskiej emisji.

Analiza polityki przestrzennej gminy Lipnik zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik przyjęte uchwałą Nr XXVIII/225/2012 Rady Gminy Lipnik z dnia 19 grudnia 2012 r.) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do utrzymania rolniczego charakteru gminy oraz uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 ze zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 31 sierpnia 2026 r.

Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

12 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych a określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, który został przyjęty uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zwanej dalej Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowanie wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Lipnik.

13 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Lipnik będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych

planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Prognoza oddziaływania na środowisko identyfikuje źródła korzystnego i niekorzystnego oddziaływania planu na poszczególne komponenty środowiska oraz prognozuje skutki, jakie dla środowiska przyniesie realizacja planowanych rozwiązań przestrzennych. Zarówno zasięg negatywnego oddziaływania zagospodarowania terenu, jak i rodzaj oraz intensywność możliwych do wystąpienia w środowisku skutków w znacznej mierze zależą będą od miejsca lokalizacji danej funkcji oraz przyjętych rozwiązań minimalizujących oddziaływanie. **Z uwagi na formę planu ogólnego, która stanowi bazę danych przestrzennych dla gminy o określonej strukturze, zgodnej z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie projektu planu ogólnego gminy (...), oraz zakres ustaleń POG, możliwość przeprowadzenia oceny wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko jest ograniczona. Zakres ustaleń POG dotyczący stref planistycznych, w tym profilu funkcjonalnego podstawowego oraz dodatkowego, obejmuje możliwy do realizacji w obrębie wyznaczonej strefy pakiet przeznaczeń. Nie oznacza to jednak, że wszystkie one będą mogły lub musiały być realizowane na konkretnym terenie. Parametry urbanistyczne również wyznaczają jedynie ramy, w których powinna się zmieścić ewentualna zabudowa.**

W związku z powyższym ocena oddziaływania na środowisko ustaleń POG może mieć jedynie charakter ogólny. Ocenie mogą być poddane głównie przestrzenne aspekty w zakresie zabezpieczenia formalnych wymogów dotyczących ochrony przyrody, ochrony walorów i zasobów środowiska, ochrony zabytków, możliwości łagodzenia konfliktów pomiędzy funkcjami i ograniczania ryzyka zagrożeń dla ludzi, środowiska przyrodniczego i kulturalnego.

13.1 Identyfikacja możliwych oddziaływań

Analiza oddziaływań projektu planu ogólnego na środowisko ma charakter stosunkowo ogólny i orientacyjny, ze względu na ogólny zakres ustaleń projektu planu oraz szeroki zakres profili podstawowych i profili dodatkowych dopuszczających różne możliwości zagospodarowania poszczególnych stref planistycznych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.), w każdej strefie planistycznej profil funkcjonalny obejmuje tereny określone w ramach profilu podstawowego (obligatoryjnego), stanowiącego trzon funkcjonalny danej strefy, oraz może obejmować tereny określone w ramach profilu dodatkowego. Oznacza to, że funkcje wymienione w profilach podstawowych dla poszczególnych stref planistycznych ujęte w ww. rozporządzeniu stanowią **niezmienny element struktury planistycznej wynikający bezpośrednio z przepisów i nie ma możliwości wykluczenia którejkolwiek z nich.** Ograniczenie to ma istotne znaczenie dla zachowania jednolitych zasad klasyfikacji i interpretacji stref planistycznych w skali kraju. Jednocześnie ww. rozporządzenie daje możliwość uzupełnienia profilu podstawowego o profile dodatkowe, których dobór uzależniony jest od lokalnych uwarunkowań, potrzeb rozwojowych i kierunków polityki przestrzennej gminy. Określenie profilu dodatkowego umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. **Wybór profili dodatkowych stanowi elastyczne narzędzie umożliwiające dopasowanie ustaleń planu ogólnego do specyfiki lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy.**

Podsumowując: profil podstawowy określa zasadniczy kierunek i charakter zagospodarowania przestrzeni w obrębie strefy, a jego zadaniem jest zapewnienie spójności funkcjonalno-przestrzennej w skali całej gminy, zaś profil dodatkowy umożliwia dopasowanie ustaleń planu ogólnego do specyfiki

lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy. Takie rozwiązanie umożliwia zrównoważenie dwóch kluczowych zasad planowania przestrzennego – z jednej strony zapewnia stabilność i jednolitość systemu planistycznego, a z drugiej pozwala na dostosowanie treści dokumentu do realnych potrzeb rozwojowych i potencjału gminy.

W analizowanym projekcie planu ogólnego gminy Lipnik dla każdej strefy wskazano wymagany profil podstawowy oraz, tam gdzie było to uzasadnione analizą uwarunkowań przyrodniczych, funkcjonalnych i społeczno-gospodarczych, wprowadzono odpowiednie profile dodatkowe. Pozwoliło to na zachowanie zgodności z przepisami prawa, a jednocześnie na zróżnicowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego w sposób odpowiadający lokalnym potrzebom rozwoju gminy.

Zapisy planu ogólnego gminy Lipnik będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten będzie miał także decydujące znaczenie przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy, określając, gdzie możliwe są inwestycje budowlane, a gdzie teren powinien pozostać niezabudowany. Dzięki temu, plan ogólny zapewni harmonijny rozwój gminy, zgodny z polityką przestrzenną, uwzględniając potrzeby mieszkańców oraz ochronę środowiska.

Projekt planu ogólnego wyznacza 11 stref planistycznych, tj.:

1) SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Na terenie gminy Lipnik wyznaczono 6 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną. Wszystkie zlokalizowane są w miejscowości Włostów.

Dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną **ograniczono profil dodatkowy** o teren handlu wielkopowierzchniowego zgodnie z polityką przestrzenną gminy.

Nie wyznaczono strefy SW na obszarach poza istniejącą zabudową mieszkaniową wielorodzinną.

2) SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Na terenie gminy Lipnik wyznaczono 390 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Ze względu na brak obowiązujących na terenie gminy Lipnik miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, strefy **SJ wyznaczono wyłącznie** w terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz w terenach obszarów uzupełnienia zabudowy.

Strefy **372SJ, 380SJ** znajdują się częściowo w zasięgu maksymalnych możliwych stref sanitarnych 50 m lub 150 m od czynnego cmentarza we Włostowie (strefa 1SC). Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarza regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Występowanie stref sanitarnych nie wyklucza ustalenia stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, gdyż profil funkcjonalny strefy SJ umożliwia wyznaczenie na etapie planu miejscowego terenów bez możliwości lokalizowania budynków mieszkalnych.

3) SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

W planie ogólnym gminy Lipnik wyznaczono 222 strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową.

Ze względu na brak obowiązujących na terenie gminy Lipnik miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, strefy **SZ wyznaczono wyłącznie** w terenach istniejącej zabudowy zagrodowej oraz w terenach obszarów uzupełnienia zabudowy.

Strefy **209SZ, 210SZ** znajdują się częściowo w zasięgu maksymalnych możliwych stref sanitarnych 50 m lub 150 m od czynnego cmentarza we Włostowie (strefa 1SC). Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarza regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Występowanie stref sanitarnych nie wyklucza ustalenia stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, gdyż profil funkcjonalny strefy SJ umożliwia wyznaczenie na etapie planu miejscowego terenów bez możliwości lokalizowania budynków mieszkalnych.

4) SU – STREFA USŁUGOWA

Na terenie gminy Lipnik wyznaczono 42 strefy usługowe.

Strefy **1SU-5SU** obejmują obiekty wpisane do rejestru zabytków lub znajdują się w bezpośrednim otoczeniu obiektów zabytkowych. W związku z powyższym profil dodatkowy tych stref ograniczono do terenu zieleni naturalnej, terenu lasu i wód. Ustalone parametry dla ww. strefy umożliwiają dalsze funkcjonowanie zabytku i nie ograniczają dalszej ochrony obiektu.

Pozostałe strefy usługowe wyznaczono w terenach istniejących obiektów usługowych, w terenach będących przedmiotem wniosków oraz w terenach przeznaczonych pod funkcje usługową w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik zgodnie z dotychczasową polityką przestrzenną gminy. Strefy usługowe wyznaczone w planie ogólnym gminy Lipnik w nieprzeznaczonych dotychczas pod te funkcje terenach stanowią aktualizację polityki przestrzennej gminy. Ich głównym założeniem jest rozwój funkcji turystycznych i agroturystycznych z możliwością realizacji także innych funkcji usługowych w zależności od potrzeb gminy i jej mieszkańców.

5) SP – STREFA GOSPODARCZA

Na terenie gminy Lipnik wyznaczono 13 stref gospodarczych.

Strefy gospodarcze wyznaczono w terenach istniejących zakładów produkcyjnych, w terenach będących przedmiotem wniosków oraz w terenach przeznaczonych pod rozwój inwestycyjny w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik zgodnie z dotychczasową polityką przestrzenną gminy.

6) SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ

Na terenie gminy Lipnik wyznaczono 219 stref produkcji rolniczej.

Profil dodatkowy ograniczono do terenu rolnictwa z zakazem zabudowy, terenu zieleni urządzonej, terenu zieleni naturalnej, terenu lasu i terenu wód. Ograniczono profil dodatkowy o teren biogazowni, elektrowni słonecznej, elektrowni wiatrowej i elektrowni wodnej zgodnie z przyjętą polityką przestrzenną gminy.

7) SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA

Na terenie gminy Lipnik wyznaczono 14 stref infrastrukturalnych.

Strefy SI zostały wyznaczone w terenach istniejących i planowanych obiektów infrastruktury technicznej oraz inwestycji celu publicznego.

8) SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI

W planie ogólnym gminy Lipnik wyznaczono 15 stref zieleni i rekreacji.

Strefa **1SN** obejmuje ruiny zamku w Międzygórzu, strefa **2SN** znajduje się w terenie parku we Włostowie. Powyższe obiekty wpisane są do rejestru zabytków w związku z czym w profilu dodatkowym wyznaczono jedynie teren zieleni naturalnej i teren lasu.

Pozostałe strefy zieleni i rekreacji zostały wyznaczone na terenach zieleni urządzonej, sportu i rekreacji, obiektów turystycznych oraz w terenach przeznaczonych pod rozwój ww. funkcji.

Strefa **3SN** znajduje się w granicach zabytkowego zespołu parkowo-pałacowego we Włostowie.

9) SC – STREFA CMENTARZY

W planie ogólnym gminy Lipnik wyznaczono 4 strefy cmentarzy.

Strefa **1SC** obejmuje teren cmentarza parafialnego we Włostowie. Strefa **2SC** znajduje się w terenie cmentarza parafialnego w Malicach Kościelnych. Strefy **3SC** i **4SC** wyznaczono w terenach zamkniętych cmentarzy w Malicach Kościelnych i Kurowie. Wszystkie powyższe obiekty częściowo lub w całości znajdują się w rejestrze zabytków.

Dla stref 3SC-4SC nie ustalono profilu dodatkowego oraz gminnych standardów urbanistycznych ze względu, iż są to cmentarze nieczynne na których nie ma zlokalizowanych, żadnych budynków.

Plan ogólny w strefie **SC** **nie wyznacza strefy grzebalnej**, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu innych funkcji uzupełniających. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. **W części graficznej uzasadnienia wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.**

W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową, w granicy maksymalnych stref sanitarnych od cmentarza, przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.

10) SO – STREFA OTWARTA

W planie ogólnym gminy Lipnik wyznaczono 25 stref otwartych.

Strefa **1SO** obejmuje działkę, przez którą przechodzi granica obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów. Strefy **2SO-7SO** zostały wyznaczone w granicach złóż kopalin. Strefa **8SO** znajduje się w terenie osuwiska aktywnego okresowo. Strefa **9SO** obejmuje zabytek archeologiczny wpisany do rejestru zabytków – kurhan. Strefy **10SO** i **11SO** zostały wyznaczone w miejscu planowanych terenów rekreacyjnych i zbiorników retencyjnych, zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik. Strefy **12SO-18SO** stanowią tereny położone w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Dla ww. stref planistycznych nie określono profilu dodatkowego ani gminnych standardów urbanistycznych.

W strefach **19SO-21SO** dopuszczono realizację elektrowni wiatrowych i słonecznych oraz teren zieleni urządzonej. Pozostałe strefy stanowią tereny rolne oraz mniejsze kompleksy

leśne, gdzie w profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni urządzonej oraz teren elektrowni słonecznej.

11) SK – STREFA KOMUNIKACYJNA.

W planie ogólnym gminy Lipnik wyznaczono 1 strefę komunikacyjną, która obejmuje drogi krajowe Nr 9 i 77 klasy GP.

Poniżej przedstawiono potencjalne oddziaływania na środowisko poszczególnych stref planistycznych wyznaczonych w projekcie planu ogólnego gminy Lipnik.

Tabela 14. Ocena potencjalnego oddziaływania na środowisko poszczególnych stref planistycznych

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	50%	15	40	istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z towarzyszącą zielenią urządzonej we Włostowie (Osada Fabryczna) istniejące tereny komunikacyjne	BRAK ODDZIAŁYWANIA strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (1-6SW) zostały wyznaczone zgodnie ze stanem istniejącym
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,8	40	12	40	istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa z towarzyszącą zielenią urządzonej istniejące tereny komunikacyjne	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym
								tereny niezabudowane w sąsiedztwie istniejącej zabudowy: tereny rolne, tereny zadrzewione	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE w przypadku zachowania dotychczasowego zagospodarowania, wolnego od zabudowy, jako tereny zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE w przypadku przeznaczenia terenów rolnych i zadrzewionych na tereny zabudowy mieszkaniowej, letniskowej i usługowej będzie to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: – bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na gleby, rośliny i zwierzęta), – wprowadzeniem powierzchni

²¹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.).

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
									bezpłytowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), - emisję zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja), - wzrostem poziomu hałasu, - produkcją ścieków i odpadów; nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na krajobraz - wyznaczone strefy stanowią uzupełnienie istniejącej już zabudowy o podobnym charakterze, dzięki zbliżonej kubaturze i wysokości ewentualne nowe budynki nie będą wyróżniać się w otoczeniu
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,0	50	12	30	istniejąca zabudowa zagrodowa i usługowa z towarzyszącą zielenią urządzonej	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym
								istniejące tereny komunikacyjne tereny niezabudowane w sąsiedztwie istniejącej zabudowy: tereny rolne, tereny zadrzewione	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE w przypadku zachowania dotychczasowego zagospodarowania, wolnego od zabudowy, jako tereny zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE w przypadku przeznaczenia terenów rolnych i zadrzewionych na tereny zabudowy zagrodowej i tereny produkcji rolnej będzie to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: - bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na glebę, rośliny i zwierzęta), - wprowadzeniem powierzchni bezpłytowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), - emisję zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja), w tym ryzykiem emisji odorów,

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
									- wzrostem poziomu hałasu, - produkcją ścieków i odpadów, - zwiększonym ryzykiem zanieczyszczenia gleby i wód powierzchniowych i podziemnych przy nieprawidłowym gospodarowaniu odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich; nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na krajobraz - wyznaczone strefy stanowią uzupełnienie istniejącej już zabudowy o podobnym charakterze, dzięki zbliżonej kubaturze i wysokości ewentualne nowe budynki nie będą wyróżniać się w otoczeniu
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	1SU-5SU teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód 7SU-42SU teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej,	1SU-5SU 1,5 7SU-42SU 2,0	50	1SU-5SU 12 7SU-42SU 15	30	istniejąca zabudowa usługowa różnego typu, tereny placów istniejące tereny komunikacyjne	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym w przypadku obszarów i obiektów ujętych w rejestrze zabytków oraz zabytków archeologicznych, występują ograniczenia w zagospodarowaniu, które zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków będą ustalone na etapie miejscowych planów

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
			teren lasu, teren wód					tereny niezabudowane zlokalizowane zazwyczaj w sąsiedztwie zabudowy, na ogół wzdłuż istniejących dróg: tereny rolne, tereny zadrzewione i leśne	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE w przypadku zachowania dotychczasowego zagospodarowania, wolnego od zabudowy, jako tereny zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE w przypadku przeznaczenia terenów rolnych, zadrzewionych i leśnych na tereny zabudowy usługowej oraz składy i magazyny będzie to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: – bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na gleby, rośliny i zwierzęta), – wprowadzeniem powierzchni bezodpływowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), przy czym za pozytywne uznaje się wyznaczenie dla stref 7SU-42SU dość wysokiej wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (min. 30%), – emisją zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja), – wzrostem poziomu hałasu, – produkcją ścieków i odpadów; nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na krajobraz - wyznaczone strefy stanowią uzupełnienie istniejącej już zabudowy o zbliżonej kubaturze i wysokości, więc ewentualne nowe budynki nie powinny wyróżniać się w otoczeniu; w przypadku obszarów ujętych w rejestrze zabytków oraz zabytków archeologicznych, występują ograniczenia w zagospodarowaniu, które zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,0	70	20	20	istniejąca zabudowa produkcyjna różnego typu istniejące tereny komunikacyjne, tereny placów	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym
								tereny niezabudowane zlokalizowane zazwyczaj w sąsiedztwie zabudowy, na ogół wzdłuż istniejących dróg: tereny rolne, tereny zadrzewione	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE w przypadku zachowania dotychczasowego zagospodarowania, wolnego od zabudowy, jako tereny zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE: w przypadku przeznaczenia terenów rolnych i zadrzewionych na tereny zabudowy produkcyjnej będzie to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: – bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na gleby, rośliny i zwierzęta), – wprowadzeniem powierzchni bezodpływowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), – emisją zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja, emisje przemysłowe), – wzrostem poziomu hałasu, – produkcją ścieków i odpadów;
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,2	60	15	30	istniejąca zabudowa wykorzystywana do produkcji w gospodarstwach rolnych, budynki gospodarskie	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
		technicznej							
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,4	70	12	20	istniejące tereny infrastruktury technicznej, tj. oczyszczalnie ścieków, ujęcia wód podziemnych, stacja redukcyjno-pomiarowa gazu, maszt telefonii komórkowej	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym
								tereny niezabudowane – tereny rolnicze, tereny zadrzewione	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE w przypadku zachowania dotychczasowego zagospodarowania, wolnego od zabudowy, jako tereny zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE: w przypadku przeznaczenia terenów rolnych, zadrzewionych na tereny infrastruktury technicznej może się to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: – z bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na gleby, rośliny i zwierzęta), – wprowadzeniem powierzchni bezodpływowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), – emisją zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja), – wzrostem poziomu hałasu;
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren	1SN-2SN teren zieleni naturalnej,	1SN-2SN nie określa się	1SN-2SN nie określa	1SN-2SN nie określa	1SN-2SN 80 3SN-15SN	istniejące tereny zieleni i rekreacji (m.in. stawy, plac zabaw, boisko, zabytkowy park we Włostowie)	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
		komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren lasu 3SN-15SN teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	3SN-15SN 1,0	się 3SN-15SN 40	się 3SN-15SN 12	50	tereny niezabudowane w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, tereny rolnicze, tereny zadrzewione	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE w przypadku zachowania dotychczasowego zagospodarowania, wolnego od zabudowy, jako tereny zieleni urządzonej, tereny plaży, zieleni naturalnej, teren lasu lub teren wód ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE: w przypadku przeznaczenia terenów rolnych, zadrzewionych na tereny zabudowy usługowej, w zależności od rodzaju zabudowy i świadczonych usług, może się to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: – z bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na gleby, rośliny i zwierzęta), – wprowadzeniem powierzchni bezodpływowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), – emisją zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja), – wzrostem poziomu hałasu, – produkcją ścieków i odpadów;
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	1SC-2SC teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód 3SC-4SC nie określa się	1SC-2SC 0,2 3SC-4SC nie określa się	1SC-2SC 20 3SC-4SC nie określa się	1SC-2SC 6 3SC-4SC nie określa się	1SC-2SC 30 3SC-4SC 30	istniejące cmentarze czynne oraz zamknięte	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
								tereny niezabudowane, trawiaste przeznaczone pod poszerzenie czynnych cmentarzy	ODDZIAŁYWANIE UMIARKOWANIE NEGATYWNE: w przypadku przeznaczenia terenów rolniczych na teren cmentarza, w tym ewentualnej zabudowy usługowej związanej z funkcją strefy, może się to wiązać się z oddziaływaniem na środowisko: – z bezpośrednim zajęciem terenu (oddziaływanie na glebę, rośliny i zwierzęta), – wprowadzeniem powierzchni bezodpływowych (zaburzenia w naturalnym krążeniu wód), – emisją zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, komunikacja), – produkcją ścieków i odpadów;
SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	1SO-18SO nie określa się 19SO-21SO teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej 22SO-25SO teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej	1SO-18SO nie określa się 19SO-21SO 0,1 22SO-25SO 0,5	1SO-18SO nie określa się 19SO-21SO 5 22SO-25SO 5	1SO-18SO nie określa się 19SO-21SO 260 22SO-25SO 8	1SO-18SO nie określa się 19SO-21SO 5 22SO-25SO 5	tereny niezabudowane, pola orne, łąki i pastwiska, tereny zadrzewione i leśne	BRAK ODDZIAŁYWANIA/ODDZIAŁYWANIE MIESZANE wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym dopuszczenie możliwości lokalizacji odnawialnych źródeł energii w postaci elektrowni wiatrowych i słonecznych – OZE przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych, choć duże elektrownie słoneczne mogą wpływać na lokalny krajobraz oraz powodować ograniczenia w żerowaniu i przemieszczaniu się dzikich zwierząt, natomiast elektrownie wiatrowe mogą negatywnie oddziaływać na ornitofaunę oraz chiropterofaunę – na etapie opracowywania planu ogólnego nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie dokładnych lokalizacji poszczególnych instalacji, ponieważ ich usytuowanie będzie uzależnione od możliwości terenowych oraz przepisów odrębnych. W związku z powyższym dopuszcza się te tereny w większym zakresie jako rezerwa pod inwestycje

symbol literowy ²¹	nazwa strefy planistycznej ²¹	profil funkcjonalny strefy planistycznej		gminne standardy urbanistyczne				stan istniejący	ocena wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko
		podstawowy ²¹	dodatkowy	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy [m]	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]		
									odnawialnych źródeł energii, a przesądzenie o ich lokalizacji nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
								tereny niezabudowane, pola orne, łąki i pastwiska, tereny zadrzewione, lasy	ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym, bez możliwości lokalizacji OZE ograniczenie możliwości ewentualnego zagospodarowania terenów funkcjonujących przyrodniczo, w tym objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody (obszar Natura 2000)
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	nie określa się	nie określa się	nie określa się	nie określa się	istniejące drogi krajowe Nr 9 i 77 klasy GP	BRAK ODDZIAŁYWANIA wyznaczenie strefy planistycznej zgodnej ze stanem istniejącym

13.2 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Lipnik, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, **prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.**

Plan ogólny wprowadza możliwość lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej oraz letniskowej lub rekreacji indywidualnej w sąsiedztwie istniejącej zabudowy w obrębie stref planistycznych SJ, SZ. Powstanie nowej zabudowy w obrębie ww. stref planistycznych nie powinno skutkować istotnym negatywnym wpływem na zdrowie ludzi. Jedyne uciążliwości, głównie akustyczne, mogą występować na etapie budowy nowych obiektów, które będą miały bezpośredni, ale krótkotrwały lub chwilowy charakter. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW wyznaczono na obszarach istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnnej.

Obiekty mogące oddziaływać w większym stopniu na ludzi to przede wszystkim zabudowa produkcyjna oraz składy i magazyny dopuszczone w obrębie stref gospodarczych SP. Nowa zabudowa produkcyjno-usługowa może powstać w Swojkowie (działki ew. nr 4/1, 4/2), Kurowie (przy drodze krajowej nr 9 oraz drodze krajowej nr 77) oraz Gołębiewie (przy drodze krajowej nr 77). Lokalizacja zabudowy produkcyjno-usługowej wzdłuż dróg krajowych charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu jest właściwa ze względu na koncentrację funkcji potencjalnie uciążliwych dla środowiska pod względem akustycznym oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza. Niezagospodarowane tereny, na których wyznaczono strefy SP, nie zostały objęte obszarami uzupełnienia zabudowy, a więc zabudowa tych stref będzie realizowana w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które w sposób szczegółowy określają przeznaczenie terenu. Na etapie opracowywania planu miejscowego uszczegółowiony zostanie zakres możliwych do realizacji inwestycji, wyznaczone zostaną pasy zieleni izolacyjnej od sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej oraz ustalony zostanie obowiązek zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów podlegających ochronie akustycznej. Plan ogólny przedstawia schemat zagospodarowania przestrzeni, a jego ustalenia są wiążące zarówno dla planów miejscowych, jak i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Normy zawarte w planie ogólnym mają na celu wskazanie ram, w jakich ma się mieścić docelowe zagospodarowanie przestrzeni i stanowią wytyczne dla szczegółowych działań projektowych na kolejnych etapach procesu planistycznego, niezależnie od formy prawnej jakie te działania przyjmą. Plan ogólny nie określa docelowego przeznaczenia terenu, a jedynie wskazuje na katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyznaczenia w planach miejscowych. Plan ogólny jest dokumentem elastycznym, w takim znaczeniu, że opisane w nim zasady dają projektantowi swobodę w zakresie wariantowania niekonfliktujących ze sobą rozwiązań na etapie sporządzania planów miejscowych, nie powodując jednocześnie konieczności zmiany planu ogólnego. Strefy gospodarcze wyznaczono poza/w znacznej odległości od obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036, a więc nie zachodzi ryzyko negatywnego wpływu na przedmioty będące celem ochrony ww. formy ochrony przyrody.

Do terenów mogących powodować konflikty społeczne zaliczają się również tereny usługowe dopuszczone w strefach planistycznych SW, SJ, SZ, SU, SP, SI, SN, zwłaszcza gdy bezpośrednio

graniczą z zabudową mieszkaniową. W planie ogólnym wskazano nieliczne nowe strefy usługowe SU, gdzie planowane są m.in. inwestycje typu jednostka ochotniczej straży pożarnej, usługi turystyki. W celu zapobieżenia ewentualnym konfliktom jakie może generować lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o odmiennej funkcji wskazane jest, na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uwzględnienie rozwiązań mających na celu minimalizację oddziaływań akustycznych bądź wizualnych, np. wprowadzenie obowiązku realizacji zieleni izolacyjnej.

Wyznaczenie w projekcie planu ogólnego stref usługowych (SU) oraz strefy gospodarczych (SP) ma na celu stworzenie możliwości inwestycyjnych w gminie w sposób najbardziej minimalizujący ingerencję w środowisko i wykorzystujący istniejący na tych terenach potencjał inwestycyjny w postaci dostępnej infrastruktury transportowej i sieci infrastruktury technicznej. Realizacja nowych inwestycji w granicach stref SU oraz SP przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy wzrostu podatków wpływających do budżetu gminy.

Ponadto do stref planistycznych charakteryzujących się większymi uciążliwościami można zaliczyć strefy produkcji rolniczej SR, w obrębie których w profilu podstawowym dopuszczono *teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej* natomiast w profilu dodatkowym *teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód*. Ograniczono profil dodatkowy o teren biogazowni, elektrowni słonecznej, elektrowni wiatrowej i elektrowni wodnej zgodnie z przyjętą polityką przestrzenną gminy. W projekcie planu ogólnego wskazano 219 stref produkcji rolniczej. Strefy produkcji rolniczej, tak samo jak strefy gospodarcze, nie zostały objęte obszarami uzupełnienia zabudowy, a więc zabudowa tych stref będzie realizowana w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które w sposób szczegółowy określają przeznaczenie terenu.

Należy podkreślić, że obecnie w polskim systemie prawnym brak jest obowiązujących przepisów określających minimalną odległość, w jakiej mogą być usytuowane budynki inwentarskie, aby zapachy pochodzące z chowu lub hodowli zwierząt nie były uciążliwe dla okolicznych mieszkańców. Obecnie trwają prace nad projektem tzw. ustawy „odorowej”, która ma określać minimalną odległość dla planowanego przedsięwzięcia z sektora rolnictwa, którego funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej. Ustawa ma regulować minimalne odległości dla planowanych przedsięwzięć z sektora rolnictwa od zabudowań mieszkalnych, budynków usługowych, użyteczności publicznej czy parków i obszarów ochrony przyrody. W 2020 r., na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska, została opracowana ekspertyza pt. *„Bezpieczne odległości od zabudowań dla przedsięwzięć, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej”* (ATMOTERM S.A.), w której sformułowano następujące wnioski i rekomendacje:

- *Do przedsięwzięć, których funkcjonowanie może wiązać się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej należą aktywności w sektorze rolnym (chów i hodowla zwierząt gospodarskich) oraz w sektorze komunalnym (obiekty gospodarki odpadami i oczyszczalnie ścieków), a ponadto takie działalności jak: przetwórstwo rolno-spożywcze (w tym m.in.: przetwórstwo odpadów zwierzęcych i ryb, cukrownie, produkcja olejów roślinnych), przemysł chemiczny (tworzyw sztucznych, nawozów i związków azotowych, gumowy, produkcji paliw i rafinacji ropy naftowej), przemysł celulozowy i papierniczy, wytwórnie płyt wiórowych, odlewnie czy galwanizownie;*
- *Złożoność natury zapachu, subiektywny charakter jego odczuwania przez człowieka, zmienność warunków meteorologicznych oraz różnorodność przedsięwzięć, których funkcjonowanie wiąże się z emisją substancji zapachowych do powietrza powodując, że trudno jest określić minimalną (bezpieczną) odległości od zabudowań, która powinna być*

zachowana dla uniknięcia potencjalnej uciążliwości zapachowej;

- *Uciążliwość zapachowa danego przedsięwzięcia uzależniona jest od wielu czynników, wśród których można wymienić m.in.: sposób zagospodarowania terenu, panujące na danym obszarze warunki meteorologiczne (w szczególności prędkość i kierunek wiatru), sposób prowadzenia działalności, w tym zastosowane urządzenia ochronne;*
- *Z perspektywy osoby narażonej na oddziaływanie zapachów, parametrami rozpatrywanymi w ocenach uciążliwości są m.in.: częstotliwość ekspozycji na zapach, intensywność zapachu, czas ekspozycji na zapach, ofensywność/nieprzyjemność zapachu, a także tolerancja na zapach (lokalizacja);*
- *W proponowanej koncepcji wyznaczania stref buforowych/minimalnych odległości, w przypadku sektora rolnego (chów i hodowla zwierząt gospodarskich) zaproponowano przyjęcie stałej, minimalnej odległości (równej 500 m), określonej na podstawie badań empirycznych, opisanych w literaturze tematu. Stałą minimalną odległość (równą 1500 m) zaproponowano także w odniesieniu do przedsięwzięć gospodarki odpadami, jak również oczyszczalni ścieków.*

Projekt planu ogólnego dopuszcza lokalizacje urządzeń odnawialnych źródeł energii w strefach planistycznych 7SU-42SU (teren elektrowni słonecznej), 19SO-21SO (teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej), 22SO-25SO (teren elektrowni słonecznej). **Na etapie opracowywania planu ogólnego nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie dokładnych lokalizacji poszczególnych instalacji, ponieważ ich usytuowanie będzie uzależnione od preferencji inwestorskich oraz przepisów odrębnych. W związku z powyższym dopuszcza się te tereny w większym zakresie jako rezerwa pod inwestycje odnawialnych źródeł energii, a przesądzenie o ich lokalizacji nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W pkt 13.13 Odnawialne źródła energii przedstawiono możliwe negatywne oddziaływania związane z realizacją inwestycji OZE.** Zgodnie z wykazem wydanych decyzji środowiskowych dostępnym w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Lipnik pod adresem https://bip.lipnik.pl/70-decyzje_srodowiskowe.html, wg stanu na dzień 25.05.2026 r. na terenie gminy Lipnik nie zostały wydane decyzje na realizację farm fotowoltaicznych, natomiast wydane w 2012 r. decyzje na budowę elektrowni wiatrowych uległy przedawnieniu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2021 r., poz. 2404) tereny produkcji energii (m.in. elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych, elektrowni wodnych, elektrowni geotermalnej, teren biogazowni) traktowane są w poziomie 1 klas przeznaczenia terenu jako tereny produkcji.

Potencjalnie więc ich lokalizacja na etapie planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy możliwa jest w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji.

Podkreślić należy, iż lokalizacja zamontowanych na budynku instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania energii wyłącznie energię promieniowania słonecznego oraz mikroinstalacji dopuszczona jest we wszystkich terenach dopuszczających lokalizację budynków (zgodnie z art. 15 ust. 4 u.p.z.p.).

Zgodnie z art. 14 ust. 6a u.p.z.p. realizacja niezamontowanych na budynkach instalacji odnawialnych źródeł energii następuje na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeśli inwestycja ta jest lokalizowana:

- na gruntach rolnych klas I-III,
- na gruntach leśnych,

- na użytkach rolnych klasy IV, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 150 kW lub wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej;
- na gruntach innych niż wskazane powyżej, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW.

W pozostałych przypadkach lokalizacja jest możliwa na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, przy czym nie jest wymagane położenie terenu inwestycji w granicach OUZ (art. 61 ust. 3 pkt 3 u.p.z.p.).

Potencjalna lokalizacja elektrowni wiatrowych została dopuszczona w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji. Lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego (art. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych – Dz.U. z 2024 r., poz. 317). To w planie miejscowym zostanie określona dokładana lokalizacja elektrowni, która uzależniona jest m.in. od jej wysokości, uwarunkowań środowiskowych oraz występowania zabudowy mieszkaniowej.

Realizacja elektrowni wiatrowych i dużych elektrowni słonecznych będzie możliwa po przeprowadzeniu procedury ocen oddziaływania na środowisko na późniejszym etapie niż sporządzenie planu ogólnego. Ocena oddziaływania na środowisko może stanowić o ograniczeniu lub wykluczeniu z możliwości lokalizacji terenów elektrowni.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lipnik może prowadzić do wystąpienia oddziaływań skumulowanych, wynikających przede wszystkim z koncentracji funkcji związanych z działalnością usługową i produkcyjną, rolniczą, jak również innych funkcji: mieszkaniowych, infrastrukturalnych oraz komunikacyjnych. Oddziaływania te mogą obejmować kumulację hałasu, emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł komunikacyjnych i bytowych, przekształceń krajobrazu oraz presji na tereny otwarte i przyrodnicze. Ze względu na rozproszony charakter zabudowy, zachowanie znacznych powierzchni biologicznie czynnych oraz ujęcie w każdej strefie planistycznej terenów zielonych, oddziaływania skumulowane nie będą miały charakteru znaczącego. Ponadto w celu ich zminimalizowania będzie wymagane na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego takie ukształtowanie struktury przestrzennej, która ograniczy kumulację negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in.

lokalizacji miejsc pobytu, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom. Przez obszar gminy przebiega linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia 400 kV na odcinku Ostrowiec-Połaniec, stanowiąca element krajowego systemu przesyłowego. Właścicielem tej infrastruktury są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego. Na terenie gminy zlokalizowana jest również linia elektroenergetyczna dystrybucyjna wysokiego napięcia 110 kV.

Ustalania dotyczące stref ochronnych w postaci pasów technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych zawierają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na zakres planu ogólnego, który dotyczy jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych w projekcie planu nie zostały wskazane strefy ochronne od linii elektroenergetycznych.

W uzasadnieniu do planu ogólnego zawarto natomiast następujące informacje odnośnie pasów technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych:

Przy napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia i wysokiego napięcia obowiązuje pas technologiczny o szerokości 70 m dla linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia (po 35 m licząc od osi linii) i o szerokości 30 m dla linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia (po 15 m od osi linii). W pasach technologicznych linii elektroenergetycznych zakazuje się:

- lokalizacji budynków mieszkalnych, budynków zamieszkania zbiorowego, budynków użyteczności publicznej,*
- tworzenia hałd, nasypów, zwiększania rzędnych terenu,*
- sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m,*
- lokalizacji innych obiektów i urządzeń budowlanych musi uwzględniać przepisy odrębne.*

W odniesieniu do urządzeń fotowoltaicznych to źródłem promieniowania elektromagnetycznego dla elektrowni słonecznych jest stacja transformatorowa, linie elektroenergetyczne oraz przepływ prądu w przewodniku paneli fotowoltaicznych. Ocenia się, iż natężenie pola elektromagnetycznego od wyżej wymienionych elementów elektrowni fotowoltaicznej poza terenem jej lokalizacji będzie wynosiło mniej niż naturalne promieniowanie elektromagnetyczne i nie przekroczy dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku naturalnym zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Według informacji zawartych w opracowaniu pt. „Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych” autorstwa M. Stryjecki, K. Mielniczuk (GDOŚ, 2011) urządzenia generujące fale elektromagnetyczne (zarówno generator jak i transformator) znajdują się wewnątrz gondoli i są zamknięte w przestrzeni otoczonej metalowym przewodnikiem o właściwościach ekranujących, co w konsekwencji powoduje, że efektywny wpływ elektrowni wiatrowej na kształt klimatu elektromagnetycznego środowiska jest nieznaczący. Pole generowane przez generator jest polem o częstotliwości 100 Hz, natomiast pole generowane przez transformator – polem o częstotliwości 50 Hz.

Hałas

Poziom hałasu na danym terenie w dużej mierze zależy od rodzaju emitora, jego odległości od omawianego terenu oraz stopnia jego urbanizacji. Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego, a co najwyżej na poziomie tego hałasu oraz zmniejszeniu hałasu, co najmniej do poziomu dopuszczalnego, gdy został on przekroczony. Działania

te mają na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Dopuszczalne poziomy hałasu są określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112). W gminie Lipnik występują liczne tereny chronione przed nadmiernym hałasem, dla których dopuszczalne poziomy wymieniono poniżej.

Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu w odniesieniu do jednej doby (źródło: rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku)

rodzaj terenu	drogi lub linie kolejowe		instalacje i pozostałe obiekty	
	pora dnia ²²	pora nocy ²³	pora dnia ²⁴	pora nocy ²⁵
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży tereny domów opieki społecznej	61 dB	56 dB	50 dB	40 dB
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego tereny zabudowy zagrodowej tereny rekreacyjno-wypoczynkowe tereny mieszkaniowo-usługowe	65 dB	56 dB	55 dB	45 dB

Na terenie gminy Lipnik obecnie nie obowiązują żadne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, proces inwestycyjny w gminie odbywa się wyłącznie w oparciu o wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obszary uzupełnienia zabudowy oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.

Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną (w tym: terenów zabudowy zagrodowej, terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo-usługowych, usług związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, usług wykonujących całodobowe i stacjonarne świadczenia zdrowotne, domów pomocy społecznej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych) ze względu iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku będą musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego. Decyzje WZ również określają warunki i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz jego zabudowy wynikające z przepisów odrębnych, a w szczególności w zakresie m.in. ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

W odniesieniu do terenów niepodlegających ochronie akustycznej, w tym: terenów usług (dopuszczonych niemalże we wszystkich strefach poza strefami otwartymi, produkcji rolniczej oraz strefą komunikacyjną), terenów produkcji, produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, terenów składów i magazynów (mogących powstać w ramach wyznaczonych stref

²² przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom

²³ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom

²⁴ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym

²⁵ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy

planistycznych: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN), ich stopień oddziaływania na otoczenie będzie zależny od ostatecznie prowadzonej działalności w ramach danego terenu. Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości ostatecznego sposobu zagospodarowania strefy, rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach. **Należy podkreślić, iż dla stref gospodarczych (SP), w ramach których mogą powstać najbardziej uciążliwe funkcje produkcyjne i sąsiadują one bezpośrednio z terenami mieszkaniowym, konieczne będzie wprowadzenie na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rozwiązań mających na celu minimalizację oddziaływań akustycznych i wizualnych, np. wprowadzenie obowiązku realizacji zieleni izolacyjnej; zakazu lokalizacji działalności, powodującej przekroczenie standardów jakości środowiska poza działką budowlaną, w zakresie hałasu, zanieczyszczeń powietrza, zanieczyszczenia gleby oraz emisji pól elektromagnetycznych.** Jednocześnie w ramach dopuszczonych w strefach SP terenów produkcji może powstać zabudowa systemami fotowoltaicznymi, definiowana jako zabudowa przemysłowa. Wówczas uciążliwość akustyczna stref będzie znikoma, wyłącznie odczuwalna na etapie realizacji bądź prac technicznych.

Bezpośredni, ale krótkotrwały charakter może mieć uciążliwość akustyczna związana z fazą realizacji obiektów budowlanych, będzie ona ograniczona do okresu prac budowlanych.

Prognozuje się utrzymanie hałasu związanego z pracami rolnymi, ponieważ w planie ogólnym ustalono zachowanie większości terenów użytkowanych rolniczo poprzez wyznaczenie stref otwartych (SO). Oddziaływania o charakterze krótkoterminowym, bezpośrednim i lokalnym można spodziewać się w związku z prowadzeniem prac polowych i wykorzystaniem sprzętu rolniczego. Z uwagi na podtrzymanie istniejących funkcji nie prognozuje się, by ilość dotychczas generowanego hałasu uległa istotnym zmianom.

W części z wyznaczonych stref planistycznych dopuszcza się lokalizację odnawialnych źródeł energii, tj.:

- w strefie usługowej (7SU-42SU) w ramach profilu dodatkowego wskazano teren elektrowni słonecznej;
- w strefie otwartej (19SO-21SO, 22SO-25SO) w ramach profilu dodatkowego wskazano teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2021 r., poz. 2404) tereny produkcji energii (m.in. elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych, elektrowni wodnych, elektrowni geotermalnej, teren biogazowni) traktowane są w poziomie 1 klas przeznaczenia terenu jako tereny produkcji.

Potencjalnie więc ich lokalizacja na etapie planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy możliwa jest w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji.

W stosunku do dopuszczonych w planie ogólnym urządzeń fotowoltaicznych należy stwierdzić, że produkcja energii elektrycznej z wykorzystaniem technologii pozyskiwania jej z energii słońca nie powoduje emisji hałasu.

Źródłem hałasu emitowanego z elektrowni wiatrowej do środowiska jest praca rotora i śmigieł wiatraka powodująca oddziaływanie akustyczne do otoczenia. Umieszczenie elektrowni wiatrowej w znacznej odległości od zabudowań mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 317), powinno zapewnić wystarczającą ochronę akustyczną oraz dotrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu. Zgodnie z *Monografią Komitetu Inżynierii Środowiska vol. 178* –

Elektrownie wiatrowe w środowisku człowieka, PAN Lublin 2022 hałas w odległości 500 m od elektrowni wiatrowej wynosi poniżej 40 dB.

Przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się m.in. wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Z uwagi na zakres planu ogólnego, który dotyczy jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych w projekcie planu nie została określona minimalna odległość urządzeń odnawialnych źródeł energii od zabudowań mieszkalnych.

Należy podkreślić, że minimalna odległość elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkalnych, sieci elektroenergetycznych została określona w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 317), a ponadto **lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego**. Zgodne z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 317) minimalna odległość elektrowni wiatrowej do budynku mieszkalnego albo budynku funkcji mieszanej wynosi 700 m.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się *zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem*. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska²⁶ na terenie gminy Lipnik nie występują zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZDR) oraz zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w odniesieniu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy gospodarcze, w ramach którym mogą powstać nowe inwestycje, położone są w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, w związku z czym nie przewiduje się powstania obiektów stwarzających ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej z uwagi na konieczność zachowania bezpiecznej odległości od zabudowy mieszkaniowej zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym w szczególności z przepisami z zakresu prawa ochrony środowiska.

²⁶ <https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>

Zagrożenia naturalne

Na terenie gminy Lipnik nie wskazano²⁷ obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ani obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.).

W gminie Lipnik występuje zagrożenie osuwiskowe – w jej granicach udokumentowano dziewięć osuwisk, z czego siedem to osuwiska aktywne okresowo, natomiast dwa są nieaktywne. Ponadto na terenie gminy występuje pięć terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, które zlokalizowane są w obrębach ewidencyjnych Męczennice, Żurawniki, Słabuszowice, Międzygórz.

Tereny zagrożone ruchami masowymi znajdują się w planie ogólnym gminy Lipnik w granicach stref 24SO, 8SN, 6SO, 8SO. W zasięgu terenów zagrożonych ruchami masowymi nie wyznaczono obszarów uzupełnienia zabudowy. W granicach gminy nie ma osuwisk aktywnych ciągle.

W obowiązujących przepisach brak jest zapisów o zakazie lokalizowania obiektów budowlanych na terenach osuwisk i terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi. W przypadku konieczności wykonania dowolnej inwestycji budowlanej, a także prac ziemnych w granicach tych terenów, zgodnie z zapisami projektu planu ogólnego powinna zostać sporządzona dokumentacja geologiczno-inżynierska w oparciu o przepisy ustawy Prawo geologiczne i górnicze, w której to dokumentacji określone zostanie położenie powierzchni poślizgu na podstawie odpowiednich analiz. Ponadto dokumentacja powinna zawierać sugestie rozwiązań konstrukcyjnych zapewniających bezpieczeństwo budowy i eksploatacji, poparte odpowiednimi obliczeniami stateczności oraz ewentualnie wskazówki dotyczące sposobu poprawy lub modyfikacji warunków podłoża.

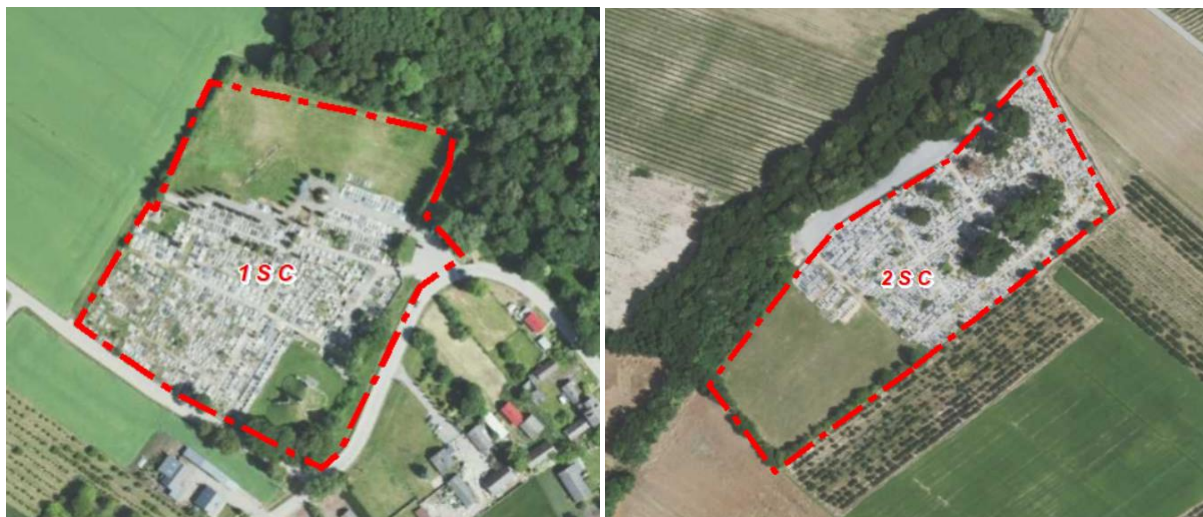
Strefy sanitarne od cmentarzy

Na terenie gminy Lipnik wskazano **4 strefy cmentarzy**. Strefa **1SC** obejmuje teren cmentarza parafialnego we Włostowie. Strefa **2SC** znajduje się w terenie cmentarza parafialnego w Malicach Kościelnych. Strefy **3SC** i **4SC** wyznaczono w terenach zamkniętych cmentarzy w Malicach Kościelnych i Kurowie. Wszystkie powyższe obiekty częściowo lub w całości znajdują się w rejestrze zabytków.

Dla stref 3SC-4SC nie ustalono profilu dodatkowego oraz gminnych standardów urbanistycznych ze względu, iż są to cmentarze nieczynne na których nie ma zlokalizowanych, żadnych budynków.

Strefy cmentarne obejmujące istniejące cmentarze we Włostowie (1SC) oraz Malicach Kościelnych (2SC) charakteryzują się następującymi uwarunkowaniami:

²⁷ Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

- I. **położone są poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią:** zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3 lit b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy.
- II. **położone są poza wałami przeciwpowodziowymi oraz pasami o szerokości 50 m od stopy wału:** zgodnie z art. 176 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) w celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.
- III. **w odległości 500 m od stref 1SC, 2SC nie znajdują się istniejące ujęcia wód podziemnych oraz ich strefy ochronne:** zgodnie z §3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.
- IV. **zgodnie z danymi zwartymi w Bazie Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej PIG-PIB w granicach strefy 1SC oraz 2SC nie udokumentowano osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi;**
- V. **położone są w odległości większej niż 150 m od studzien, źródeł strumieni.**

Dla czynnych cmentarzy należy zachować wymagane strefy ochronne zgodnie §3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) tj. *odległości od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.*

Zgodnie z danymi GUS z 2024 r. długość sieci wodociągowej na terenie gminy Lipnik wynosi 117,1 km, a do infrastruktury wodociągowej podłączonych jest 90,1% budynków mieszkalnych. Tereny w rejonie czynnych cmentarzy wyposażone są w sieć wodociągową.

Strefy **372SJ, 380SJ, 209SZ, 210SZ** znajdują się częściowo w zasięgu maksymalnych możliwych stref sanitarnych 50 m lub 150 m od czynnego cmentarza we Włostowie (strefa 1SC). Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarza regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Występowanie stref sanitarnych nie wyklucza ustalenia stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, gdyż profil funkcjonalny strefy SJ umożliwia wyznaczenie na etapie planu miejscowego terenów bez możliwości lokalizowania budynków mieszkalnych. **Istniejące zabudowania mieszkalne w granicach stref sanitarnych 50 m lub 150 m od czynnego cmentarza we Włostowie podłączone są do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.**

Plan ogólny w strefie **SC nie wyznacza strefy grzebalnej**, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu innych funkcji uzupełniających. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarza regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. **W części graficznej uzasadnienia wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.**

W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową, w granicy maksymalnych stref sanitarnych od cmentarza, przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarza i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.

Radon w powietrzu

Radon²⁸ jest gazem szlachetnym, nie posiada smaku, zapachu, barwy, powszechnie występuje naturalnie w środowisku: w podłożu gruntowym, wodzie i powietrzu. Głównym źródłem radonu (²²²Rn) w atmosferze, budynkach i innych pomieszczeniach zamkniętych jest powietrze glebowe (około 80%). Źródłem radonu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi są: materiały budowlane pochodzenia mineralnego, radon przenikający z gruntu, woda wodociągowa, gaz ziemny. Radon naturalnie uwalniany z podłoża, dostaje się do budynku wraz z powietrzem zasysanym z gruntu: przez szczeliny w fundamentach, spękania w murach budynku i podłodze, studzienki kanalizacyjne, nieszczelności wokół rur wodno-kanalizacyjnych, przewodów elektrycznych, złącza konstrukcyjne. Radon jest gazem promieniotwórczym. Powstaje w wyniku promieniotwórczego rozpadu radu, który z kolei tworzy się w wyniku rozpadu uranu. W otwartej przestrzeni jego stężenie jest bardzo małe natomiast w zamkniętych, źle wietrzonych pomieszczeniach, do których przedostaje się z podłoża gruntowego, jego poziom rośnie, co może prowadzić do negatywnych skutków zdrowotnych. Sam radon, jako gaz szlachetny, nie stanowi dużego zagrożenia, gdyż nie wchodzi w reakcje z innymi cząsteczkami. Jest on jednak pierwiastkiem krótko żywotnym i rozpada się na szereg innych pierwiastków. Człowiek oddychając, wprowadza do płuc ²²²Rn i jego produkty rozpadu. Produkty rozpadu ²²²Rn to ciała stałe, które osadzają się w drogach oddechowych. Najbardziej obciążające organizm są cztery krótko żywotne pochodne radonu: polon (²¹⁴Po i ²¹⁸Po), bizmut (²¹⁴Bi) i ołów (²¹⁴Pb) - również radioaktywne.

Stężenie promieniotwórcze radonu (stężenie radonu) ²²²Rn w powietrzu mierzy się w Bq/m³. Krajowe regulacje prawne dotyczące promieniowania jonizującego zawarte są głównie w ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 1). Wg art. 23b, poziom odniesienia dla średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz miejsc pracy wewnątrz pomieszczeń w wysokości 300 Bq/m³.

²⁸ <https://www.gov.pl/web/psse-warszawa/radon>

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia (Dz.U. z 2020 r., poz. 1139) **powiat opatowski** zalicza się do *terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia, o którym mowa w art. 23b ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – prawo atomowe.*

Wedle § 313 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.) ochrona przed promieniowaniem jonizującym wiąże się z następującymi obostrzeniami:

Budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi i dla inwentarza żywego nie może być wykonany z materiałów i elementów wyposażenia niespełniających wymagań przepisów odrębnych w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia.

Średnie wartości roczne ekwiwalentnego stężenia radonu w pomieszczeniach budynku przeznaczonego na stały pobyt ludzi nie mogą przekraczać dopuszczalnej wartości, określonej w przepisach odrębnych dotyczących dawek granicznych promieniowania.

Uciążliwości odorowe

Wyznaczone w planie ogólnym strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ) oraz strefy produkcji rolniczej (SR) umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w zakresie przetwórstwa zbóż, produkcji kasz i owoców, a także rozwój produkcji rolnej w innych branżach np. chów zwierząt gospodarskich.

W przypadku realizacji w strefach SZ i SR obiektów inwentarskich, takich jak chlewnie, czy kurniki, istnieje możliwość wystąpienia emisji substancji złowonnych mogących powodować uciążliwości odorowe dla najbliższego otoczenia. Źródłem powstawania odorantów w budynkach inwentarskich są zwierzęta, ich odchody, pasza oraz praca urządzeń i procesy technologiczne. Oddziaływanie obiektu uzależnione jest od jego wielkości, rodzaju zwierząt, sposobu odżywiania, systemu utrzymania (ściółkowy, bezściółkowy), częstotliwości usuwania odchodów, miejsca składowania odchodów, czyszczenia stanowisk, sposobu wentylacji budynków, parametrów meteorologicznych, czy właściwości odchodów. **Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz.U. z 2023 r., poz. 297) budowle rolnicze uciążliwe dla otoczenia, w szczególności z uwagi na zapylenie, zapachy lub wydzielanie się substancji toksycznych, powinny być odizolowane od przyległych terenów pasem zieleni złożonym z roślinności średnio- i wysokopiennej. W ww. rozporządzeniu wskazuje się także minimalne odległości budowli rolniczych m.in. od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich.**

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) chów lub hodowla zwierząt, w zależności od ilości dużych jednostek przeliczeniowych (DJP)²⁹, może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które powinno mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na

²⁹ Duża jednostka przeliczeniowa (DJP) to umowna jednostka zwierząt hodowlanych w gospodarstwie. Jeden DJP (1 DJP) odpowiada jednej krowie o masie pięćset kilogramów lub innym zwierzętom, z wyłączeniem ryb, o łącznej masie pięćset kilogramów.

środowisko). W karcie lub raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się typ, wielkość i zasięg emisji do powietrza, w tym także emisji substancji złośliwych, mogących powodować uciążliwości odorowe, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących emisją substancji złośliwych ani narażeniem ludzi na uciążliwości odorowe, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W odniesieniu do obiektów hodowlanych, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref SZ i SR, to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości dokładnej lokalizacji, rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Strefy zieleni i rekreacji

Strefy SN zostały wyznaczone na obszarach istniejącego zagospodarowania o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiająca zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie sportu, rekreacji.

W planie ogólnym gminy Lipnik wyznaczono 15 stref zieleni i rekreacji.

Strefa **1SN** obejmuje ruiny zamku w Międzygórzu, strefa **2SN** znajduje się w terenie parku we Włostowie. Powyższe obiekty wpisane są do rejestru zabytków w związku z czym w profilu dodatkowym wyznaczono jedynie teren zieleni naturalnej i teren lasu.

Strefa **3SN** znajduje się w granicach zabytkowego zespołu parkowo-pałacowego we Włostowie.

Strefa **4SN** obejmuje trawiaste boisko wraz z altaną.

Strefa **5SN** obejmuje trawiaste boisko oraz plac zabaw.

Strefa **6SN** została wyznaczona zgodnie z dotychczasową polityką przestrzenną gminy zawartą w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Strefa **7SN** obejmuje teren w granicach udokumentowanego złoża piaskowca „Żurawniki” (KD 691), którego eksploatacja została zaniechana.

Strefa **8SN** została wyznaczona zgodnie z wnioskiem złożonym do projektu planu ogólnego, w jej granicach planowana jest realizacja obiektów turystycznych.

Strefa **9SN** obejmuje budynek społeczno-kulturalny w Gołębiowie wraz z otaczającym go stawem oraz terenem zielonym zagospodarowanym pod boiska trawiaste i plac zabaw.

Strefa **10SN** obejmuje istniejący staw w Leszczkowie wraz z otaczającą go zielenią naturalną.

Strefa **11SN** obejmuje zrewitalizowany park we Włostowie.

Strefa **12SN** obejmuje wolny od zabudowy, niezagospodarowany teren w Lipniku.

Strefa **13SN** obejmuje tereny we Włostowie, po części zagospodarowane pod siłownię plenerową.

Strefa **14SN** obejmuje teren po dawnym stawie we Włostowie.

Strefa **15SN** obejmuje wolny od zabudowy, niezagospodarowany teren rolniczy, na którym planowany jest zbiornik wodny³⁰ oraz obiekty turystyczne.

³⁰ Strefa 15SN położona jest w granicach JCWP Opatówka RW200006231499, która przeznaczona jest do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,

Dla stref zieleni i rekreacji określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.). Zgodnie z projektem planu ogólnego w strefach 3SN-15SN w ramach profilu dodatkowego dopuszczono *teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu*. Wskaźnik maksymalnego udziału powierzchni zabudowy ustalono na 40%, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 50%, natomiast maksymalną wysokość zabudowy ustalono na 12 m. Powstanie nowych obiektów usługowych, przede wszystkim w niezagospodarowanych strefach 6SN, 7SN, 8SN, 12SN, 13SN, 14SN, 15SN, nie powinno generować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze ani tym bardziej nowe w tym rejonie, z uwagi na istniejącą w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowę. Zagospodarowanie tych terenów pod usługi sportu i rekreacji, usług turystyki bądź inne drobne, nieuciążliwe usługi zgodne z określonym profilem dodatkowym może wiązać się ze wzrostem hałasu komunikacyjnego na skutek zwiększenia ruchu samochodowego do i z nowopowstałych obiektów, jednakże nie przewiduje się, aby przekraczał on dopuszczalne poziomy. Realizacja obiektów usługowych w strefach SN skutkować będzie zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, w tym do częściowego usunięcia istniejącej szaty roślinnej. Doprowadzi to do niewielkiej utraty siedlisk drobnych zwierząt (np. jeże, ptaki gniazdujące nisko). W stosunku do chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt zostanie zapewniona ochrona wynikająca z uregulowań wynikających z art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzeń w sprawie ochrony gatunkowej, w tym m.in. zakaz ich umyślnego niszczenia i zabijania, a ich nierespektowanie będzie pociągało za sobą szereg konsekwencji określonych w przepisach prawnych. W przypadku gdy inwestycja będzie wiązała się z naruszeniem zakazów, przeprowadzenie planowanych czynności może nastąpić dopiero po uzyskaniu stosownego zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych. Należy podkreślić, że ustalony w projekcie planu ogólnego wysoki minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej oraz niski wskaźnik powierzchni zabudowy, wskazują iż strefy SN pełnić będą przede wszystkim funkcje przyrodnicze. Przewiduje się, że nowopowstałe obiekty usługowe zostaną podłączone do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej bądź zostaną zastosowane rozwiązania indywidualne, w przypadku gdy rozbudowa i podłączenie do sieci jest ekonomicznie nieuzasadnione. Odpowiednia gospodarka wodno-ściekowa nie powinna stanowić zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego. **W przypadku realizacji obiektów usługowych w granicach strefy SN lokalizowanych bezpośrednio przy ciekach wskazane jest odsunięcie nowej zabudowy od koryt rzecznych w celu utrzymania ich otulin biologicznych.**

13.3 Wpływ na zwierzęta i rośliny

W ocenie oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na faunę i florę, przeanalizowano ryzyko wystąpienia negatywnego wpływu na siedliska przyrodnicze, w tym siedliska naturalne lub półnaturalne, oraz na utrzymanie ciągłości powiązań przyrodniczych. Zarówno dla fauny jak i flory największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk ich życia, żeru i rozrodu.

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony flory i fauny jest korzystne. Strefami otwartymi SO objęto najcenniejsze struktury zieleni budujące system przyrodniczy gminy, takie jak zwarte kompleksy leśne, tereny położone w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036, a także cieki i w znacznym stopniu związane z nimi zbiorowiska łąkowe, zarośla i zadrzewienia. Dodatkowo w każdej ze stref ustalono możliwość wyznaczenia terenów zieleni, wód oraz lasów, tak aby na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy decyzji o warunkach

zabudowy zapewnić możliwość ochrony naturalnych ekosystemów oraz powiązań przyrodniczych.

Ochronie planistycznej, poprzez wyznaczenie stref otwartych, podlegają przede wszystkim grunty leśne oraz otwarte tereny rolnicze zapewniając tym samym dalszą możliwość migracji gatunków, szczególnie związanych z siedliskami leśnymi.

Obszary objęte strefami, w ramach których dopuszczono tereny inwestycyjne, obejmują istniejącą zabudowę oraz tereny biologicznie czynne w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy oraz ciągów komunikacyjnych. W obrębie terenów planowanych do zainwestowania nastąpi zniszczenie przede wszystkim roślinności użytków zielonych, tj. łąk i pastwisk, siedlisk związanych z gruntami ornymi oraz pospolitych zbiorowisk roślin trawiastych i synantropijnych na gruntach nieużytkowanych rolniczo. Po części tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowią grunty zadrzewione i zakrzewione, co w przypadku realizacji inwestycji będzie wymagało częściowej wycinki roślinności wysokiej i będzie poprzedzone odpowiednim zezwoleniem. W stosunku do chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt zostanie zapewniona ochrona wynikająca z uregulowań wynikających z art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzeń w sprawie ochrony gatunkowej, w tym m.in. zakaz ich umyślnego niszczenia i zabijania, a ich nierespektowanie będzie pociągało za sobą szereg konsekwencji określonych w przepisach prawnych. W przypadku gdy inwestycja będzie wiązała się z naruszeniem zakazów, przeprowadzenie planowanych czynności może nastąpić dopiero po uzyskaniu stosownego zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych.

W strefach otwartych 19SO-21SO, 22SO-25SO położonych poza granicami obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów dopuszczono lokalizację instalacji OZE – teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej. Wykorzystanie instalacji OZE do produkcji energii ma zdecydowanie mniejszy wpływ na środowisko niż wykorzystanie innych źródeł wytwarzania energii (konwencjonalnych, jądrowych), co jednak nie oznacza, że rozwój energetyki OZE nie powoduje żadnego negatywnego wpływu na środowisko.

Zgodnie z §3 ust. 1 pkt 6 oraz pkt 54a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) przedsięwzięcie tj.:

„6) instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 5:

a) lokalizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244 i 2340 oraz z 2019 r. poz. 1696 i 1815), z wyłączeniem instalacji przeznaczonych wyłącznie do zasilania znaków drogowych i kolejowych, urządzeń sterujących lub monitorujących ruch drogowy lub kolejowy, znaków nawigacyjnych, urządzeń oświetleniowych, billboardów i tablic reklamowych,

b) o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m;

„54a) zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli nie mniejszej niż:

a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,

b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a,

– z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych;”;

zaliczają się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na środowisko, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Projekt planu ogólnego w strefach 19SO-21SO dopuszcza m.in. lokalizację elektrowni wiatrowych.

Z uwagi, iż projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji, a jedynie ustala strefy planistyczne, w których określa profil funkcjonalny (profil podstawowy, profil dodatkowy) zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.) nie jest możliwa dokładna ocena wpływu posadowienia elektrowni wiatrowych (brak znajomości parametrów inwestycji, jak również dokładnej lokalizacji) na faunę i florę. Dokładna analiza i ocena realizacji urządzeń odnawialnych źródeł energii będzie miała miejsce na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, jak również może być dokonana na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku, gdy równolegle będą toczyły się prace nad dokumentacją środowiskową na potrzeby uzyskania decyzji środowiskowej. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 317) lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego. Przed przystąpieniem do procedury uzyskiwania decyzji środowiskowej, w przypadku zmierzenia posadowienia elektrowni wiatrowych, konieczne jest przeprowadzenie rocznego monitoringu ornitologicznego, jak również chiropterologicznego oraz inwentaryzacji przyrodniczej. Ww. opracowania są pomocne na etapie kwalifikacji przedsięwzięcia, który ma na celu ustalenie, czy wymagana jest ocena oddziaływania na środowisko (tzw. screening). Niemniej jednak poniżej przedstawiono możliwe negatywne oddziaływania, zwłaszcza na ptaki i nietoperze, jakie wiążą się z budową i eksploatacją farm wiatrowych.

Budowa farmy wiatrowej oznacza przekształcenie gruntów o określonej powierzchni. Dotyczy to terenów zajmowanych przez stopę każdej turbiny, dróg dojazdowych, budynków towarzyszących czy nadziemnych lub doziemnych linii przesyłowych. Infrastruktura ta wyłącza teren z dotychczasowego użytkowania, zatem wywołuje utratę istniejących siedlisk. Na etapie budowy następuje likwidacja szaty roślinnej w miejscu planowanego posadowienia wież elektrowni i prowadzących do nich dróg dojazdowych, a także w miejscach wytyczonych na czas budowy dróg dojazdowych, placów manewrowo-postojowych dla pojazdów i maszyn oraz tymczasowych miejsc składowania materiałów budowlanych. W związku z usunięciem wierzchniej warstwy gruntu, ma miejsce także likwidacja fauny glebowej. Etap eksploatacji elektrowni wiatrowej jest najdłuższym i najbardziej stałym etapem inwestycji. Jest to także okres, w którym mogą wystąpić większe negatywne oddziaływania na bioróżnorodność, szczególnie na zwierzęta. Funkcjonowanie farmy wiatrowej może negatywnie oddziaływać głównie na ptaki oraz nietoperze.

Podstawowe rodzaje negatywnych oddziaływań farm wiatrowych na awifaunę obejmują: możliwość śmiertelnych zderzeń z elementami wiatraków, bezpośrednią utratę siedlisk oraz ich fragmentację i przekształcenia, zmianę wzorców wykorzystania terenu, tworzenie efektu bariery. Najbardziej znanym rodzajem oddziaływania jest śmiertelność ptaków wskutek kolizji z obiektami

farm wiatrowych, najczęściej wskutek zderzeń ze śmigłami rotora, a także z wieżą lub gondolą turbiny lub z towarzyszącymi obiektami jak np. linie przesyłowe. Generalną ich przyczyną jest niezauważanie przez ptaki przeszkód, w tym obracających się śmigieł. Prawdopodobieństwo zderzeń wzrasta podczas złej widoczności (nocą, podczas mgły lub deszczu) a także wskutek przyciągającego i dezorientującego ptaki oświetlania turbin, niezbędnego ze względu na bezpieczeństwo ruchu lotniczego. Skala śmiertelności wzrasta wraz liczebnością ptaków oraz liczebnością i zagęszczeniem wież wiatrowych. Z reguły więcej ofiar notuje się w rejonach masowych koncentracji, np. na szlakach wędrówkowych czy w pobliżu rozległych terenów podmokłych. Do efektywnej utraty dostępnych dotąd dla ptaków środowisk dochodzi zarówno na etapie budowy, jak też w trakcie eksploatacji farmy - obecność turbin, hałas, wibracje, prace techniczne związane z serwisowaniem i naprawami powodują zaburzenia w zachowaniach ptaków, które mogą być wypierane do mniej dogodnych miejsc, co może niekorzystnie wpływać na ich populację. Obecność farmy wiatrowej może także zmieniać trasy lotu ptaków - zarówno wędrównych, jak też lokalnych (np. przeloty pomiędzy gniazdem a żerowiskami). Zjawisko to, zwane efektem bariery, jest rodzajem odstraszenia ptaków będących w locie. Szczególnie niekorzystne jest rozdzielenie (fragmentacja) istotnych dla ptaków obszarów, co zmusza je do wielokrotnych przelotów wydłużoną trasą, np. gniazdo – żerowisko. Niekorzystne jest także wspomniane wyżej nakładanie się podobnych oddziaływań przez wiele farm napotykanym przez ptaki na trasie migracji (efekt skumulowany).

Negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych na chiropterofaunę może polegać na: śmiertelności na skutek kolizji z elektrownią lub urazu ciśnieniowego, utracie lub zmianie tras przelotu, utracie miejsc żerowania, zniszczeniu kryjówek. Zgodnie z projektem *Wytycznych dotyczących oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze – projekt, GDOŚ 2011* elektrownie wiatrowe są w niektórych miejscach przyczyną masowej śmiertelności nietoperzy, m.in. na skutek kolizji z wirnikami turbin i ten typ oddziaływania uznaje się za najważniejszy w przypadku interakcji między energetyką wiatrową a nietoperzami. Do negatywnych potencjalnych oddziaływań w okresie eksploatacji należy również utrata miejsc żerowania z powodu opuszczenia terenu przez nietoperze oraz utrata lub zmiana tras przelotu (korytarzy migracyjnych).

Projekt planu ogólnego w strefach 19SO-25SO w ramach profilu dodatkowego dopuszcza m.in. lokalizację elektrowni słonecznych.

Potencjalna realizacja farm fotowoltaicznych może wiązać się z lokalnymi przekształceniami zbiorowisk roślinnych. Na etapie prowadzenia prac budowlanych dojdzie do naruszenia zbiorowisk roślinnych na obszarze realizacji rzędów paneli fotowoltaicznych i między nimi, a także w obszarze tymczasowych dróg dojazdowych i placów manewrowych. W zależności od przyjętej ostatecznie lokalizacji inwestycji uzależniony będzie stopień oddziaływania, w przypadku gruntów ornych nie dojdzie do zniszczenia cennych zbiorowisk roślinnych. W przypadku realizacji farm w miejscu występowania użytków zielonych dojdzie do czasowego ich przekształcenia lub zniszczenia. Po zakończeniu prac grunty prawdopodobnie zostaną obsiane roślinnością łąkowo-pastwiskową w celu odtworzenia siedliska. W trakcie eksploatacji roślinność zielna będzie mogła rosnąć pod panelami oraz pomiędzy nimi. Nie przewiduje się zatem degradacji najcenniejszych siedlisk przyrodniczych gminy w związku z potencjalną realizacją farm fotowoltaicznych.

W zakresie potencjalnych oddziaływań na faunę realizacji farm fotowoltaicznych wymienia się: opuszczanie przez ptaki ważnych siedlisk, działanie odblaskowych powierzchni paneli fotowoltaicznych jako przynęta dla przelatujących ptaków, degradowanie siedlisk i płoszenie ptaków wskutek budowy i konserwacji urządzeń, niszczenie gniazd gatunków gniazdujących na ziemi oraz przeszkadzanie w lęgu ptaków, a także narażanie nietoperzy na kolizję z panelami (w przypadku lokalizacji elektrowni w pobliżu ich kryjówek). Jednakże obecnie stosowane technologie ograniczają potencjalne niekorzystne oddziaływania systemów fotowoltaicznych na faunę. Panele fotowoltaiczne pokrywane są powłoką antyrefleksyjną, która zapobiega niepożądanemu efektowi odbicia światła od powierzchni paneli. Zgodnie z publikacjami naukowymi prawidłowa lokalizacja elektrowni słonecznej

(na terenach niewykorzystywanych intensywnie przez ptaki) może przyczynić się do powstania alternatywnych miejsc żerowania (fragmenty trawiaste i krzewy pomiędzy panelami i sektorami) oraz gniazdowania (panele są zakładane na specjalnych stojakach, które mogą być wykorzystywane przez niektóre gatunki do umieszczania gniazd). Zgodnie z publikacjami branżowymi, nie ma naukowych dowodów na to, że fotowoltaika stanowi zagrożenie dla życia ptaków.

13.4 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Przyjęte w planie ogólnym rozwiązania zapewniają ochronę różnorodności biologicznej poprzez wprowadzenie w każdej ze stref planistycznych terenów zieleni naturalnej, terenów wód i terenów lasu, tak aby na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy decyzji o warunkach zabudowy zapewnić możliwość ochrony naturalnych ekosystemów oraz powiązań przyrodniczych. Ponadto plan ogólny nie daje możliwości realizacji zabudowy oraz zmiany zagospodarowania terenów w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036 oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie – działka ew. nr 318 w obrębie ewidencyjnym Łownica została objęta strefą otwartą 1SO, dla której nie określono profilu dodatkowego.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleni urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmieniają swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy w obrębie poszczególnych wsi a nie do jej rozpraszania.

W rozdziale 13.3 *Wpływ na zwierzęta i rośliny* scharakteryzowano przewidywane oddziaływania na zwierzęta i rośliny. Warunki migracyjne gatunków związanych z kompleksami leśnymi zostają utrzymane poprzez wyznaczenie stref otwartych. Stopień oddziaływania na ekosystemy i różnorodność biologiczną dopuszczonych instalacji OZE, z uwagi na brak przesądzenia o typie instalacji OZE, jej lokalizacji, skali, nie jest możliwy do oceny.

Na dalszych etapach planowania przestrzennego – zarówno w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak i w decyzjach o warunkach zabudowy – należy uwzględnić ochronę różnorodności biologicznej na terenie gminy poprzez właściwe zapisy i ustalenia. Warto dążyć do utrzymania powierzchni biologicznie czynnych w obszarach zurbanizowanych poprzez tworzenie zielonych korytarzy, uwzględnić zachowanie odpowiednich odległości zabudowy od zbiorników i cieków wodnych, co umożliwi utrzymanie równowagi ekologicznej, zapewnić ciągłość systemów terenów otwartych oraz ciągów ekologicznych, utrzymać zwarte kompleksy zieleni

o charakterze leśnym i parkowym, tereny rekreacyjne i rolnicze.

13.5 Oddziaływanie na wodę

Wśród ustaleń planu ogólnego, mających znaczenie dla ochrony zasobów i jakości wód należy wymienić przede wszystkim utrzymanie, poza istniejącymi zwartymi jednostkami osadniczymi, stref otwartych wzdłuż cieków, dających możliwość ochrony samych wód powierzchniowych, jak i ich otulin biologicznych – zbiorowisk łąkowych, zadrzewień nadwodnych, lasów.

Odpowiednia gospodarka wodno-ściekowa jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby. Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne, która mówi o tym, czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300) celem środowiskowym wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód powierzchniowych jest:

- nie pogorszenie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość wód podziemnych JCWPd nr 116 oraz JCWPd nr 117 określono jako dobry wskazane jest przynajmniej utrzymanie tego stanu. Natomiast dla wód powierzchniowych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Jednolite części wód powierzchniowych występujące w granicach gminy Lipnik charakteryzują się złym stanem i są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Z tego

względem wskazane jest ograniczenie presji determinujących ich stan (m.in. presje chemiczne i troficzne – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo, źródła bytowe i komunalne, nawożenie i depozycja) i dążenie do przynajmniej dobrego stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu ogólnego.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Przy rozwoju nowej zabudowy, w celu ograniczenia presji troficznych i chemicznych, należy zapewnić odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wód w sposób powodujący jak najmniejsze oddziaływanie na wody podziemne i powierzchniowe. Ścieki bytowe i komunalne powinny być odprowadzane do kanalizacji sanitarnej, przy czym na terenach, gdzie ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa, odprowadzanie ścieków może odbywać się poprzez indywidualny system oczyszczania (do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków), przy założeniu, iż spełniają one wymogi techniczne, w oparciu o przepisy odrębne. Odpowiednia gospodarka wodno-ściekowa nie powinna zagrażać środowisku wodno-gruntowemu.

Gmina Lipnik odznacza się niskim stopniem skanalizowania, zgodnie z danymi GUS z 2024 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest ok. 34,3% mieszkańców. Na terenie gminy Lipnik znajduje się 740 sztuk zbiorników bezodpływowych oraz 20 oczyszczalni przydomowych (GUS, stan na 31 XII 2024 r.). Sieć wodociągowa zaopatruje w wodę 88,6% ogółu ludności.

Rozwój nowej zabudowy wraz z jednoczesnym rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej bądź stosowanie nowoczesnych i sprawnych technicznie indywidualnych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej nie stanowi zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego. Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne (w tym GZWP nr 421 – Zbiornik Włostów, JCWP, JCWPd oraz ich cele środowiskowe), wynikających z ustaleń planu ogólnego. Ustalenia planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, zasady dotyczące gospodarki wodno-ściekowej oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych są obowiązkowo określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ochrona jakości wód z ujęć wód podziemnych jest realizowana poprzez ustanowienie i przestrzeganie zakazów w strefach ochronnych, ich właściwe zagospodarowanie oraz prowadzenie monitoringu i nadzoru urządzeń i sieci wodnych. W każdej strefie planistycznej istnieje możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury technicznej o powierzchni do 0,5 ha, w związku z powyższym możliwe jest utrzymanie istniejących ujęć wody wraz ze strefami ochrony bezpośredniej³¹. Ustalenia planu ogólnego uwzględniają lokalizację ujęć wody oraz nie kolidują z zapisami zawartymi w przepisach odrębnych zawierającymi zakazy i nakazy dotyczące stref ochronnych ujęć wody.

W planie ogólnym na terenie gminy Lipnik wyznaczono 4 strefy cmentarzy. Strefa 1SC obejmuje teren cmentarza parafialnego we Włostowie. Strefa 2SC znajduje się w terenie cmentarza

³¹ Zgodnie z informacją PGW WP – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie przekazaną w piśmie z dnia 27 czerwca 2025 r. (znak pisma: K.RZl.0144.46.2025.Dł) na terenie gminy Lipnik nie występują strefy ochronne ujęć wód obejmujące tereny ochrony bezpośredniej lub pośredniej.

parafialnego w Malicach Kościelnych. Strefy 3SC i 4SC wyznaczono w terenach zamkniętych cmentarzy w Malicach Kościelnych i Kurowie. W odniesieniu do cmentarzy i zasad ich lokalizacji obowiązują przepisy odrębne, w tym rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze. Zgodnie z ww. przepisami wymagane jest uwzględnienie stref sanitarnych 50, 150 oraz 500 m od cmentarza. Odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m. Dla stref cmentarzy nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny w strefie SC nie wyznacza strefy grzebalnej, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu innych funkcji uzupełniających. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W części graficznej uzasadnienia wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.

Obszar gminy ma charakter rolniczy, o tradycyjnym sposobie uprawy w gospodarstwach indywidualnych. Z uwagi na utrzymanie w POG dominującego rolniczego wykorzystania terenów gminy, poprzez ustalenie w zasięgu ich występowania stref otwartych, przewiduje się utrzymanie źródła zanieczyszczeń wód związanego z prowadzoną działalnością rolniczą (zagrożenie stanowią nieprawidłowo stosowane nawozy organiczne i nieorganiczne, chemiczne środki ochrony roślin i środki ochrony ziarna siewnego). Zasięg zagrożenia wynikającego z działalności rolniczej ma w większości charakter wielkopowierzchniowy, a jego rozmiary trudne do określenia.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów zabudowy związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych. Spływy powierzchniowe z pól mogą bowiem zanieczyszczać wody biogenami, które są główną przyczyną procesu eutrofizacji, czyli wzrostu trofii zbiorników wodnych.

Potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych może być związane z realizacją nowych przedsięwzięć realizowanych w zasięgu wyznaczonych obszarów aktywności gospodarczej (strefy SP), gdzie w profilu podstawowym wymieniono: *teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej*. Natomiast w profilu dodatkowym: *teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód*. W tym momencie trudno jednoznacznie oszacować, które z tych przedsięwzięć zostaną docelowo zrealizowane w ramach obszarów aktywności gospodarczej i jaka może być ich skala. Należy jednak wskazać, że odpowiednia gospodarka ściekowa, a także właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z powierzchni szczelnych, na tych terenach będzie kluczowe dla utrzymania czystości wód podziemnych.

Zgodnie z kartą informacyjną (PIG-PIB) rozpoznanego wstępnie złoża dolomitów „Grocholice” KD 1002 poziomy wodonośne występują na głębokości od 4,6 do 9,2 m p.p.t., a zatem istnieje

możliwość, że przyszła eksploatacja złoża będzie wiązała się z odwodnieniem wyrobiska. Obecnie dla złoża nie została wydana koncesja ani ustanowiony obszar i teren górniczy. Z tego względu w projekcie planu ogólnego teren złoża został objęty strefą otwartą SO, chroniąc złoże przed niewłaściwym zagospodarowaniem oraz pozostawiając rezerwę do wykorzystania złoża w przyszłości. Ewentualne rozpoczęcie eksploatacji złoża dolomitów „Grocholice”, a także uzyskanie koncesji na wydobywanie, będzie musiało być poprzedzone wykonaniem dokumentacji środowiskowej i uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. Tym samym określony zostanie zasięg leja depresji oraz zasięg oddziaływania odwodnienia na wody podziemne. Niemniej jednak oddziaływanie na zasoby dyspozycyjne GZWP nr 421 – Zbiornik Włostów oraz jednolite części wód podziemnych będzie miało charakter czasowy, ograniczony do okresu eksploatacji. Po zakończeniu odwadniania poziom wodonośny wróci do pierwotnego położenia, a zasoby wodne zostaną odbudowane, gdyż woda jest surowcem odnawialnym. Odprowadzanie wód z wyrobiska zostanie objęte monitoringiem zarówno ilościowym jak i jakościowym. W odniesieniu do rozpoznanego wstępnie złoża piaskowców „Słabuszowice” KD 1003 to jest to złoże niezawodnione, natomiast eksploatacja pozostałych złóż piaskowców („Leszczków” KD 692, „Międzygórz” KD 693, „Żurawniki” KD 691) została zaniechana. **Ustalenia projektu planu nie warunkują czy eksploatacja złóż rozpoznanych wstępnie będzie miała miejsce w przyszłości.**

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego.

13.6 Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Gmina Lipnik nie dysponuje zorganizowanym systemem ciepłowniczym. Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, produkując energię cieplną na własne potrzeby. Na terenie gminy realizowany jest program „Czyste Powietrze”, prowadzony przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.

Planowane stosunkowo nieznaczne zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia.

W strefach gospodarczych mogą powstać tereny zabudowy produkcyjnej, usługowej, składowej, magazynowej, a także instalacje OZE z zachowaniem zgodności z przepisami odrębnymi. Przedsięwzięcia realizowane w ramach wymienionych funkcji mogą wpływać na emisję zanieczyszczeń, a także przyczyniać się do intensyfikacji ruchu samochodowego, a tym samym wzrostu emisji spowodowanej spalaniem paliw. Jako korzystne ocenia się ograniczenie przestrzenne obszarów, w których możliwa jest realizacja ww. funkcji, w tym w większości przypadków lokalizacja ich na uboczu zwartych struktur osadniczych oraz wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Istotne znaczenie w zakresie poprawy jakości powietrza wiąże się w możliwością realizacji inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii. Z tego względu korzystnie ocenia się dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii (tereny elektrowni wiatrowych, tereny elektrowni słonecznych) w profilach funkcjonalnych stref planistycznych SU, SO. Rozbudowa systemu i produkcja energii wykorzystująca odnawialne źródła przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, które zostałyby wyprodukowane w przypadku wykorzystania konwencjonalnych źródeł energii. Popularyzacja i wykorzystanie OZE wpłynie bezpośrednio i pośrednio, a także długoterminowo i ponadlokalnie na poprawę stanu czystości powietrza.

Na terenie gminy Lipnik nie występują inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii. Gmina Lipnik uczestniczy w projekcie „BLOWIND - Zwiększenie akceptacji społecznej dla energii wiatrowej w regionach UE poprzez planowanie oparte na środowisku i społeczności lokalnej”, w ramach którego jest członkiem Regionalnej Grupy Interesariuszy oraz aktywnie uczestniczy w spotkaniach dotyczących rozwoju energetyki wiatrowej.

Korzystne oddziaływanie, z punktu widzenia ochrony powietrza ma objęcie strefami otwartymi kompleksów leśnych, które w istotny sposób wpływają na poprawę jakości powietrza w gminie. Roślinność, w tym szczególnie drzewa, korzystnie wpływają na jakość powietrza, poprzez mechaniczne zatrzymanie zanieczyszczeń pyłowych oraz redukcję dwutlenku węgla i produkcję tlenu. Pochłaniają także inne toksyczne dla człowieka gazy takie jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, tlenek węgla.

13.7 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Eksploatacja kopalin

Dla złóż kopalin występujących w granicach gminy Lipnik plan ogólny wyznacza strefy otwarte bez określonego profilu dodatkowego oraz strefę zieleni i rekreacji w terenie po byłym kamieniołomie. Gminne standardy urbanistyczne dla terenów złóż określono zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.) w sposób umożliwiający ich ochronę oraz eksploatację.

Eksploatacja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji wyrobiska górnicze zostaną zrehabilitowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji. Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

Przekształcenia związane z budową nowych obiektów

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe

zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych.

13.8 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie form ochrony przyrody, znajdujące się na terenie gminy grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planów miejscowych bądź decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Powstanie nowej zabudowy w obrębie stref planistycznych, gdzie zostały dopuszczone nowe tereny inwestycyjne, będzie miało negatywny wpływ na krajobraz na poziomie umiarkowanym lub słabym, czyli jest to oddziaływanie akceptowalne.

Największych przekształceń w krajobrazie można się spodziewać w wyniku realizacji inwestycji, tj.: tereny obiektów produkcyjnych w Swojkowie (działki ew. nr 4/1, 4/2), Kurowie (przy drodze krajowej nr 9 oraz drodze krajowej nr 77) oraz Gołębiowie (przy drodze krajowej nr 77) oraz tereny obiektów usługowych w Malicach Kościelnych oraz Lipniku (przy drodze krajowej nr 9).

Nie przewiduje się, aby ww. przekształcenia miały istotny negatywny wpływ na estetykę krajobrazu. W strefach gospodarczych (SP) dopuszcza się zabudowę o wysokości do 20 m, natomiast w strefach usługowych (SU) do wysokości 15 m. Strefy gospodarcze i usługowe w znacznej mierze wyznaczono w sąsiedztwie terenów przekształconych antropogenicznie (istniejąca zabudowa oraz ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym), gdzie nie będą one stanowić elementów dysharmonijnych ani istotnych dominant krajobrazowych. **W celu zapobieżenia ewentualnym konfliktom jakie może generować lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o odmiennej funkcji wskazane jest, na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uwzględnienie rozwiązań mających na celu minimalizację oddziaływań akustycznych bądź wizualnych, np. wprowadzenie obowiązku realizacji zieleni izolacyjnej.**

Zachowanie walorów krajobrazowych zależeć będzie przede wszystkim od rodzaju zagospodarowania poszczególnych działek, szczególnie zaś od kształtowania obiektów budowlanych, co w sposób szczegółowy powinno zostać określone na etapie sporządzania planów miejscowych lub decyzji WZ. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami 1SO-18SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

Tereny znajdujące się w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036 zostały objęte strefą otwartą 1SO, dla której nie określono profilu dodatkowego.

Ponadto projekt planu ogólnego wyznacza strefy planistyczne, w których zlokalizowane są

obiekty zabytkowe, zgodnie z ich obecnym sposobem zagospodarowania, co umożliwi na etapie sporządzania miejscowych planów bądź decyzji o warunkach zabudowy ochronę ich wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych. Określone w planie ogólnym gminne standardy urbanistyczne umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg, a także przeciwdziałają dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Potencjalny wpływ na krajobraz dopuszczonych w strefach 7SU-42SU, 19SO-21SO, 22SO-25SO urządzeń odnawialnych źródeł energii będzie zależny od ostatecznej lokalizacji, skali przedsięwzięcia, a przede wszystkim rodzaju instalacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2021 r., poz. 2404) tereny produkcji energii (m.in. elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych, elektrowni wodnych, elektrowni geotermalnej, teren biogazowni) traktowane są w poziomie 1 klas przeznaczenia terenu jako tereny produkcji.

Potencjalnie więc ich lokalizacja na etapie planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy możliwa jest w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji.

W przypadku lokalizacji farm fotowoltaicznych instalacje, z uwagi na swoją ograniczoną wysokość, nie będą stanowiły dominant wysokościowych, jednakże ich wpływ na krajobraz może być istotny. Potencjalna farma fotowoltaiczna, będzie stanowiła nowy obiekt w sposobie zagospodarowania terenu, niewątpliwie zmieniający lokalnie krajobraz rolniczy. Z uwagi na wysokość instalacji, prawdopodobnie nie przekraczającą 4 m, zasięg widoczności farm fotowoltaicznych będzie ograniczony, a zatem i zasięg ich oddziaływania. Oddziaływanie to, w przypadku realizacji inwestycji, będzie miało charakter lokalny.

Postrzeganie obecności elektrowni wiatrowych w przestrzeni jest sprawą indywidualną i subiektywną. Świadomość funkcjonowania w sąsiedztwie źródła „czystej”, niepowodującej emisji zanieczyszczeń energii elektrycznej może sprawić, że obecność elektrowni wiatrowych będzie odbierana pozytywnie. Zachowanie odpowiedniej kolorystyki (odcienie szarości i bieli, przy zachowaniu przepisów odrębnych) pozwoli na zminimalizowanie ewentualnego negatywnego wpływu w tym zakresie.

Zgodnie z opracowaniem pt. „Zalecenia w zakresie uwzględnienia wpływu farm wiatrowych na krajobraz w procedurach ocen oddziaływania na środowisko” autorstwa dr K. Badora (GDOŚ, 2017) wyznaczono trzy strefy ryzyka wskazujące na możliwość wystąpienia konfliktu oraz trudności w realizacji inwestycji energetyki wiatrowej, tj.:

- strefa I – znacznego ryzyka, dla której określono następujące wskazania do klasyfikacji terenu do strefy: ze względu na lokalizację w obrębie form ochrony przyrody i krajobrazu; ze względu na lokalizację w obrębie obiektów lub obszarów ochrony zabytków; ze względu na wpisanie na listę dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego UNESCO; ze względu na lokalizację w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej A; ze względu na lokalizację w obrębie stref zagrożeń zewnętrznych wyznaczonych w planach ochrony parków narodowych, krajobrazowych i rezerwatów przyrody, dla ochrony walorów widokowych; ze względu na udokumentowane wybitne walory przyrodnicze, historyczno-kulturowe o znaczeniu co najmniej regionalnym;
- strefa II – średniego ryzyka, dla której określono następujące wskazania do klasyfikacji terenu do strefy: ze względu na lokalizację w obrębie form ochrony przyrody i krajobrazu; ze względu na występowanie projektowanych form ochrony przyrody i krajobrazu oraz

zabytków; ze względu na występowanie krajowych i regionalnych elementów systemów ekologicznych; ze względu na możliwość znaczącego wpływu wizualnego na krajobraz form ochrony przyrody i krajobrazu i/lub obiekty ochrony zabytków; ze względu na lokalizację w zasięgu stref ochrony konserwatorskiej B, K, E;

- o strefa III – małego ryzyka, dla której określono następujące wskazania do klasyfikacji terenu do strefy: teren warunkowo odpowiedni, wymagający oceny wpływu na krajobraz (tereny pozostałe, poza wyznaczonymi jako strefy I i II).

Lokalizacja farmy wiatrowej w strefie średniego ryzyka powinna być traktowana jako warunkowo dopuszczalna po udokumentowaniu braku znaczącego negatywnego oddziaływania na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnych lokalizacji turbin wiatrowych. Poprzez przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko i przedstawienie w jej ramach raportu OOŚ można rzeczowo ocenić skutki planowanego przedsięwzięcia, w tym ocenę wpływu przedsięwzięcia na walory widokowe i krajobrazowe, i w następstwie dostosować inwestycję lub zaproponować odpowiednie działania minimalizujące, zapewniające bezpieczną dla środowiska budowę i eksploatację planowanego przedsięwzięcia.

13.9 Oddziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

W kontekście ochrony klimatu ocenia się jako oddziaływanie pozytywne, ponadlokalne, objęcie w znacznym stopniu strefami otwartymi terenów leśnych i łąkowych wpływających łagodząco na klimat poprzez zwiększanie wilgotności i obniżanie temperatury powietrza, a także poprzez zwiększenie zdolności retencyjnych terenu.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych stref planistycznych 7SU-42SU, 19SO-21SO, 22SO-25SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii (tereny elektrowni wiatrowych, tereny elektrowni słonecznych).

Adaptacja do zmian klimatu polega przede wszystkim na uwzględnieniu w planowaniu skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych. Rozpatruje się je pod kątem oddziaływania na ludzi, ich mienie i środowisko. Zjawiskami powodującymi szkody są przede wszystkim:

- powódź,
- susza,
- huragany,
- deszcze nawalne,
- grad,
- fale upału i zimna.

W *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)* określono cele i kierunki działań w procesie adaptacji do zmian klimatu. Plan ogólny, który dotyczy jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, z założeniem nie może uwzględniać wszystkich działań, gdyż jest jedynie dokumentem planowania ogólnego. W poniższej analizie wybrano jedynie te zagadnienia, za które odpowiedzialne mogą być jednostki samorządu terytorialnego oraz nawiązujące do rodzaju ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego.

1. Zwiększanie lesistości

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Gospodarka leśna na terenie Nadleśnictwa Staszów jest obecnie prowadzona wg specjalnych zasad postępowania hodowlanego i ochronnego, uwzględniających ochronę różnorodności biologicznej oraz wielofunkcyjność i zrównoważony rozwój lasów. Udział terenów leśnych w powierzchni gminy jest bardzo niski i wynosi zaledwie 3,9%. **W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy planistyczne, w których zarówno w profilu podstawowym jak i dodatkowym ustalono teren lasu, co sprzyja zachowaniu powierzchni leśnych oraz ich przyroście, naturalnych drzewostanów, różnorodności biologicznej oraz funkcji ochronnych lasów.**

2. Zarządzanie ryzykiem powodziowym

Na terenie gminy Lipnik nie wskazano³² obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ani obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.).

Niemniej jednak projekt planu ogólnego poprzez wyznaczenie stref otwartych utrzymuje tereny biologicznie czynne w otoczeniu cieków, co pozwala na zachowanie naturalnych zdolności retencyjnych zlewni.

3. Rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym

Konieczne jest dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne jest także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej.

Projekt planu ogólnego w profilach funkcjonalnych stref planistycznych 7SU-42SU, 19SO-21SO, 22SO-25SO dopuszcza tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

³² Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2021 r., poz. 2404) tereny produkcji energii (m.in. elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych, elektrowni wodnych, elektrowni geotermalnej, teren biogazowni) traktowane są w poziomie 1 klas przeznaczenia terenu jako tereny produkcji.

Potencjalnie więc ich lokalizacja na etapie planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy możliwa jest w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji.

13.10 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Złóża

Racjonalną gospodarkę złóżami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).

Dla złóż kopalin występujących w granicach gminy Lipnik plan ogólny wyznacza strefy otwarte bez określonego profilu dodatkowego oraz strefę zieleni i rekreacji w terenie po byłym kamieniołomie. Gminne standardy urbanistyczne dla terenów złóż określono zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.) w sposób umożliwiający ich ochronę oraz eksploatację.

Ustalenie w planie ogólnym strefy otwartej SO w granicach udokumentowanych złóż nie wpływa na zmianę zagospodarowania i użytkowania terenu, ani nie warunkuje czy eksploatacja będzie miała miejsce w przyszłości.

Gleby wysokich klas bonitacyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagające ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na terenie gminy Lipnik użytki rolne stanowią większość jej powierzchni. Około 90% gruntów ornych, dominujących na obszarze gminy, zbonifikowana jest w klasach I – III.

Plan ogólny dla gruntów gleb chronionych (klasy I-III) w większości wyznacza strefę otwartą lub strefę odpowiednią do obecnego zainwestowania oraz kierunku rozwoju wskazanego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniono użytki rolne klas I – III i obszary te wyznaczono wyłącznie w odległości nie większej niż 50 m:

- od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r. poz. 729),
- od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia

21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 889 ze zm.), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Grunty leśne

W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują grunty leśne.

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Dla zwartych kompleksów gruntów leśnych wyznaczono strefę otwartą lub inne strefy w zależności od obecnego zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy określonej w obowiązujących dokumentach planistycznych. Lokalizacja budynków i budowli związanych z gospodarką leśną na terenach leśnych w oparciu o przepisy odrębne.

13.11 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Dla zabytków objętych formami ochrony i obiektów kultury współczesnej **wyznaczono** strefy planistyczne **umożliwiające ochronę substancji zabytku**, jego formy, otoczenia oraz kompozycji. Ochronę zabytków ujętych w rejestrze zabytków, wojewódzkiej ewidencji zabytków, gminnej ewidencji zabytków oraz obiektów kultury współczesnej uwzględniono poprzez określenie profili funkcjonalnych umożliwiających zachowanie funkcji tych obiektów, natomiast określone **gminne standardy urbanistyczne uwzględniają** dotychczasowe ustalenia dokumentów planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem ich formy, zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków.

Dla obiektów ujętych w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego określono strefy planistyczne zgodne z obecnym sposobem zagospodarowania. Określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zostały dostosowane do walorów obiektów zabytkowych oraz umożliwiają na późniejszym etapie wprowadzenie rozwiązań niezbędnych do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu.

Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z obiektami ujętymi w rejestrze zabytków, wojewódzkiej ewidencji zabytków, zabytkami archeologicznymi oraz obiektami kultury współczesnej zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków **będą ustalone** na etapie miejscowych planów. **Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego zasad działalności inwestycyjnej oraz wyznaczenie stref konserwatorskich z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p.**

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

13.12 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na terenie gminy Lipnik występują obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.), tj. cztery pomniki przyrody. Ponadto skrajny fragment obrębu ewidencyjnego Łownica znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036.

Obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.), w odniesieniu do obszaru Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na terenie gminy Lipnik nie zinwentaryzowano żadnych chronionych siedlisk przyrodniczych ani stanowisk fauny.

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036 ustanowiono plan zadań ochronnych³³, w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. **Obszar gminy Lipnik nie jest objęty działaniami ochronnymi wskazanymi w planie zadań ochronnych.**

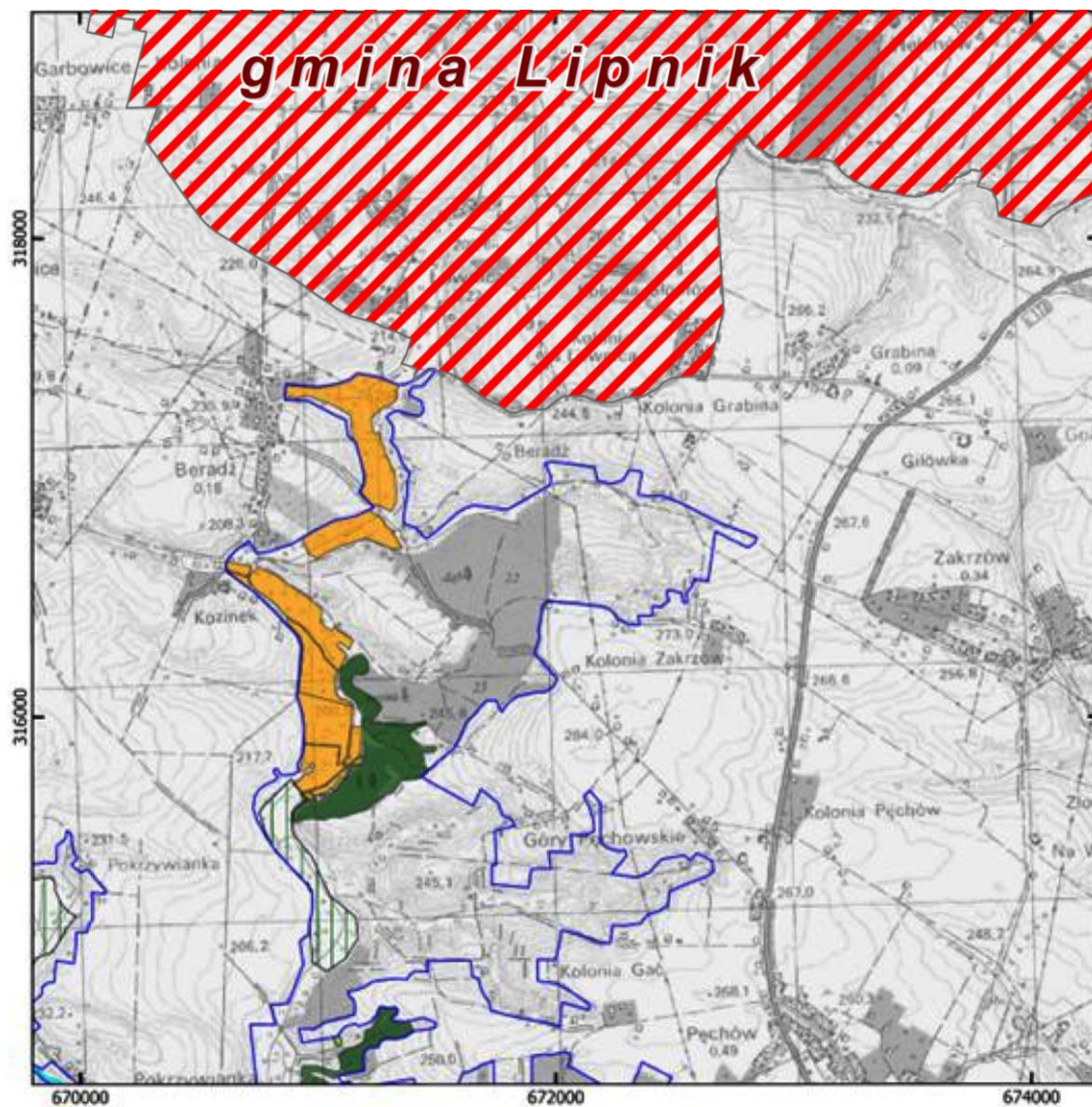
Ustalenia planu ogólnego zakładają brak zmian w zagospodarowaniu terenów znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Działka ew. nr 318 w obrębie ewidencyjnym Łownica została objęta strefą otwartą 1SO, dla której nie określono profilu dodatkowego. Ustalenia planu ogólnego nie stoją w sprzeczności z planem działań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036.

Na etapie sporządzania dokumentu jakim jest plan ogólny nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki oraz siedliska przyrodnicze, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036. Wyznaczenie strefy otwartej, bez dopuszczania nowych terenów inwestycyjnych, w granicach obszaru Natura 2000 oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie uznaje się za rozwiązanie korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze

³³ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036 (Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z 2025 r., poz. 14)

zm.).

Rysunek 16. Zasięg działań ochronnych względem obszaru gminy Lipnik (źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036)

Legenda

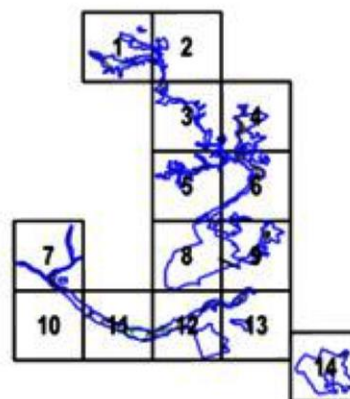
— granica obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów

działania ochronne dla przedmiotów ochrony o kodach:

	1060		6210		1163
	6177		6410		1032
	1014		6510		
	1016		9170		

0 500 1 000 1 500 2 000 m

Mapa topograficzna: Główny Urząd Geodezji i Kartografii,
usługa przeglądania (09.12.2024 r.)

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Lipnik ochroną w postaci pomnika przyrody objęto cztery pojedyncze drzewa, które rosną w parku podworskim we Włostowie. Park został wpisany do rejestru zabytków.

Nie przewiduje się zmian w najbliższym otoczeniu pomników przyrody. Strefę zieleni i rekreacji (SN), w której znajdują się pomniki przyrody wyznaczono w oparciu o stan istniejący – ustalenia projektu planu ogólnego nie naruszają zakazów obowiązujących dla pomników przyrody. W przypadku ewentualnych działań inwestycyjnych podejmowanych w rejonie pomników, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz aktem prawnym ustanawiającym te obiekty.

13.13 Odnawialne źródła energii

Projekt planu ogólnego w strefach 7SU-42SU, 19SO-25SO dopuszcza tereny elektrowni słonecznych. Ponadto w strefach 19SO-21SO w profilu dodatkowym ustala teren elektrowni wiatrowej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. z 2021 r., poz. 2404) tereny produkcji energii (m.in. elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych, elektrowni wodnych, elektrowni geotermalnej, teren biogazowni) traktowane są w poziomie 1 klasy przeznaczenia terenu jako tereny produkcji.

Potencjalnie więc ich lokalizacja na etapie planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy możliwa jest w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji.

Podkreślić należy, iż lokalizacja zamontowanych na budynku instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystujących do wytwarzania energii wyłącznie energię promieniowania słonecznego oraz mikroinstalacji dopuszczona jest we wszystkich terenach dopuszczających lokalizację budynków (zgodnie z art. 15 ust. 4 u.p.z.p.).

Zgodnie z art. 14 ust. 6a u.p.z.p. realizacja niezamontowanych na budynkach instalacji odnawialnych źródeł energii następuje na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeśli inwestycja ta jest lokalizowana:

- na gruntach rolnych klas I-III,
- na gruntach leśnych,
- na użytkach rolnych klasy IV, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 150 kW lub wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej;
- na gruntach innych niż wskazane powyżej, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW.

W pozostałych przypadkach lokalizacja jest możliwa na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, przy czym nie jest wymagane położenie terenu inwestycji w granicach OUZ (art. 61 ust. 3 pkt 3 u.p.z.p.).

Potencjalna lokalizacja elektrowni wiatrowych została dopuszczona w każdej strefie gospodarczej oraz w strefach infrastrukturalnych ustalających w profilu dodatkowym teren produkcji. Lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego (art. 3 ustawy

z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych – Dz.U. z 2024 r., poz. 317). To w planie miejscowym zostanie określona dokładna lokalizacja elektrowni, która uzależniona jest m.in. od jej wysokości, uwarunkowań środowiskowych oraz występowania zabudowy mieszkaniowej.

Na etapie opracowywania planu ogólnego nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie dokładnych lokalizacji poszczególnych instalacji, ponieważ ich usytuowanie będzie uzależnione od możliwości terenowych oraz przepisów odrębnych. W związku z powyższym dopuszcza się te tereny w większym zakresie jako rezerwa pod inwestycje odnawialnych źródeł energii, a przesądzenie o ich lokalizacji nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Farmy fotowoltaiczne

Pozyskiwanie energii elektrycznej z energii słońca jest działaniem proekologicznym, jednakże nie jest pozbawione oddziaływania na środowisko. Ze względów środowiskowych główne zalety ogniw fotowoltaicznych to:

- energia elektryczna wytwarzana jest bezpośrednio;
- sprawność przetwarzania energii jest taka sama, niezależnie od skali;
- moc jest wytwarzana nawet w pochmurne dni przy wykorzystaniu światła rozproszonego;
- obsługa i konserwacja wymagają minimalnych nakładów, a w czasie produkcji energii elektrycznej nie powstają szkodliwe gazy cieplarniane.

O ile małe przydomowe czy przemysłowe panele PV mają w zasadzie minimalne oddziaływanie na środowisko, o tyle duże połacie pokryte panelami słonecznymi, umieszczone wśród otwartego krajobrazu, mogą oddziaływać na zasoby środowiska (przede wszystkim rośliny, zwierzęta, siedliska i krajobraz). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) wskazuje w §3 ust. 1 pkt 54a, że do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się: „zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli nie mniejszej niż: a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy; b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a – z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych”.

Jednym z elementów oddziaływania farm fotowoltaicznych na środowisko może być oddziaływanie na ptaki, które są dobrymi wskaźnikami jakości stanu środowiska przyrodniczego. Farmy fotowoltaiczne budowane są przede wszystkim na otwartych terenach pól uprawnych. Wpływ paneli słonecznych na komponenty przyrodnicze, a przede wszystkim ptaki, zależy głównie od lokalizacji inwestycji. Wpływ ten może mieć charakter pośredni i bezpośredni:

- wpływ pośredni – panele słoneczne i ich eksploatacja mogą spowodować: bezpośrednią utratę siedlisk naturalnych, fragmentację siedlisk i/lub ich modyfikację, zaburzenia związane ze straszeniem przebywających tam gatunków ptaków, głównie poprzez prace przy budowie farmy fotowoltaicznej i prace konserwacyjne.
- wpływ bezpośredni – prawidłowa lokalizacja elektrowni słonecznej (na terenach nie wykorzystywanych intensywnie przez ptaki) może przyczynić się paradoksalnie do powstania alternatywnych miejsc żerowania oraz gniazdowania (panele są zakładane na specjalnych stojakach, które mogą być wykorzystywane przez niektóre gatunki do umieszczania gniazd).

Ryzyko środowiskowe przy realizacji elektrowni fotowoltaicznej jest prawdopodobnie podobne

do wielu innych wykonanych przez człowieka inwestycji, wykorzystujących płaskie, przeszklone przestrzenie (ekrany akustyczne, szyby wysokich budynków), ale panele słoneczne mogą być lokalizowane w bardziej newralgicznych miejscach dla ptaków. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populację ptaków. Przy sprawnym zarządzaniu taką elektrownią jej zlokalizowanie – zwłaszcza w zubożonym krajobrazie rolniczym – może być korzystne dla ptaków, stanowiąc urozmaicenie krajobrazu. Do zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu należą:

- unikanie lokalizacji farm fotowoltaicznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnio liczne;
- pomiędzy sektorami paneli warto sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- przewody elektryczne odprowadzające energię z farmy trzeba umieszczać pod ziemią;
- unikanie budowy w szczycie sezonu lęgowego, również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmenty trawiaste pomiędzy ogniwami nie powinny być uprawiane z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów;
- zezwolenie na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów. Stanowią one doskonałe miejsca żerowania ptaków.

Dzięki stosowaniu nowych technologii, w tym paneli z powłoką antyrefleksyjną, nie występuje zjawisko tzw. efektu olśnienia ptaków, nie występuje więc negatywny wpływ na ich szlaki migracji. Elektrownia fotowoltaiczna nie posiada ruchomych elementów, jak np. turbiny wiatrowe, które mogłyby przyczynić się do śmierci ptaków. Po zrealizowaniu inwestycji ptaki gniazdujące na ziemi w dalszym ciągu będą mogły wykorzystywać powierzchnię inwestycji. W związku ze spadkiem intensywności użytkowania gruntu zmniejszy się znacznie śmiertelność płazów, gadów i drobnych ssaków.

Realizacja farm fotowoltaicznych przyczynia się do zastępowania energii pochodzącej ze spalania paliw kopalnych na energię ze źródeł odnawialnych. Ma to pozytywne oddziaływanie na jakość środowiska i klimatu.

Budowa farmy fotowoltaicznej nie musi oznaczać wyłączenia terenu elektrowni fotowoltaicznej z użytkowania rolniczego w trakcie jej eksploatacji. Realizacja farmy, pomimo zmiany dotychczasowej formy użytkowania terenu, wpływa na znikome przekształcenie powierzchni ziemi. W trakcie budowy, pod rzędami paneli fotowoltaicznych i między nimi nie ma potrzeby usuwania warstwy próchnicznej z humusem. W trakcie eksploatacji elektrowni fotowoltaicznej, trawa i inna roślinność zielna i łąkowa może rosnąć pod panelami oraz pomiędzy nimi. Budowa i eksploatacja nie spowoduje także zmian w rzeźbie terenu.

W trakcie realizacji farmy fotowoltaicznej nie powstają ścieki zarówno technologiczne jak i bytowe. Wody opadowe i roztopowe spływają do gleby. Panele fotowoltaiczne najczęściej są myte wodą doprowadzoną na teren inwestycji w specjalnie do tego przeznaczonych beczkowozach. Nie używa się do tego detergentów, a jedynie czystej wody, która może być odprowadzana bezpośrednio do gruntu. Ewentualnie używane są środki biodegradowalne, które w wyniku rozpadu nie powodują powstania substancji toksycznych. Mycie paneli może być konieczne tylko przy długotrwałym braku opadów, a więc 1 – 2 razy do roku.

Jedynie emisje do atmosfery mają miejsce na etapie budowy farmy fotowoltaicznej. Są to niezorganizowane emisje spalin pochodzące z placu budowy podczas realizacji inwestycji. W trakcie eksploatacji farma fotowoltaiczna nie emituje żadnych zanieczyszczeń do atmosfery. Elektrownia

fotowoltaiczna jest instalacją pracującą w sposób bezemisyjny, stąd też nie przewiduje się emisji gazów cieplarnianych na etapie eksploatacji inwestycji. Praca elektrowni nie tylko przyczynia się do redukcji emisji, ale sama również w zasadzie nie wymaga większych prac. Koszenie terenu inwestycji czy wizyty kontrolne wymagają pojedynczych przyjazdów na teren przedsięwzięcia – również pomijalna ilość emitowanych spalin.

W trakcie eksploatacji elektrowni fotowoltaicznej elementami mogącymi powodować emisję hałasu o charakterze przemysłowym są transformatory w zabudowie kontenerowej, inwertery przekształcające prąd stały w przemienny, a także okresowo pojazdy obsługujące inwestycje. W przypadku transformatorów natężenie hałasu związane jest z izolacyjnością akustyczną przegród budowlanych, z których wykonana jest zabudowa transformatora. Źródłem hałasu w obszarach farm fotowoltaicznych może być także ruch samochodów, w czasie czynności podejmowanych przez firmy serwisowe polegające na naprawach w razie stwierdzenia usterek instalacji lub urządzeń, okresowych przeglądów technicznych i konserwacji wyposażenia elektrowni.

W przypadku elektrowni fotowoltaicznych, energia elektryczna jest wyprowadzana i kierowana liniami kablowymi niskiego napięcia (NN) do transformatorów. Transformator stanowi bardzo słabe źródło promieniowania elektromagnetycznego – urządzenia tego rodzaju są często stosowane jako transformatory końcowe, instalowane na słupach energetycznych w pobliżu zabudowy, zasilając osiedla i zespoły domków jednorodzinnych. Pomiędzy panelami, a transformatorem prowadzone są linie kablowe o napięciu 400 V – a więc takie jak w linii trójfazowej stosowanej w gospodarstwach domowych (tzw. siła). Biorąc pod uwagę powyższe, wpływ przedsięwzięcia na stan elektromagnetyczny środowiska jest w zasadzie pomijalny. Natężenie pola elektrycznego w bezpośrednim sąsiedztwie linii jest poniżej 0,1 kV/m, co w powiązaniu z ekranującym działaniem kontenera – budynku stacji transformatorowej, sprawia, iż oddziaływanie jest pomijalne. Kolejnym źródłem promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz są linie kablowe średniego napięcia. Mają one za zadanie dostarczyć energię z transformatorów do stacji GPO. Sieci te generują pole elektromagnetyczne, którego poziom jest znacznie poniżej wszelkich norm. Dopiero linie wysokiego napięcia – powyżej 110 kV są zdolne do generowania pól elektromagnetycznych mogących naruszać standardy jakości środowiska.

W przypadku linii średniego napięcia do 30 kV poziom natężenia pola elektrycznego sięga do 0,6 kV/m. Typowe natężenie pola magnetycznego nie przekracza 5 A/m. Dopuszczone normą wartości promieniowania elektromagnetycznego wynoszą dla składowej elektrycznej 1 kV/m, a dla składowej magnetycznej 60 A/m. Na podstawie powyższego stwierdza się, że pole modułów fotowoltaicznych nie ma najmniejszego wpływu elektromagnetycznego na otaczające środowisko oraz ludzi. Również w przypadku stałego pola magnetycznego instalacji fotowoltaicznej to pole modułów fotowoltaicznych nie ma najmniejszego wpływu elektromagnetycznego na otaczające środowisko oraz ludzi.

Elektrownie wiatrowe

Elektrownie wiatrowe rozumiane są jako zespół urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej wykorzystujących do tego turbiny wiatrowe umieszczone na słupach wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi dla działalności elektrowni, w tym projektowanymi sieciami elektroenergetycznymi, drogami dojazdowymi, urządzeniami do pomiaru wiatru. Szczegółowa analiza wykonalności technicznej, obejmująca zagadnienia geotechniczne, konstrukcyjne oraz infrastrukturalne, jest prowadzona na etapie opracowania projektu budowlanego oraz w trakcie procedury uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, co jest uregulowane w stosownych przepisach środowiskowych i inwestycyjnych.

Posadowienie elektrowni wiatrowej wiąże się z m.in. z przekształceniem krajobrazu, zniszczeniem szaty roślinnej i miejsc bytowania, żerowisk oraz tras migracji zwierząt. Ponadto podczas pracy elektrowni wiatrowej dochodzi do emisji hałasu, na skutek obrotu wirnika, a także do

emisji pól elektromagnetycznych.

Turbina wiatrowa jest źródłem dwóch rodzajów hałasu: hałasu mechanicznego, emitowanego przez przekładnię i generator oraz szumu aerodynamicznego, emitowanego przez obracające się łopaty wirnika, którego natężenie jest uzależnione od „prędkości końcówek” łopat (tzw. tip speed). Natężenie emitowanego przez farmę hałasu uzależnione jest od wielu czynników, przede wszystkim od sposobu rozmieszczenia turbin w obrębie farmy oraz ich modelu, ukształtowania terenu, prędkości i kierunku wiatru oraz rozchodzenia się fal dźwiękowych w powietrzu. To, w jaki sposób człowiek będzie odbierać dźwięki emitowane przez turbiny (czy będą one dla niego uciążliwe czy nie), w głównej mierze uzależnione jest od poziomu tzw. hałasu tła oraz od odległości od farmy. Jeżeli natężenie hałasu tła jest zbliżone do poziomu hałasu emitowanego przez pracującą turbinę, dźwięki emitowane przez farmę wiatrową stają się właściwie „nierozróżnialne” od otoczenia. Podstawowym sposobem na ograniczenie uciążliwości hałasu generowanego przez elektrownie wiatrowe jest utrzymanie odpowiedniej odległości tych instalacji od terenów, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

W Polskim prawodawstwie brak jest odrębnych wymagań określających dopuszczalny poziom hałasu powodowany działaniem turbin wiatrowych, w związku z czym należy w tym zakresie stosować ogólne przepisy dotyczące emisji hałasu do środowiska. W ocenie oddziaływania na klimat akustyczny turbiny wiatrowe należy traktować zatem tak, jak stacjonarne źródła hałasu o charakterze przemysłowym. W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zdefiniowane dwie podstawowe grupy źródeł hałasu: drogi lub linie kolejowe oraz pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu (dodatkowo poza dwoma głównymi grupami źródeł są wyodrębnione wymagania dotyczące hałasu lotniczego i hałasu od linii elektroenergetycznych). Turbiny wiatrowe zaliczają się do grupy obejmującej pozostałe obiekty i działalność będącą źródłem hałasu.

W opracowaniach eksperckich dowodzi się, że nie ma w pełni wiarygodnych i potwierdzonych medycznie faktów, że hałas siłowni wiatrowych wywołuje choroby u osób mieszkających w pobliżu elektrowni. Informacje o zdrowotnych oddziaływaniach hałasu opierają się na badaniach dotyczących hałasu drogowego i hałasu w miejscach pracy. W przypadku osób mieszkających w pobliżu elektrowni wiatrowych mamy do czynienia z ekspozycją także na inne, poza elektrownią, źródła hałasu. Hałas emitowany przez nowoczesne turbiny jest generowany przede wszystkim przez opór aerodynamiczny. W nowoczesnych konstrukcjach turbin wiatrowych hałas pochodzenia mechanicznego został zredukowany. Hałas pochodzenia aerodynamicznego przejawia się w postaci jednostajnego szumu i może być odbierany jako dźwięk uciążliwy. Hałas o pulsacyjnym charakterze, emitowany przez turbiny wiatrowe, odczuwalny jest wyraźniej w czasie pory nocnej. Największym problemem jest monotonia i długotrwałe oddziaływanie na psychikę człowieka hałasu.

Praca elektrowni wiatrowych może powodować emisję infradźwięków i dźwięków o niskiej częstotliwości. Ocenia się, że przy dostatecznie wysokich poziomach ciśnienia akustycznego dźwięki niskich częstotliwości, w tym infradźwięki odbierane są przez ucho i układ przedsionkowy, pomimo że poziom tych dźwięków jest poniżej zdolności słyszenia ich przez człowieka. Jedynym aktem prawnym obowiązującym obecnie w Polsce, w zakresie infradźwięków, jest norma PN-Z 01338:2010 (*Akustyka – Pomiar i ocena hałasu infradźwiękowego na stanowiskach pracy*, PKN, Warszawa 2010). Na podstawie analizowanych badań, w *Monografii Komitetu Inżynierii Środowiska vol. 178 – Elektrownie wiatrowe w środowisku człowieka*, PAN Lublin 2022 wysnuto wniosek, iż poziomy hałas infradźwiękowego od turbin wiatrowych są niższe lub porównywalne z hałasem towarzyszącym typowym naturalnym źródłom infradźwięków (np. wiatr, fale, pioruny, ulewny deszcz), występującym powszechnie w przyrodzie oraz hałasem infradźwiękowym towarzyszącym człowiekowi w codziennych czynnościach bytowych (np. pojazdy, głośniki, silniki, urządzenia AGD, samoloty).

Ponadto w *Monografii Komitetu Inżynierii Środowiska vol. 178 – Elektrownie wiatrowe w środowisku człowieka, PAN Lublin 2022* po przeprowadzonych analizach symulacyjnych stwierdzono, że:

- Stosowanie nawet najgłośniejszych turbin obecnie produkowanych nie powoduje przekroczeń hałasu dla wartości dopuszczalnych wynoszących 45 dB w porze nocy (np. zabudowy zagrodowej) w odległości mniejszej niż 500 metrów od turbin wiatrowych.
- W przypadku, gdy w promieniu 500 metrów od budynku znajdować się będzie więcej niż jedna turbina muszą być one wyposażone w realne systemy wyciszenia (np. zmiana kąta natarcia łopaty lub/i nakładki wyciszające).

Turbiny wiatrowe mogą stanowić źródło emisji pól elektromagnetycznych. Źródło emisji znajduje się wysoko nad powierzchnią terenu (powyżej dwustu metrów), przez co ujemny wpływ promieniowania elektromagnetycznego jest pomijalny. Urządzenia generujące fale elektromagnetyczne (generator, transformator) znajdują się wewnątrz turbiny i są zamknięte, przez co ich wpływ na otoczenie jest w praktyce nieznaczący.

Według informacji zawartych w opracowaniu pt. „Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych” autorstwa M. Stryjecki, K. Mielniczuk (GDOŚ, 2011) urządzenia generujące fale elektromagnetyczne (zarówno generator jak i transformator) znajdują się wewnątrz gondoli i są zamknięte w przestrzeni otoczonej metalowym przewodnikiem o właściwościach ekranujących, co w konsekwencji powoduje, że efektywny wpływ elektrowni wiatrowej na kształt klimatu elektromagnetycznego środowiska jest nieznaczący. Pole generowane przez generator jest polem o częstotliwości 100 Hz, natomiast pole generowane przez transformator – polem o częstotliwości 50Hz.

Praca turbin wiatrowych może powodować uciążliwe zjawisko opisywane jako efekt migotania cienia – obracające się łopaty wirnika turbiny wiatrowej rzucają na otaczające je tereny cień. Z efektem migotania cienia mamy do czynienia w słoneczne dni, szczególnie w porach porannych i popołudniowych, gdy cień wiatraka może dochodzić do najbliższych zabudowań.

Zgodnie z *Monografią Komitetu Inżynierii Środowiska vol. 178 – Elektrownie wiatrowe w środowisku człowieka, PAN Lublin 2022* w Polsce nie obowiązują ani normy prawne, ani też wytyczne w zakresie maksymalnego narażenia człowieka na tzw. efekt migotania cienia. W tym zakresie funkcjonuje jedynie pewna powszechna praktyka, której limit ustalono na 30 godz./rok³⁴. Z przeprowadzonych badań³⁵ symulacyjnych wynika, że najwyższy poziom efektu migotania cienia – od 1000 do 30 godz./rok, odnotowuje się w odległości do 500 m od badanej elektrowni wiatrowej, co potwierdza zasadność lokalizacji budynków mieszkalnych w odległości nie mniejszej aniżeli 500 m od instalacji energetyki wiatrowej.

W czasie budowy farmy wiatrowej wykonane zostaną wykopy pod fundamenty wież elektrowni, rowy pod kable elektroenergetyczne odbierające energię elektryczną z poszczególnych turbin, nastąpi wywóz humusu, który wymagać będzie transportu samochodami ciężarowymi. W związku z użyciem ciężkiego sprzętu i składowaniem elementów konstrukcyjnych może wystąpić przekształcenie fizyczne pokrywy glebowej w sąsiedztwie terenów bezpośredniej lokalizacji elektrowni.

Na etapie budowy lub likwidacji farmy wiatrowej potencjalne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne dotyczyć może emisji zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu może być związana przede wszystkim z wyciekami substancji chemicznych, zwłaszcza

³⁴ GEO Renewables S.A., Korytnica Wind Farm Non – Technical Summary, 2014

³⁵ Piasecka I., Badanie i ocena cyklu życia zespołów elektrowni wiatrowych, Rozprawa Doktorska, Politechnika Poznańska, 2014.

ropopochodnych (oleje, smary itp.) z maszyn budowlanych czy też środków transportu, a także zanieczyszczeniem wód i gruntu ściekami bytowo gospodarczymi pochodzącymi z zaplecza budowy. Zagrożenia te można jednak skutecznie wyeliminować poprzez odpowiednią organizację placu budowy. Czasowe oddziaływanie na wody podziemne może pojawić się w przypadku konieczności odwadniania wykopów pod budowę fundamentów turbin. Oddziaływanie to jest odwracalne, gdyż po zakończeniu budowy teren zostanie przywrócony do użytkowania i poziom wód ponownie się ustabilizuje. Wpływ na wody podziemne, a zwłaszcza na pierwsze zwierciadło wód gruntowych może być zauważalny wyłącznie w czasie budowy (zalewanie fundamentów). Na etapie eksploatacji elektrowni wiatrowych nie występują emisje do wód i do gruntu. Potencjalne zagrożenie mogą stanowić wycieki paliwa lub oleju podczas serwisowania farmy wiatrowej.

Eksploatacja elektrowni wiatrowej nie powoduje zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Produkcja energii ze źródła odnawialnego, jakim jest energia wiatrowa umożliwia uniknięcie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, co jest główną zaletą tej technologii. Produkcja energii elektrycznej przy użyciu turbin wiatrowych, w przeciwieństwie do źródeł konwencjonalnych, wpływa znacząco na poprawę czystości powietrza i jakości klimatu i jest jednym z narzędzi w realizacji zobowiązań Polski wynikających z Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Ponadto odnawialne źródła energii są kluczowe dla realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Biogazownie

Biogazownia rolnicza to instalacja służąca do produkcji biogazu z masy roślinnej, odchodów zwierzęcych, organicznych odpadów przemysłowych, odpadów poubojowych lub biologicznego osadu ze ścieków. W procesie technologicznym biogazownia wykorzystuje dostarczane surowce do produkcji energii odnawialnej. W instalacji prowadzony jest recykling organicznych surowców, z których w wyniku procesu fermentacji odzyskany zostaje biogaz przetwarzany następnie na energię elektryczną i ciepłą w agregacie kogeneracyjnym.

Oddziaływania w fazie budowy związane są głównie z pracą maszyn budowlanych i transportem materiałów i ludzi. W zakresie stanu powietrza i klimatu akustycznego związane są one z emisją zanieczyszczeń i pyłów oraz hałasu i wibracji, których źródłem jest ruch pojazdów i praca maszyn budowlanych. Oddziaływanie to jest krótkotrwałe, przejściowe i realizowane w porze dziennej. Nie powoduje ono przekroczenia poziomu dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń. Oddziaływanie w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych związane jest ze spływem wód zanieczyszczonych substancjami wchodzącymi w skład materiałów i spoiw budowlanych. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi związane jest z niwelacją terenu, pracami ziemnymi i naciskiem ciężkiego sprzętu na podłoże. W fazie realizacji nie przewiduje się negatywnego wpływu biogazowni na faunę i florę terenu inwestycji. Faza realizacji przedsięwzięcia nie wpływa trwale na zmiany w krajobrazie, są to krótkotrwałe oddziaływania w postaci widoku zaplecza budowy.

W fazie eksploatacji biogazowni oddziaływanie na stan powietrza atmosferycznego w przypadku zorganizowanej emisji zanieczyszczeń jest efektem spalania biogazu. Przed spalaniem biogaz jest poddawany procesowi odsiarczenia i osuszenia. Proces biologicznego odsiarczania najczęściej jest realizowany przez bakterie o nazwie *sulfobacter oxydans*. Bakterie te, przy śladowej obecności tlenu, przetwarzają siarkowodór na czystą siarkę i wodę co zapewnia redukcję stężenia zw. siarki do wartości nieprzekraczającej 35 mg/m³. Emisja niezorganizowana związana jest ze spalaniem paliw przez pojazdy obsługujące instalację biogazowni (dostawa surowców, wywóz pofermentatu, okresowa praca ładowarki). Spaliny mogą zawierać w swoim składzie m.in. tlenek węgla, tlenki azotu, tlenki siarki i węglowodory (pozostałości niespalonego paliwa). Podsumowując należy stwierdzić, iż zasięg emisji od pojazdów obsługujących biogazownię jest niewielki. Przyjmuje się, iż emisje te istotnie nie wpływają na stan powietrza atmosferycznego a ich miejscowe oddziaływanie nie wykracza poza teren biogazowni. Z punktu widzenia emisji hałasu do środowiska instalacja nie

stanowi ponad normatywną uciążliwość akustyczną dla środowiska. W czasie eksploatacji do źródeł hałasu zliczyć można stacjonarne źródła hałasu takie jak agregat kogeneracyjny wraz z urządzeniami towarzyszącymi oraz stacja pomp i ruchome źródła hałasu – pojazdy ciężkie dowożące i odbierające surowiec i pojazdy lekkie obsługi biogazowni. Realizacja biogazowni nie stanowi zagrożenia dla ludzi i środowiska ze względu na podwyższony poziom hałasu. Poziom hałasu emitowanego z terenu inwestycji w sytuacji skrajnie niekorzystnej i przy założeniu maksymalnych mocy akustycznych poszczególnych emitorów jest znacznie niższy od wartości dopuszczalnych. Prognozuje się, iż w wyniku funkcjonowania biogazowni powstaną następujące odpady: odpady olejowe, przekładniowe i smarowe, odpady opakowaniowe, odpady beztlenowego rozkładu odpadów i inne odpady komunalne. Na etapie eksploatacji w niewielkich ilościach powstawać mogą ścieki bytowe, które powinny być gromadzone w podziemnych zbiornikach na nieczystości. Nie przewiduje się powstawania ścieków przemysłowych. Ewentualne odcieki z silosów magazynowych na kiszonkę i płyty obornikowej powinny być zbierane do studzienki odwadniającej i kierowane do fermentatora. Funkcjonowanie biogazowni nie powoduje zanieczyszczenia gleb przy założeniu, że poprodukcyjny pofermentat jest stosowany do nawożenia pól zgodnie z wszelkimi wymogami prawa. Źródłem emisji zapachów może być kiszonka roślinna z silosów magazynowych. Do jednych z potencjalnych oddziaływań biogazowni należy zaliczyć odory, których źródłem emisji może być kiszonka roślinna z silosów magazynowych oraz obornik. Emisja ta może zostać ograniczona poprzez przykrycie silosu szczelną folią okresowo odchylaną na czas pobierania porcji kiszonki przez ładowarkę oraz nie magazynowanie na terenie biogazowni obornika.

14 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale 13 *Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko* wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- Objęcie strefą otwartą Obszaru Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036. Dla strefy 150 określono profilu dodatkowego.

Na etapie sporządzania dokumentu jakim jest plan ogólny nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki oraz siedliska przyrodnicze, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 Ostoja Żytnów PLH260036. Wyznaczenie strefy otwartej, bez dopuszczania nowych terenów inwestycyjnych, w granicach obszaru Natura 2000 oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie uznaje się za rozwiązanie korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

- Objęcie strefami otwartymi SO udokumentowanych złóż kopalin ze względu na brak ustanowionych terenów i obszarów górniczych – wyznaczenie stref otwartych chroni złoża przed niewłaściwym zagospodarowaniem oraz pozostawia rezerwę do wykorzystania tych złóż w przyszłości.
- Dopuszczenie możliwości lokalizowania urządzeń odnawialnych źródeł energii.
Na etapie opracowywania planu ogólnego nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie dokładnych lokalizacji urządzeń odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich usytuowanie będzie uzależnione od preferencji inwestorskich oraz przepisów odrębnych. W związku z powyższym dopuszcza się te tereny w większym zakresie jako rezerwa pod inwestycje odnawialnych źródeł energii, a przesądzenie o ich lokalizacji nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (poza strefami 1SO-18SO, SK).
- Uwzględnienie stref sanitarnych (50 m i 150 m) od istniejących, czynnych cmentarzy.
- Uwzględnienie występowania udokumentowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

14.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszar Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036 zawarta w rozdziale 13.12 *Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody* wykazała, że wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego wzięto pod uwagę przebieg granicy obszaru Natura 2000 i występowanie chronionych siedlisk przyrodniczych poza granicami gminy.

Oceniono, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Żyznów PLH260036 a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

15 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązywane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

16 Załączniki

- I. Załącznik tekstowy – oświadczenie autora prognozy.
- II. Załącznik graficzny w skali 1:10 000 – Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Lipnik – uwarunkowania rozwoju przestrzennego.

17 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 69);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 663);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 733);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1590);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny

odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.);

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz.U. z 2011 r. Nr 75, poz. 405);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2022 r., poz. 2739);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

18 Materiały źródłowe

Opracowanie wykonano na podstawie m.in. następujących materiałów:

1. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań;
2. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2025 r., PIG-PIB, 2026;
3. Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipnik przyjęte uchwałą Nr XXVIII/225/2012 Rady Gminy Lipnik z dnia 19 grudnia 2012 r.;
4. Raport o stanie gminy Lipnik za rok 2024, UG Lipnik 2025;
5. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Lipnik na lata 2016-2020, 2016;
6. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie świętokrzyskim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach, czerwiec 2025;
7. Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2025. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2026;
8. Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Staszów na okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2031 r. – opis ogólny tom II Program Ochrony Przyrody, RDLP w Radomiu;

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 854 – Opatów, 855 – Sandomierz;
2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 854 – Opatów, 855 – Sandomierz;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 854 – Opatów, 855 – Sandomierz;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
5. Mapa Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10 000 (MPHP10k) wraz z warstwami cieków oraz jezior niewyróżnionych, KZGW Warszawa;
6. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Staszów – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
7. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
8. Dane przestrzenne dotyczące poszczególnych form ochrony przyrody, GDOŚ;
9. Dane przestrzenne IIaPGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
10. Mapa glebowo-rolnicza województwa świętokrzyskiego w skali 1:5 000, format SHP, WODGiK;
11. Numeryczny Model Terenu (NMT), GUGiK;
12. Zbiór bazy danych EGiB, Starostwo Powiatowe w Opatowie;
13. Warstwy tematyczne CBDG:
 - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
 - Surowce – złoża kopalin,
 - Surowce – obszary górnicze,
 - Surowce – tereny górnicze,
 - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. <https://www.lipnik.pl/> – Oficjalna strona Gminy Lipnik
2. stat.gov.pl – Bank Danych Lokalnych, GUS
3. www.gios.gov.pl – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska
4. crfop.gdos.gov.pl – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody